

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА
ИНСТИТУЦИЈА

ИЗВЕШТАЈ
О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
ДРУШТВА СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ „ТОЗА
МАРКОВИЋ“, КИКИНДА ЗА 2019. ГОДИНУ

Број: 400- 2635/2019-06/9
Београд, 29. септембар 2020. године

САДРЖАЈ:

ИЗВЕШТАЈ ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ.....	3
Извештај о ревизији финансијских извештаја друштва са ограниченом одговорношћу „Тоза Марковић“, Кикинда	3
РЕЗИМЕ НАЛАЗА, ПРЕПОРУКА И МЕРЕ ПРЕДУЗЕТЕ У ПОСТУПКУ РЕВИЗИЈЕ	8
НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ДРУШТВА СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ „ТОЗА МАРКОВИЋ“, КИКИНДА ЗА 2019. ГОДИНУ	16
ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ ДРУШТВА СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ „ТОЗА МАРКОВИЋ“, КИКИНДА ЗА 2019. ГОДИНУ	80

ИЗВЕШТАЈ ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

Извештај о ревизији финансијских извештаја друштва са ограниченом одговорношћу „Тоза Марковић“, Кикинда

Мишљење са резервом о финансијским извештајима

Извршили смо ревизију приложених финансијских извештаја друштва са ограниченом одговорношћу „Тоза Марковић“, Кикинда (у даљем тексту: Друштво) за 2019. годину и то: 1) Биланс стања; 2) Биланс успеха; 3) Извештај о осталом резултату; 4) Извештај о токовима готовине; 5) Извештај о променама на капиталу и 6) Напомене уз финансијске извештаје.

По нашем мишљењу, осим за ефекте питања описаних у делу Основ за мишљење са резервом о финансијским извештајима, финансијски извештаји за 2019. годину, по свим материјално значајним питањима, дају истинит и објективан приказ финансијског положаја Друштва са ограниченом одговорношћу „Тоза Марковић“, Кикинда на дан 31. децембар 2019. године, као и резултата његовог пословања, промена на капиталу и токова готовине за пословну годину завршену на тај дан и припремљени су у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

Основ за мишљење са резервом о финансијским извештајима

1) Друштво, приликом процене вредности имовине на дан 31. децембар 2018. године, која је извршена ради спровођења Унапред припремљеног програма реорганизације (УППР-а), није обухватило све парцеле којима Друштво располаже. Површина пољопривредног земљишта обухваћена овом проценом износила је 495.735м², а процењена је на износ од 94.556 хиљада динара, који је приказан у билансу стања на дан 31. децембар 2019. године. Вредност процењеног земљишта не садржи парцеле купљене у 2015. години, у површини од 32.691м² у укупној вредности од 199.125 ЕУР-а чија је противвредност, у моменту набавке износила 24.500 хиљада динара. На овај начин Друштво је, на дан 31. децембар 2019. године, потценило вредност земљишта, јер иста не садржи земљиште набављено у 2015. години. Такође, Друштво није извршило раздвајање вредности грађевинског земљишта од вредности објеката који се налазе на том земљишту, што није у складу са параграфом 58 МРС 16 Некретнине, постројења и опрема, према којем су земљиште и објекти засебна средства, која се обрачунавају засебно, чак и кад су заједно прибављени.

2) Друштво је на фактуру ино добављача „Reddle holdings limited“ из Dubai, за извршене услуге израде процедура и упутстава у производњи грубе керамике обрачунало порез по одбитку, у износу од 5.242 хиљаде динара и евидентирало у оквиру нематеријалних трошкова, иако он по својој суштини повећава набавну вредност опреме, јер се не може повратити, а упутства и процедуре утичу на побољшање капацитета набављене линије за производњу грубе керамике. Књижење обрачуналог пореза по одбитку на нематеријалне трошкове није у складу са параграфом 16 МРС 16 Некретнине, постројења и опрема, према коме, набавна вредност односно цена коштања некретнина, постројења и опреме обухвата фактурну цену, укључујући, између осталог и порезе, који се не могу рефундирати. Због наведене неправилности у билансу стања, на дан 31. децембра 2019. године мање је исказана вредност опреме у износу од 5.242 хиљаде динара, а нематеријални трошкови, у билансу успеха, више су исказани у истом износу.

3) Друштво је смањење вредности удела у износу од 1.100.001 хиљаду динара приказало као смањење вредности основног капитала уз истовремено повећање ревалоризационих резерви по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме, што није у складу са МРС 16 Некретнине постројења и опрема и МРС 38 Нематеријална имовина и чланом 26. став 4 Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном

оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике, у којем је наведено да се на рачунима ревалоризационих резерви исказују промене ревалоризационих резерви насталих по основу промене фер вредности предметних добара у складу са поменутиМ МРС. Смањење основног капитала, Друштво може, у складу са чланом 147. став 1. тачка 1) Закона о привредним друштвима искористити за покриће губитка ранијих година. Због наведеног, у билансу стања на дан 31. децембар 2019. године више су исказане ревалоризационе резерве по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме у износу од 1.100.001 хиљаду динара и губитак ранијих година у истом износу.

4) Друштво је ефекте процене фер вредности имовине са стањем на дан 31. децембар 2018. године, евидентирало у нето износу, односно извршило је пребијање позитивних и негативних ефеката усклађивања књиговодствене и фер вредности некретнина постројења и опреме што није у складу са параграфом 39 и 40 МРС 16 Некретнине постројења и опрема. На овај начин Друштво је по основу неправилног књижења ефеката процене фер вредности имовине, у билансу стања на дан 31. децембар 2019. године мање исказало ревалоризационе резерве по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме у износу од 402.300 хиљада динара, одложене пореске обавезе у износу од 76.342 хиљаде динара, а у билансу успеха за 2019. годину мање су исказани расходи по основу обезвређења некретнина, постројења и опреме у износу од 479.911 хиљада динара. Такође, Друштво у својим пословним књигама није обезбедио аналитику ревалоризационих резерви, због чега није могуће пратити промене фер вредности по конкретним средствима.

5) Друштво је у оквиру трошкова услуга редовног одржавања, на рачунима трошкова производних услуга за 2019. годину, евидентирало две фактуре добављача „Техникон“ д.о.о., Кикинда, о радовима на редовном одржавању објеката Друштва који су извршени у 2018. години у укупном износу од 3.210 хиљада динара. Трошкови услуга одржавања по овим фактурама припадају обрачунском периоду 2018. године, а не 2019. године.

Друштво је фактуре „Scomediasco“ д.о.о., Нови Сад, евидентирало на трошковима рекламе и пропаганде у финансијским извештајима за 2019. годину, за које је утврђено да се односе на услуге маркетиншке презентације у 2018. године у износу од 4.805 хиљада динара. Такође је утврђено да су у 2019. години на трошковима рекламе и пропаганде евидентиране фактуре за услуге маркетинга у износу од 38.400 хиљада динара које нису извршене, већ по уговору, треба да се изврше у периоду од 01. јануара до 31. децембра 2020. године.

Друштво је у оквиру рачуна осталих непоменутих расхода евидентирало трошкове који се односе на период 2016, 2017, и 2018. године у укупном износу од 2.469 хиљада динара. Обзиром да ови расходи не припадају обрачунском периоду 2019. године фактура је, у складу са МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке требало евидентирати као исправке грешака из ранијих година.

Евидентирањем примљених фактура на рачунима трошкова услуга одржавања, у износу од 3.210 хиљада динара, трошковима рекламе и пропаганде у износу од 43.205 хиљада динара и осталих расхода у износу од 2.469 хиљада динара за обрачунски период 2019. године, није у складу са општим рачуноводственим начелима из члана 19. став 1. тачка 4) Закона о рачуноводству¹ којим је, између осталог прописано да се у финансијским извештајима узимају сви приходи и расходи који се односе на пословну годину, као ни у складу са МРС 1 Презентација финансијских извештаја, параграф 81 до 88, у којим је наведено да се у билансу успеха приказују приходи и расходи периода у којем су се десили.

¹ „Службени гласник РС”, број 62/13

Због наведеног, Друштво је, у билансу успеха за 2019. годину приказао расходе у већем износу за 48.884 хиљада динара, односно губитак периода по овом основу више је приказан за исти износ.

б) Друштво је на основу привремених разлика између неотписане вредности средстава у финансијским извештајима, засноване на рачуноводственим прописима и неотписане вредности средстава у пореском билансу, засноване на пореским прописима утврдило одложне пореске приходе у износу од 14.655 хиљада динара, што је мање од износа утврђеног у поступку ревизије. Наиме, ревизијом је констатовано да су одложени порески приходи, по основу привремених разлика између неотписане вредности средстава у финансијским извештајима у односу на неотписану вредност средстава према пореским прописима, на дан 31. децембар 2019. године, утврђени у износу од 87.463 хиљаде динара. Због наведеног Друштво је у билансу успеха за 2019. годину мање исказало одложене пореске приходе у износу од 72.808 хиљада динара и већи нето губитак у истом износу.

Ревизију смо извршили у складу са Законом о Државној ревизорској институцији², Пословником Државне ревизорске институције³ и Међународним стандардима врховних ревизорских институција (ISSAI). Наша одговорност, у складу са овим стандардима, је детаљније описана у делу извештаја *Одговорност ревизора за ревизију финансијских извештаја*. Независни смо у односу на субјекта ревизије у складу са ISSAI 30 – Етички кодекс врховних ревизорских институција и Етичким кодексом за државне ревизоре и друге запослене у Државној ревизорској институцији и испунили смо наше остале етичке одговорности у складу са овим кодексима. Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и адекватни да нам пруже основ за наше мишљење са резервом.

Скретање пажње

У пословној години која се завршава на дан 31. децембар 2019. године Друштво је исказало нето губитак у износу од 681.407 хиљада динара. На основу утврђених неправилности које су дате у тачкама 2), 4), 5) и 6) Основа за мишљење са резервом о финансијским извештајима, нето губитак Друштва у 2019. години износи 1.034.384 хиљаде динара. Поред тога, укупне краткорочне обавезе Друштва на дан 31. децембар 2019. године веће су од обртне имовине за износ од 194.411 хиљада динара. Према евиденцији Народне банке Србије, текући рачун Друштва је у непрекидној блокади од 2. децембра 2019. године, а блокада на дан 5. август 2020. године износи 86.489 хиљада динара. Све наведено указује на проблем инсолвентности и неликвидности Друштва.

Решењем Агенције за привредне регистре БДСЛ 25380/2019 од 6. августа 2019. године уписано је Решење Привредног суда у Зрењанину, Посл. Бр. Рео2/2019 од 29. маја 2019. године којим је усвојен Унапред припремљен план реорганизације (УППР) стечајног дужника „Тоза Марковић“ д.о.о, Кикинда. Наставак пословања Друштва зависи од испуњења Плана реорганизације.

Одлуком Скупштине Друштва број 15/2019 од 26. септембра 2019. године извршено је повећање основног капитала Друштва, претварањем (конверзијом) дела обавеза према различном повериоцу Класе 1 ЈП „Србијагас“, Нови Сад, у износу од 1.605.127 хиљада динара, у основни капитал Друштва у складу са потврђеним УППР-ом. Након ове конверзије основни капитал Друштва износи 3.374.734 хиљаде динара. Повећање основног капитала Друштва уписано је у Регистар привредних субјеката, код Агенције за привредне регистре Решењем БД 122466/2019 од 17. октобра 2019. године. Остатак потраживања различног повериоца ЈП „Србијагас“, Нови Сад, у износу од 5.000.000 ЕУР-а у динарској против вредности од 590.973

² „Службени гласник РС“, бр. 101/05, 54/07, 36/10 и 44/18 др. закон)

³ „Службени гласник РС“, број 9/09

хиљаде динара треба да буду намирена у року од 7 година, плаћањем у једнаким годишњим ратама уз грасе период од 12. месеци од дана правоснажности УППР-а.

Против Друштва су покренути судски спорови по различитим основама. Приближна вредност покренутих судских спорова без процењених ефеката по основу затезних камата и судских трошкова износи 978.077 хиљада динара. У складу са проценом руководства Друштва, да по овом основу неће настати материјално значајне обавезе по Друштво, у пословним књигама нису вршена резервисања за судске спорове.

Остала питања

Финансијски извештаји Друштва у претходном периоду нису били предмет ревизије од стране Државне ревизорске институције.

Одговорност руководства за финансијске извештаје

Руководство Друштва је одговорно за припрему и фер презентацију ових финансијских извештаја у складу са МСФИ и законом којим је уређено рачуноводство и за оне интерне контроле за које одреди да су потребне за припрему финансијских извештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке.

При састављању финансијских извештаја, руководство је одговорно за процену способности Друштва да настави са пословањем у складу са начелом сталности, обелодањујући, по потреби, питања која се односе на сталност пословања и примену начела сталности пословања као рачуноводствене основе, осим ако руководство намерава да ликвидира Друштво или да обустави пословање, или нема другу реалну могућност осим да то уради.

Руководство је одговорно за надгледање процеса финансијског извештавања Друштва.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извештаја

Наш циљ је стицање уверавања у разумној мери о томе да финансијски извештаји, узети у целини, не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке, и издавање извештаја о ревизији који садржи наше мишљење. Уверавање у разумној мери означава висок ниво уверавања, али не представља гаранцију да ће ревизија спроведена у складу са ISSAI увек открити материјално погрешне исказе ако такви искази постоје. Погрешни искази могу настати услед криминалне радње или грешке и сматрају се материјално значајним ако је разумно очекивати да ће, појединачно или збирно, утицати на економске одлуке корисника донете на основу ових финансијских извештаја.

Као део ревизије у складу са ISSAI, примењујемо професионално просуђивање и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Такође:

– Идентификујемо и процењујемо ризике од материјално значајних погрешних исказа у финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке, осмишљавамо и обављамо ревизијске поступке као одговор на те ризике и прибављамо довољно адекватних ревизијских доказа да обезбеде основу за мишљење ревизора. Ризик да неће бити идентификовани материјално значајни погрешни искази који су резултат криминалне радње је већи него за погрешне исказе настале услед грешке, зато што криминална радња може да укључи удруживање, фалсификовање, намерне пропусте, лажно представљање или заобилажење интерне контроле.

– Стичемо разумевање о интерним контролама које су релевантне за ревизију ради осмишљавања ревизијских поступака који су прикладни у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерне контроле Друштва.

– Процењујемо примењене рачуноводствене политике и у којој мери су разумне рачуноводствене процене које је извршило руководство.

– Доносимо закључак о прикладности примене начела сталности као рачуноводствене основе од стране руководства и на основу прикупљених ревизијских доказа, да ли постоји материјална неизвесност у вези са догађајима или условима који могу да изазову значајну сумњу у погледу способности Друштва да настави са пословањем у складу са начелом сталности. Ако закључимо да постоји материјална неизвесност, дужни смо да у свом извештају скренемо пажњу на повезана обелодањивања у финансијским извештајима или, ако таква обелодањивања нису адекватна, да модификујемо своје мишљење. Наши закључци се заснивају на ревизијским доказима прикупљених до датума извештаја ревизора. Међутим, будући догађаји или услови могу за последицу да имају да Друштво престане да послује у складу са начелом сталности.

– Процењујемо укупну презентацију, структуру и садржај финансијских извештаја, укључујући обелодањивања, и да ли су у финансијским извештајима приказане основне трансакције и догађаји на такав начин да се постигне фер презентација.

Саопштавамо лицима овлашћеним за управљање, између осталог, планирани обим и време ревизије и значајне ревизијске налазе, укључујући све значајне недостатке интерне контроле које смо идентификовали током ревизије.

Генерални државни ревизор

др Душко Пејовић
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
29. септембар 2020. године

ПРИЛОГ I

РЕЗИМЕ НАЛАЗА , ПРЕПОРУКА И МЕРЕ ПРЕДУЗЕТЕ У ПОСТУПКУ РЕВИЗИЈЕ

Приоритет налаза и датих препорука је одређен према следећем:

- **ПРИОРИТЕТ 1** - грешке, неправилности и погрешна исказивања које је могуће отклонити у року од 90 дана.
- **ПРИОРИТЕТ 2** - грешке, неправилности и погрешна исказивања које је могуће отклонити пре припремања наредног сета финансијских извештаја.
- **ПРИОРИТЕТ 3** - грешке, неправилности и погрешна исказивања која је могуће отклонити у року од датума припреме наредног сета финансијских извештаја до три године.

С А Д Р Ж А Ј:

1. Резиме налаза.....	11
2. Резиме датих препорука.....	14
3. Захтев за достављење одазивног извештаја.....	15

1. Резиме налаза

Као што је објашњено у Напоменама уз Извештај о ревизији финансијских извештаја „Тоза Марковић“ друштва са ограниченом одговорношћу, Кикинда (у даљем тексту Друштво) за 2019. годину, утврђене су следеће неправилности које су разврстане у средњи приоритет по којем треба да буду отклоњене:

ПРИОРИТЕТ 2⁴ (средњи)

1) Као што је објашњено под тачком 3.3.3.1. Напомена уз Извештај, приликом процене вредности имовине на дан 31. децембар 2018. године, која је извршена ради спровођења Унапред припремљеног програма реорганизације (УППР-а), нису обухваћене све парцеле пољопривредног земљишта, којима Друштво располаже. Површина пољопривредног земљишта обухваћена овом проценом износила је 495.735м², а процењена је на износ од 94.556 хиљада динара, који је приказан у билансу стања на дан 31. децембар 2019. године. Вредност процењеног земљишта не садржи парцеле купљене у 2015. години, у површини од 32.691м² у укупној вредности од 199.125 ЕУР-а чија је противвредност, у моменту набавке износила 24.500 хиљада динара. На овај начин Друштво је, на дан 31. децембар 2019. године, потценило вредност земљишта, јер иста не садржи земљиште набављено у 2015. години. Такође, Друштво није извршило раздвајање вредности грађевинског земљиште од вредности објеката који се налазе на том земљишту, што није у складу са параграфом 58 МРС 16 Некретнине, постројења и опрема, према којем су земљиште и објекти засебна средства, која се обрачунавају засебно, чак и кад су заједно прибављени. На овај начин Друштво је потценило вредност земљишта. Ефекте ове неправилности на финансијске извештаје није било могуће утврдити, јер земљиште, које је набављено у 2015. години има различиту вредност у односу на вредност земљишта обухваћеног проценом.

Такође, Друштво није извршило раздвајање вредности грађевинског земљиште од вредности објеката који се налазе на том земљишту, што није у складу са параграфом 58 МРС 16 Некретнине, постројења и опрема, према којем су земљиште и објекти засебна средства, која се обрачунавају засебно, чак и кад су заједно прибављени.

2) Као што је објашњено под тачком 3.3.3.3. Напомена уз Извештај, Друштво је на фактуру ино добављача „Reddle holdings limited“ из Dubai, за извршене услуге израде процедура и упутстава у производњи грубе керамике, сходно члану 40. и члану 71. Закона о порезу на добит правних лица⁵, обрачунало порез по одбитку, у износу од 5.242 хиљаде динара и евидентирало у оквиру нематеријалних трошкова, иако он по својој суштини повећава набавну вредност опреме, јер се не може повратити. Наиме, за вредност извршених услуга, по фактури поменутог добављача повећана је вредност опреме, због чега је обрачунати порез по овој фактури, требало укључити у набавну вредност опреме. Књижење обрачуналог пореза по одбитку на нематеријалне трошкове није у складу са параграфом 16 МРС 16 Некретнине постројења и опрема, који каже да набавна вредност односно цена коштања некретнина, постројења и опреме обухвата фактурну цену, укључујући, између осталог и порезе, који се не могу рефундирати. Због наведене неправилности у билансу стања, на дан 31. децембар 2019. године мање је исказана вредност опреме у износу од 5.242 хиљаде динара, а нематеријални трошкови више су исказани у истом износу.

3) Као што је објашњено под тачком 3.3.12.1. Напомена уз Извештај Друштво је смањење вредности удела у износу од 1.100.001 хиљаду динара приказано као смањење вредности основног капитала уз истовремено повећање ревалоризационих резерви по основу

⁴ ПРИОРИТЕТ 2– Грешке, неправилности и погрешна исказивања које је могуће отклонити у року од 90 дана.

⁵ „Службени гласник РС, број 25/2001, 80/2002, 80/2002 – др. закон, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 – др. закон 142/2014, 91/2015 – аутентично тумачење, 112/2015, 113/2017, 95/2018 и 86/2019

ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина постројења и опреме, што није у складу МРС 16 Некретнине, постројења и опрема и МРС 38 Нематеријална имовина. У члану 26. став 4 Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике⁶ (у даљем тексту Правилник), је наведено да се на рачунима ревалоризационих резерви исказују промене ревалоризационих резерви насталих по основу промене фер вредности предметних добара у складу са МРС 16 Некретнине, постројења и опрема и МРС 38 Нематеријална имовина, а не промене на капиталу како је то у овом случају. Друштво је смањење основног капитала могло искористити за покриће губитка ранијих година, што би било у складу са чланом 147. став 1. тачка 1) Закона о привредним друштвима, а не као повећање ревалоризационих резерви по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме, што није у складу са Правилником. Због наведене неправилности, у билансу стања на дан 31. децембар 2019. године више су исказане ревалоризационе резерве по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме у износу од 1.100.001 хиљаду динара и губитак ранијих година у истом износу.

4) Као што је објашњено под тачком 3.3.12.2. Напомена уз Извештај Друштво је ефекте процене фер вредности имовине са стањем на дан 31. децембар 2018. године, евидентирало у нето износу, односно извршило је пребијање позитивних и негативних ефеката усклађивања књиговодствене и фер вредности некретнина, постројења и опреме што није у складу са параграфом 39 и 40 МРС 16 Некретнине, постројења и опрема. На овај начин Друштво је по основу неправилног књижења ефеката процене фер вредности имовине, у билансу стања на дан 31. децембар 2019. године мање исказало ревалоризационе резерве по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме у износу од 402.300 хиљада динара, одложене пореске обавезе у износу од 76.342 хиљаде динара, а у билансу успеха за 2019. годину мање су исказани расходи по основу обезвређења некретнина, постројења и опреме у износу од 479.911 хиљада динара. Такође, Друштво у својим пословним књигама није обезбедио аналитику ревалоризационих резерви, због чега није могуће пратити промене фер вредности по конкретним средствима.

5) Као што је објашњено под тачком 3.4.2.6. Напомена уз Извештај Друштво је у оквиру трошкова услуга редовног одржавања, на рачунима трошкова производних услуга за 2019. годину, евидентирало две фактуре добављача „Техникон“ д.о.о., Кикинда, о радовима на редовном одржавању објеката Друштва који су извршени у 2018. години у укупном износу од 3.210 хиљада динара. Према приказаним евиденцијама фактуре су примљене у марту месецу 2019. године. Трошкови услуга одржавања по овим фактурама припадају обрачунском периоду 2018. године, а не 2019. године. Евидентирањем примљене фактуре на рачуну трошкова извршених услуга редовног одржавања за обрачунски период 2019. године, није у складу са општим рачуноводственим начелима из члана 19. став 1. тачка 4) Закона о рачуноводству⁷ који, између осталог каже да се у финансијским извештајима узимају сви приходи и расходи који се односе на пословну годину. Ове трошкове Друштво је, у смислу МРС 1 Презентација финансијских извештаја, параграф 81 до 88, требало приказати у билансу успеха за 2018. годину. Због наведеног, по овом основу су у билансу успеха за 2019. годину више исказани пословни расходи у износу од 3.210 хиљада динара, односно више је исказан пословни губитак у наведеном износу.

6) Као што је објашњено под тачком 3.4.2.6. Напомена уз Извештај Друштво је фактуре „Scomediasco“ д.о.о., Нови Сад, евидентирало на трошковима рекламе и пропаганде у финансијским извештајима за 2019. годину, за које је утврђено да се односе на услуге маркетиншке презентације у 2018. године у износу од 4.805 хиљада динара. Такође, је утврђено

⁶ „Службени гласник РС“, број 95/2014

⁷ „Службени гласник РС“, број 62/13

да су у 2019. години на трошковима рекламе и пропаганде евидентиране фактуре за услуге маркетинга у износу од 38.400 хиљада динар које нису извршене, већ по уговору, треба да се изврше у периоду од 01. јануара до 31. децембра 2020. године. Евидентирањем примљених фактура на рачуну трошкова рекламе и пропаганде за обрачунски период 2019. године, који не припадају овом обрачунском периоду, није у складу са општим рачуноводственим начелима из члана 19. став 1. тачка 4) Закона о рачуноводству који каже да се у финансијским извештајима узимају сви приходи и расходи који се односе на пословну годину, без обзира на датум њихове наплате односно исплате. Према захтеву МРС 1 Презентација финансијских извештаја, параграф 88, у биланс успеха, односно рачуне добитка или губитка за претпостављени обрачунски период (у овом случају пословну 2019. годину), се укључују све ставке које према важећим стандардима задовољавају услове да буду признате као приход или расход, што у овом случају то није, јер се део услуга маркетиншког заступања односи на 2018. а део на 2020. годину. Због наведеног, по овом основу су у билансу успеха за 2019. годину више исказани пословни расходи у износу од 43.205 хиљада динара, односно више је исказан пословни губитак за исти износ.

7) Као што је објашњено под тачком 3.4.8. Напомена уз Извештај Друштво је у оквиру рачуна осталих непоменутих расхода евидентирало трошкове који се односе на период 2016, 2017, и 2018. године у укупном износу од 2.469 хиљада динара. Обзиром да ови расходи не припадају обрачунском периоду 2019. године фактуре је, у складу са МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке требало евидентирати као исправке грешака из ранијих година. Евидентирањем примљених фактура на рачуну осталих расхода за обрачунски период 2019. године, није у складу са општим рачуноводственим начелима из члана 19. став 1. тачка 4) Закона о рачуноводству. Ове расходе Друштво је, у смислу МРС 1 Презентација финансијских извештаја, параграф 81. до 88, требало приказати у билансу успеха у периоду у којем су се десили. Због наведеног, по овом основу су у билансу успеха за 2019. годину више исказани остали расходи у износу од 2.469 хиљада динара.

8) Као што је објашњено под тачком 3.4.9.2. Напомена уз Извештај, Друштво је на основу привремених разлика између неотписане вредности средстава у финансијским извештајима, засноване на рачуноводственим прописима и неотписане вредности средстава у пореском билансу, засноване на пореским прописима утврдило одложне пореске приходе у износу од 14.655 хиљада динара, што је мање од износа утврђеног у поступку ревизије. Наиме, ревизијом је констатовано да су одложени порески приходи, по основу привремених разлика између неотписане вредности средстава у финансијским извештајима у односу на неотписану вредност средстава према пореским прописима, на дан 31. децембра 2019. године, утврђени у износу од 87.463 хиљаде динара. Због наведеног Друштво је у билансу успеха за 2019. годину мање исказало одложене пореске приходе у износу од 72.808 хиљада динара (87.463 минус 14.655) и већи нето губитак у истом износу.

ПРИОРИТЕТ 3⁸ (низак)

1) Као што је објашњено под тачком 2.1. Напомена уз извештај, Друштво није усвојило стратегију управљања ризицима у складу са чланом 6. став 2. Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору.

2) Као што је објашњено под тачком 2.2. Напомена уз Извештај, Друштво није успоставило интерну ревизију у складу са Правилником о заједничким критеријумима за

⁸ Грешке, неправилности и погрешна исказивања која је могуће отклонити у року од датума припреме наредног сета финансијских извештаја до три године.

организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору.

2. Резиме датих препорука

Друштву препоручујемо да отклони неправилности према следећем приоритету:

ПРИОРИТЕТ 2 (средњи)

1) Препоручује се Друштву да: утврди вредност пољопривредног земљишта, које је купљено у 2015. години, изврши раздвајање вредности земљишта од вредности објекта и на основу ових радњи, изврши потребна књижења у својим пословним књигама. (Напомена 3.3.3.1. - Препорука број 3).

2) Препоручује се Друштву да изврши корекцију књижења обрачунатих трошкова пореза по одбитку који се не могу рефундирати, а који се укључују у набавну цену основних средстава. (Напомена 3.3.3.3. - Препорука број 4).

3) Препоручује се Друштву да у својим пословним књигама изврши исправку књижења смањења вредности удела друштва са ограниченом одговорношћу (капитала), на начин и у складу са Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике, да смањење капитала искористи за покриће губитка, што би било у складу са Законом о привредним друштвима (Напомена 3.3.12.1. - Препорука број 5).

4) Препоручује се Друштву да у складу са Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике, а имајући у виду резултате процене, изврши корекцију књижења, као и да у свом књиговодству обезбеди аналитику ревалоризационих резерви по конкретним средствима за које је извршена процена (Напомена 3.3.12.2. - Препорука број 6).

5) Препоручује се Друштву да у складу МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке изврши исправке погрешно књижених фактура „Техникон“ д.о.о., Кикинда, о радовима на редовном одржавању објекта Друштва, који су теретили трошкове производних услуга за 2019. годину (Напомена 3.4.2.6. - Препорука број 7).

6) Препоручује се Друштву да билансирање трошкова рекламе и пропаганде класификује у складу са општим рачуноводственим начелима, односно МРС 1 Презентација финансијских извештаја и у складу МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке изврши исправке књижења у својим пословним књигама (Напомена 3.4.2.6. - Препорука број 8).

7) Препоручује се Друштву да у складу МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке изврши исправке погрешно књижених фактура „Siti – V&T group“ s.p.a из Италије, који су теретили остале расходе за 2019. годину (Напомена 3.4.8. - Препорука број 9).

8) Препоручује се Друштву да у складу са МРС 12 Порез на добитак изврши процену одложених пореза и у складу са извршеном проценом спроведе одговарајућа књижења (Напомена 3.4.9.2. - Препорука број 10).

ПРИОРИТЕТ 3 (низак)

1) Препоручује се Друштву да усвоји стратегију управљања ризицима (у циљу идентификовања, процене и контроле над потенцијалним догађајима и ситуацијама које могу имати супротан ефекат на остварење циљева корисника јавних средстава и са задатком да пружи разумно уверавање да ће циљеви бити остварени) у складу са Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о

систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору (Напомена 2.1. - Препорука број 1)

2) Препоручује се Друштву да успостави интерну ревизију, у складу са Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору (Напомена 2.2. - Препорука број 2).

3. Захтев за достављање одазивног извештаја

Субјект ревизије друштво са ограниченом одговорношћу „Тоза Марковић“ доо, Кикинда, је на основу члана 40. став 1. Закона о Државној ревизорској институцији, дужно да поднесе Државној ревизорској институцији писани извештај о отклањању откривених неправилности (одазивни извештај) у року од 90 дана, почев од наредног дана од дана уручења овог извештаја.

Одазивни извештај мора да садржи:

- 1) навођење ревизије, на коју се он односи;
- 2) кратак опис неправилности у пословању, које су откривене ревизијом и
- 3) приказивање мера исправљања.

Мере исправљања су мере које субјект ревизије предузима да би отклонио неправилности у свом пословању или мере за умањење ризика од појављивања одређене неправилности у свом будућем пословању за чије предузимање субјект ревизије мора поднети уз одазивни извештај одговарајуће доказе.

Субјект ревизије друштво са ограниченом одговорношћу „Тоза Марковић“ доо, Кикинда, у одазивном извештају треба да искаже мере исправљања по основу откривених неправилности односно свих налаза датих у Извештају о ревизији финансијских извештаја који могу да садрже и препоруке за њихово отклањање.

Државна ревизорска институција ће оценити веродостојност одазивног извештаја, тј. провериће истинитост навода о мерама исправљања, предузетим од стране субјекта ревизије, подносиоца одазивног извештаја. У случају потребе извршиће се и провера веродостојности одазивног извештаја. Такође, извршиће се и оцена да ли су мере исправљања исказане у одазивном извештају задовољавајуће Сагласно члану 57 став 1 тачка 3) Закона о Државној ревизорској институцији, ако субјект ревизије у чијем су пословању биле откривене неправилности, не поднесе у прописаном року Институцији одазивни извештај, против одговорног лица субјекта ревизије поднеће се захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако се оцени да одазивни извештај не указује да су откривене неправилности отклоњене на задовољавајући начин, сматра се да субјекат ревизије крши обавезу доброг пословања. Ако се ради о незадовољавајућем отклањању значајне неправилности, сматра се да постоји тежи облик кршења обавезе доброг пословања. У овим случајевима, Државна ревизорска институција је овлашћена да предузима мере сагласно члану 40. ст. 7. до 13. Закона о Државној ревизорској институцији.

ПРИЛОГ II

НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ДРУШТВА СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ „ТОЗА МАРКОВИЋ“, КИКИНДА ЗА 2019. ГОДИНУ

САДРЖАЈ:

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О СУБЈЕКТУ РЕВИЗИЈЕ	19
2. ИНТЕРНА ФИНАНСИЈСКА КОНТРОЛА	20
3. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ.....	24
3.1. Основ за састављање и презентацију финансијских извештаја	24
3.2. Рачуноводствене политике и рачуноводствене процене	25
3.2.1. Нематеријална имовина.....	25
3.2.2. Некретнине, постројења и опрема	26
3.2.3. Дугорочни финансијски пласмани	28
3.2.4. Залихе.....	28
3.2.5. Потраживања	29
3.2.6. Готовина и готовински еквиваленти	29
3.2.7. Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална средства	29
3.2.8. Примања запослених	30
3.2.9. Порези и доприноси.....	30
3.2.10. Признавање прихода.....	31
3.2.11. Признавање расхода.....	31
3.2.13. Функционална валута и валута приказивања	32
3.3. Биланс стања.....	32
3.3.1. Попис имовине и обавеза	32
3.3.2. Нематеријална имовина.....	33
3.3.3. Некретнине, постројења и опрема	33
3.3.3.1. Земљиште.....	36
3.3.3.2. Грађевински објекти	37
3.3.3.3. Постројења и опрема	38
3.3.3.4. Инвестиционе некретнине.....	40
3.3.3.5. Некретнине, постројења и опрема у припреми	40
3.3.3.6. Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми.....	41
3.3.4. Дугорочни финансијски пласмани	41
3.3.5. Залихе.....	41
3.3.6. Потраживања од продаје	45
3.3.7. Друга потраживања.....	47
3.3.8. Краткорочни финансијски пласмани.....	47
3.3.9. Готовински еквиваленти и готовина	48
3.3.10. Порез на додату вредност.....	48
3.3.11. Активна временска разграничења	48
3.3.12. Капитал	49
3.3.12.1. Основни капитал	49

3.3.12.2. Ревалоризационе резерве.....	51
3.3.12.3. Актуарски добици	52
3.3.12.4. Губитак.....	52
3.3.13. Дугорочна резервисања	53
3.3.14. Дугорочне обавезе.....	54
3.3.15. Одложене пореске обавезе	55
3.3.16. Краткорочне финансијске обавезе.....	56
3.3.17. Примљени аванси, депозити и кауције	56
3.3.18. Обавезе из пословања	56
3.3.19. Остале краткорочне обавезе.....	58
3.3.20. Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине.....	59
3.3.21 Пасивна временска разграничења	59
3.3.22. Ванбилансна евиденција.....	60
3.4. Биланс успеха.....	60
3.5. Извештај о осталом резултату.....	77
3.6. Извештај о променама на капиталу	78
3.7. Извештај о токовима готовине.....	78
3.8. Напомене уз финансијске извештаје	78
4. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ	78
5. ДРУГА ПИТАЊА У ПОСТУПКУ РЕВИЗИЈЕ	79

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О СУБЈЕКТУ РЕВИЗИЈЕ

Историјат субјекта ревизије

Субјект ревизије „Тоза Марковић“ друштво са ограниченом одговорношћу, Кикинда (у даљем тексту Друштво или „Тоза Марковић“ д.о.о.) има дугу традицију, чији корени датирају још од 1866. године, када је Mihael Bohn, пионир у производњи цигле и црепа у овом региону основао фабрику, због чега је Кикинда постала центар цигларске индустрије. Друштво је постојало и радило у неколико земаља и неколико државних система и делило је пут са Војводином и градом Кикиндом, који су кроз историју припадали Мађарској, Аустроугарској, Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, Краљевини Југославији, Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији. Друштво је променило неколико назива, тако да је носила назив „Браћа Bohn“ до 1944. године, Индустрија цигала и црепа „Тоза Марковић“ до 1959. године, Индустрија грађевинског материјала „Тоза Марковић“ до 1993. године и Акционарско друштво до 1998. године.

Решењем Окружног суда у Зрењанину број Фи. 3332/ од 20. маја 1993. године (регистарски уложак број 1-844-00), Друштво је променило статус из друштвеног предузећа у акционарско друштво у мешовитој својини и уписано под називом „Тоза Марковић“, акционарско друштво, Кикинда.

Решењем БД 6954/2005. од 30. јула 2005. године, код Агенције за привредне регистре извршено је превођење привредног субјекта у Регистар привредних субјеката.

Матични број Друштва је 08053847, а порески идентификациони број 100579713.

Седиште Друштва је у Кикинди, Башаидски друм број 62.

Делатност Друштва је производња опеке, црепа и грађевинских производа од печене глине. Шифра делатности према Уредби о класификацији делатности⁹ је 2332.

Управљање Друштвом је дводомно, а органи Друштва су Скупштина чланова, Надзорни одбор и Директор.

Просечан број запослених у току 2019. године био је 619 (у 2018. години 602).

Друштво је на основу законом утврђених критеријума за разврставање, разврстано у велико правно лице.

Проблеми у пословању Друштва и почетак стечаја

Акционарско друштво „Тоза Марковић“ је приватизовано 2006. године. У тренутку приватизације Друштво је имало стабилне пословне резултате и добар развојни потенцијал уз неопходност улагања у обнову капацитета. Након приватизације, Друштво је наставило са својим редовним пословним активностима. Међутим, групацију у оквиру које је Друштво пословало су задесили финансијски проблеми, због којих су даване унакрсне гаранције за кредите повезаних лица које су довеле до презадужености Друштва и немогућности отплате преузетих обавеза, што је кулминирало покретањем стечајног поступка у 2014. години.

Решењем Привредног суда у Зрењанину број СТ. 3/2014. од 11. априла 2014. године отворен је стечајни поступак над стечајним дужником „Тоза Марковић“ ад, Кикинда и именован је стечајни управник. Стечајни поступак је отворен из разлога предвиђених одредбом

⁹ „Службени гласник РС“, број 54/2010

члана 11. став 2. тачка 1. и став 3. Закона о стечају¹⁰, а услед трајније неспособности плаћања. Извршено је и поништавање дотадашњих акција које су чиниле основни акцијски капитал Друштва.

Решењем Агенције за привредне регистре број БД 33493/2014 од 16. априла 2014. године усвојена је регистрациона пријава у делу који се односи на регистрацију промене података а која се односи на промену назива и промену пословног имена додавањем у називу и пословном имену речи – у стечају.

На основу „Плана реорганизације“, Решењем Привредног суда у Зрењанину од 3. августа 2016. године обустављен је стечајни поступак. Решењем Агенције за привредне регистре БД 76332/2016 од 27. септембра 2016. године извршена је промена пословног имена Друштва „Тоза Марковић“ – у стечају- у „Тоза Марковић“ д.о.о., Кикинда, и именован је заступник Друштва. Овим Решењем Агенције за привредне регистре, извршен је упис удела у капитал поверилаца III класе плана реорганизације у износу од 35% укупног потраживања ове класе. Због чињенице да након „Плана реорганизације“ Друштво није у могућности да самостално сервисира обавезе приступило се изради новог плана реорганизације. План је предвиђао делимичну конверзију дуга у капитал и на тај начин је ЈП „Србијагас“ постао нови већински власник Друштва. Међутим, након истека „грејс периода“ у другој половини 2017. године, Друштво није било у стању да испуни своје финансијске обавезе преузете планом.

Тренутно стање

У складу са наведеним Друштво је у својству стечајног дужника, припремило Унапред припремљен план реорганизације (УППР) који је потврђен Решењем Привредног суда у Зрењанину Рео 2/2019 од 29. маја 2019. године. УППР-ом је предвиђена мера усклађивања основног капитала са процењеном вредношћу имовине/капитала Друштва на дан 31. децембар 2018. године. На захтев Друштва „Deloitte“ д.о.о., Београд, је извршило процену вредности имовине Друштва на дан 31. децембар 2018. године, која је спроведена у пословним књигама Друштва (Напомена 3.3).

2. ИНТЕРНА ФИНАНСИЈСКА КОНТРОЛА

3.1. Финансијско управљање и контрола

Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору¹¹ (у даљем тексту Правилник) прописују се заједнички критеријуми и стандарди за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле код корисника јавних средстава.

Интерна контрола представља интегрални поступак који спроводе руководство и запослени корисника јавних средстава, који је конципиран да реши питања ризика и пружи разумно уверавање да ће се наставити са мисијом, као и да ће се постићи следећи основни циљеви:

- правилно, етичко, економично, ефикасно и ефективно пословање;
- поштовање обавеза које се односе на одговорности;
- пословање у складу са прописима, унутрашњим актима и уговорима;

¹⁰ „Службени гласник РС“, број 104/2009, 99/2011 - др. закон, 71/2012 - одлука УС, 83/2014, 113/2017, 44/2018, 95/2018

¹¹ „Службени гласник РС“, бр. 99/2011 и 106/2013

- правилно коришћење ресурса да не би дошло до губитка, злоупотребе или штете.

Финансијско управљање и контрола је свеобухватни систем, који се састоји од пет уско повезаних компоненти: контролно окружење, процена ризика, контролне активности, информисање и комуникације и праћење и процена система.

Систем финансијског управљања и контроле обухвата организациону структуру Друштва и појединачне атрибуте свих запослених, укључујући њихов интегритет, етичност и стручност, управљање ризиком пословања, одговарајуће контролне активности, информационе и комуникационе системе, на основу којих руководство Друштва доноси своје одлуке, које се даље преносе на запослене, као и редовно проверавање интерних контрола у циљу обезбеђења њихове ефикасности.

Контролно окружење

За оптимално функционисање система интерних контрола битно је функционисање свих компоненти контролног окружења које обухвата: лични и професионални интегритет и етичке вредности руководства и свих запослених код корисника јавних средстава, руковођење и начин управљања, одређивање циљева, организациона структура, успостављање поделе одговорности и овлашћења, хијерархију и јасна правила, обавезе, права и нивои извештавања, политика и пракса управљања људским ресурсима и компетентност запослених. Осим руководства, у осигуравању постојања и функционисања интерне контроле своју улогу имају и сви запослени.

Руководство Друштва је одговорно за успостављање одговарајуће организационе структуре која јасно додељује одговорности и овлашћења, одређује одговарајуће контроле и надзире њихову адекватност и ефективност. Укључивање руководства у питања интерне контроле је од кључне важности за постизање њене ефективности, чиме се даје тон који одређује да ли контролно окружење доприноси ефикасном функционисању интерне контроле.

Друштво је организовано као јединствена целина са организационим деловима утврђеним Правилником о организацији и систематизацији послова, бр.3/2016 од 12. августа 2016 .године. У складу са овим правилником, рад и пословање Друштва организовани су у оквиру погона (грубе и fine керамике), сектора (финансијски и комерцијални), радних јединица и служби.

Процена ризика

Процена ризика је поступак идентификовања и анализе релевантних ризика по испуњење циљева корисника јавних средстава и одређивање одговарајуће реакције руководства. Она подразумева идентификовање ризика, оцену ризика, процену „апетита за ризике“ (који је то обим ризика за који је корисника јавних средстава припремљен) и планиране мере као одговор на идентификоване ризике. Управљање ризиком из чл. 6. Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле у јавном сектору обухвата све поступке и радње који се обављају код корисника јавних средстава, у циљу стварања услова за редовно и ефикасно извршавање планских задатака који су утврђени Планом пословања (доношење и праћење извршавања динамичких планова реализације, праћење реализације уговорених послова, праћење остваривања планираних прихода и расхода, прилива и одлива средстава и слично).

Надзорни одбор Друштва је на својој редовној седници од 26. децембра 2018. године усвојио Бизнис план Друштва за 2019. годину. Кварталне извештај о реализацији плана за потребе Друштва сачињавало је предузеће „Glenfield Audit Advisory Accounting“ doo, Београд.

Контролне активности

Контролне активности представљају политике и процедуре које успоставља руководство, а које му помажу у спровођењу мера и предузимању одговарајућих радњи ради смањења могућих ризика који могу настати и угрозити предвиђене циљеве у вези са извршењем планираних активности, задатака и програма. Контролним поступцима имплементирају се контролне политике путем специфичних и рутинских задатака којим се обухватају основне функције контролних активности које треба да буду одвојене и адекватно надгледане. Контролне активности се спроводе у целој организацији, на свим нивоима и на свим функцијама. Оне обухватају широк дијапазон активности за детекцију и превенцију, које су прилично разнолике попут: процедуре за ауторизацију и одобрење; расподела дужности (ауторизација, обрада, евидентирање, контрола); контроле над приступом ресурсима и евиденцијама; верификације; усклађеност; контрола оперативног учинка; контрола пословања, процеса и активности; надзор (додела дужности, контрола, одобрење, упутства и обука). Контролне активности могу бити превентивне и корективне. Превентивне контроле представљају проактивне контроле које се одвијају истовремено са извршавањем трансакције и имају задатак да спрече настанак или деловање одређене неправилности, грешке или другог облика деформације. Корективне контроле представљају контроле које се одвијају накнадно, након завршетка пословне трансакције и имају задатак да открију и искажу деловање одређене неправилности, грешке или другог облика настале деформације с циљем да се утврди и елиминишу њене негативне последице и да се њено деловање спречи у наредном периоду. Корисник јавних средстава би требало да успостави адекватну равнотежу између контролних активности за детекцију и превенцију.

У поступку ревизије је констатовано да се у Друштву недовољно спроводе контролне активности, које су битне за функционисање система финансијског управљања.

У прилог овој тврдњи се наводи следеће чињенице:

- О реализацији Бизнис плана за 2019. годину, поменут у претходном пасусу, пружен је доказ да је колегијум разговарао по првом кварталном извештају, без конкретних закључака и појединачних задужења, иако у том тренутку је било видљиво да су циљеви задати Бизнис планом и остварени резултати веома различити. Цена коштања грубе керамике, на којој је Друштво у протеклом периоду остваривало неку добит, је изнад продајне цене, а трошкови производних услуга у знатној мери премашују планиране. Тако на пример: трошкови маркетиншких услуга су Бизнис планом за 2019. годину планирани у износу од 20.000 хиљада динара, а остварена у износу вишем од 80.000 хиљада динара (Напомена 3.4.2.6.).

- Одлуком о организовању привредног друштва „Тоза Марковић“ д.о.о. Кикинда, као друштва са ограниченом одговорношћу је предвиђено да Надзорни одбор даје претходну сагласност директору Друштва за свако располагање имовином Друштва, а нарочито за закључење, између осталог и следећег посла, „закључивање уговора који за предмет имају инвестициона улагања у Друштву, осим у случају уобичајених и редовних ремонтних активности. Директор Друштва је, без претходне сагласности Надзорног одбора закључио уговор са „Reddle holdings limited“ из Dubai, које је за последицу, у 2019. години имао повећање вредности основних средстава у износу од 24.451 хиљаду динара (Напомена 3.3.3.3.).

- У оквиру помоћне књиге основних средстава (некретнина, постројења и опреме) није успостављена аналитичка евиденција грађевинског и пољопривредног земљишта, због чега Друштво не располаже књиговодственим подацима о површини земљишта чија је вредност евидентирана у пословним књигама. На рачуну земљишта исказано је грађевинско и пољопривредно земљиште, док је земљиште испод објекта и земљиште које служи за редовну употребу објекта укључено у вредност самих објеката. Евидентирање вредности земљишта

заједно са вредношћу непокретности која се на том земљишту налази, за последицу има умањење вредности земљишта јер се амортизацијом непокретности, врши и сразмерно умањење вредности земљишта. Такође, као последица невођења аналитичких евиденција о земљишту, као и одсуства контролних активности, Друштво није, приликом процене вредности имовине на дан 31. децембар 2018. године обухватило све парцеле пољопривредног земљишта. Површина пољопривредног земљишта која је била предмет процене износи 495.735m^2 , која у себи не садржи парцеле у површини од 32.691m^2 , које је Друштво купило 2015. године (Напомена 3.3.3.1.).

- Неадекватно успостављање контролних активности, које имају задатак да спрече настанак одређених неправилности, утиче на ажурност и исправност књижења, што је за последицу имало погрешно раздвајање расхода на период којем припадају (Напомена 3.4.2.6.)

Информисање и комуникације

Информисање и комуникација су суштински значајни за разумевање свих циљева интерне контроле. Предуслов за поуздано и релевантно информисање јесу благовремене евиденције и правилна класификација трансакција и догађаја. Одговарајуће информације треба да буду идентификоване, обухваћене и саопштене у одређеној форми и року како би запослени могли да спроведу своје интерне контроле. Стога систем интерне контроле као такав и све трансакције и значајни догађаји треба да буду потпуно документовани. На способност руководства да донесе праве одлуке утиче квалитет информација, што подразумева да оне треба да буду одговарајуће, благовремене, актуелне, тачне и доступне. Информисање и комуникација су суштински значајни за испуњење свих циљева интерне контроле. У великом броју случајева, одређене информације се морају предочити и комуникација мора да постоји да би се испоштовали закони и други прописи. Ефективна комуникација треба да се одвија кроз целу организацију, све њене компоненте и целокупну структуру, у свим смеровима: одозго на доле и одоздо на горе, вертикално и хоризонтално. Сви запослени треба да добију јасну поруку од руководства да треба озбиљно да схвате контролне одговорности. Они треба да разумеју своју улогу у систему интерне контроле и на који начин су њихове личне активности повезане са радом других. Такође, треба да постоји ефективна комуникација са свим екстерним партнерима.

Праћење и процена система

Друштво је у обавези да прати и процењује систем финансијског управљања и контроле како би се проценио квалитет учинка система током времена. Праћење се спроводи применом рутинских активности или одвојених евалуација или и једних и других у комбинацији. Праћење подразумева надгледање и контролу са циљем отклањања грешака, те његовог побољшања и повећања ефикасности, а спроводи се текућим увидом, самопроцењивањем и интерном ревизијом.

У допису, који нам је у склопу тражене документације достављен се наводи да „Тоза Марковић“ д.о.о., Кикинда, не поседује политике и процедуре финансијског управљања и контроле.

Неуспостављени или неадекватно успостављеног система финансијског управљања и контроле у значајној мери утичу на пословање Друштва и на финансијско извештавање.

Налаз: Друштво не поседује политике и процедуре финансијског управљања и контроле ни усвојену стратегију управљања ризицима предвиђену чланом 6. став 2. Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору.

Ризик: Неуспостављање адекватног и ефикасног система финансијског управљања и контроле, без усвојене стратегије управљања ризицима, може угрозити ефикасност пословања и остваривање постављених циљева Друштва.

Препорука број 1: Препоручује се Друштву да успостави систем финансијског управљања и контроле и донесе стратегију управљања ризицима (у циљу идентификовања, процене и контроле над потенцијалним догађајима и ситуацијама које могу имати супротан ефекат на остварење циљева корисника јавних средстава и са задатком да пружи разумно уверавање да ће циљеви бити остварени), све у складу са Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору.

3.2. Интерна ревизија

Правилник о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору¹² прописује заједничке критеријуме за организовање и стандарде и методолошка упутства за поступање и извештавање интерне ревизије и ближе уређује послове интерне ревизије код корисника јавних средстава.

У допису, који нам је у склопу тражене документације достављен се наводи да „Тоза Марковић“ д.о.о., Кикинда, не поседује Повељу интерне ревизије, Етички кодекс, Стратегију интерне ревизије као ни Годишњи план интерне ревизије.

Налаз: Друштво није успоставило интерну ревизију у складу са Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору.

Ризик: Неуспостављање интерне ревизије има за последицу непостојање независне, објективне процене адекватности и функционисања постојећих процеса управљања ризиком, усклађености пословања, поузданости и потпуности финансијских и других информација, ефикасности, ефективности и економичности пословања и заштите средстава и података (информација) са ризиком да су постојећи процеси и контроле неадекватни и да се на време неће спречити грешке, намерне или случајне.

Препорука број 2: Препоручује се Друштву да успостави интерну ревизију, у складу са Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору.

3. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ

3.1. Основ за састављање и презентацију финансијских извештаја

Правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са Законом о рачуноводству¹³, као и у складу са осталом примењеном подзаконском регулативом.

На основу важећих рачуноводствених прописа, велика правна лица у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са законском и професионалном регулативом, која подразумева Оквир

¹² „Службени гласник РС” бр. 99/2011 и 106/2013

¹³ „Службени гласник РС”, број 62/2013

за припремање и приказивање финансијских извештаја („Оквир“), Међународне рачуноводствене стандарде („МРС“), односно Међународне стандарде финансијског извештавања („МСФИ“), као и тумачења која су саставни део стандарда. Превод Оквира, МРС, МСФИ и тумачења, издатих од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде и Комитета за тумачења МСФИ утврђује се решењем Министра финансија и објављује у Службеном гласнику РС.

Приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаним Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике¹⁴. Овим правилником правно су дефинисани обрасци финансијских извештаја и садржина позиција у обрасцима, као и минимум садржаја напомена уз те извештаје. Редован годишњи финансијски извештај, према прописима о рачуноводству Републике Србије чине Биланс стања, Биланс успеха, Извештај о осталом резултату, Извештај о променама на капиталу, Извештај о токовима готовине и Напомене уз финансијске извештаје.

Финансијски извештаји су исказани у хиљадама динара (РСД). Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији. Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

3.2. Рачуноводствене политике и рачуноводствене процене

Рачуноводствене политике су посебна начела, основи, конвенције, правила и пракса које је усвојило руководство Друштва за састављање и презентацију финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству, Међународним стандардима финансијског извештавања, Међународним рачуноводственим стандардима и Тумачењима која даје Комитет за тумачење рачуноводствених стандарда.

За састављање и приказивање финансијских извештаја, Друштво примењује Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама (у даљем тексту Правилник), који је усвојио Назорни одбор ЈП „Србијагас“, Нови Сад 19. новембра 2018. године. С обзиром да је ЈП „Србијагас“, Нови Сад већински власник привредног друштва „Тоза Марковић“ д.о.о. Кикинда, да се сматрају повезаним правним лицима у смислу позитивно-правних прописа Републике Србије, без претходних измена и допуна Правилника, Директор Друштва је 26. децембра 2019. године донео Одлуку о сходној примени Правилника од стране служби „Тоза Марковић“ д.о.о. Кикинда.

Усвојене рачуноводствене политике односе се на признавање, мерење и процењивање средстава, обавеза, прихода и расхода Друштва, а финансијски извештаји су састављени у складу са начелом сталности пословања.

У наставку извештаја даје се преглед примењених рачуноводствених политика.

3.2.1. Нематеријална имовина

Нематеријална имовина је немонетарно средство, без физичке суштине, које се може идентификовати. Такво средство се може идентификовати када је:

- одвојиво, могуће га је одвојити од ентитета и продати, изнајмити или разменити;

¹⁴ „Службени гласник РС“, бр. 95/2014 и 144/2014

- настало по основу уговорних или других законских права, без обзира да ли су та права преносива или одвојива од ентитета или других права и обавеза.

Почетно мерење нематеријалне имовине врши се по набавној вредности или цени коштања.

Након почетног признавања нематеријална имовина се вреднује по трошковном моделу из *МРС 38 Нематеријална имовина*, односно по набавној вредности или цени коштања, умањеној за исправке вредности и евентуални губитак од обезвређења које се утврђује само у случају индиције да је дошло до обезвређености тог улагања.

На дан састављања годишњих финансијских извештаја и по потреби Стручна комисија врши тестирање нематеријалне имовине на умањење вредности. Обезвређење вредности нематеријалне имовине признаје се смањењем вредности имовине уз истовремено признавање расхода у Билансу успеха у складу са *МРС 36 – Умањење вредности имовине*. Приликом тестирања, стручна комисија преиспитује и век коришћења нематеријалне имовине.

Нематеријална имовина отписује се применом пропорционалне методе у периоду коришћења, осим имовине чије је време коришћења утврђено уговором када се отписивање врши у роковима предвиђеним уговором.

Основицу за амортизацију нематеријалних улагања чини набавна вредност умањена за остатак вредности.

За нематеријалну имовину са неограниченим веком трајања не обрачунава се амортизација.

3.2.2. Некретнине, постројења и опрема

Ставке некретнина, постројења и опреме, које испуњавају услове да буду признате као средство, одмеравају се приликом почетног признавања по својој набавној вредности односно, цени коштања.

Набавну вредност чини вредност по фактури добављача укључујући царине, порезе који се не могу рефундирати и све друге трошкове довођења средства у стање функционалне приправности. Набавна вредност умањена је за све примљене попусте и/или рабате (поклоне). Набавна вредност изграђених основних средстава је њихова набавна вредност на датум када су изградња или развој завршени.

У набавну вредност, односно у цену коштања некретнине, постројења и опреме укључују се и трошкови камата који су настали по основу позајмљених средстава за изградњу или набавку некретнина, постројења и опреме, ако су испуњени услови за примену допуштеног алтернативног поступка *МРС 23 Трошкови позајмљивања*.

Под некретнином или опремом сматрају се она средства чији је очекивани корисни век употребе дужи од једне године. Накнадни издаци у некретнине, постројења и опрему се капитализују само када је вероватно да ће будуће економске користи повезане са тим издацима припасти Друштву и да издаци могу поуздано да се измере. Сви остали трошкови текућег одржавања терете трошкове периода у коме настану.

Трошкови по основу текућег одржавања и сервисирања ставке некретнине, постројења и опреме, као што су трошкови рада, потрошног материјала или ситних резервних делова искоришћених за мање поправке, признају се као трошак периода. Када накнадни издаци подразумевају замену значајнијих резервних делова, трошак резервног дела се укључује у књиговодствену вредност средства у моменту када ти трошкови настану, под условом да

испуњавају опште услове за признавање (очекиване економске користи и вредности која се може поуздано измерити). Истовремено са признавањем вредности резервног дела у набавну вредност ставке некретнине, постројење и опрема, књиговодствена или процењена вредност замењених делова се искњижава. Искњижена вредност замењених делова се признаје као расход периода уколико се од њега не очекују будуће економске користи.

Добици или губици који се јављају приликом продаје или расходовања некретнина и опреме, признају се, у оквиру осталих пословних прихода или осталих пословних расхода, у билансу успеха.

Након почетног признавања некретнине, постројења и опрема вреднују се применом модела ревалоризације, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке због обезвређења. Фер вредност земљишта и зграда се утврђује на бази тржишних доказа, а уколико не постоји активно тржиште, средства се процењују по амортизованом трошку замене.

Основицу за амортизацију некретнина, постројења и опреме чини набавна, односно процењена вредност по одбитку остатка вредности средстава (резидуална вредност). Обрачун амортизације почиње наредног месеца од месеца када је средство расположиво за коришћење, док се са обрачуном амортизације престаје када се садашња вредност смањи до резидуалне вредности, када се средство расходује или отуђи, или када се рекласификује у стално средство које се држи за продају.

Амортизација некретнина, постројења и опреме врши се применом пропорционалног метода. Приликом обрачуна амортизације користи се следећи век трајања и стопе амортизације:

Табела број 1. Преглед стопа амортизације

Назив основног средства	Корисни век у годинама	Стопа амортизације у %
1. НЕКРЕТНИНЕ		
- Грађевински објекти	100 - 20	1,00 – 5,00
2. ОПРЕМА		
- Машине и опрема	50 - 3	2,00 - 33,33
- Моторна возила	10 - 5	10,00 - 20,00
- Намештај, прибор и опрема	10 - 3	10,00 – 33,33

Обрачун амортизације некретнина и опреме почиње од момента довођења средстава у њихову функционалну приправност.

Земљиште се исказује по поштеној вредности. Приликом набавке земљиште се увек исказује по набавној вредности, коју чини фактурна вредност добављача, увећана за зависне трошкове набавке и трошкове довођења у стање функционалне приправности. Земљиште не подлеже обавези обрачуна амортизације.

Алат и инвентар евидентирају се у оквиру основних средстава уколико се користе у дужем периоду од годину дана. Алат и инвентар се калкулативно отписује по стопама које су утврђене рачуноводственом политиком Друштва и износе 20%.

Добитак који настане приликом продаје основних средстава књижи се у корист осталих

прихода, а губитак настао приликом отуђивања основних средстава књижи се на терет осталих расхода.

Инвестициона некретнина је која се држи (власник или корисник лизинга у оквиру финансијског лизинга) у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или и једног и другог.

Инвестициона некретнина се почетно мери по набавној вредности или цени коштања, која обухвата набавну цену и све издатке који се могу директно приписати. У вредност постојеће инвестиционе некретнине признају се трошкови замене у време када је тај трошак настао, ако је вероватан прилив економске користи и ако се набавна вредност може поуздано одмерити. Трошкови свакодневног сервисирања се признају кроз биланс успеха, за годину у којој су настали.

Након почетног признавања, инвестициона некретнина мери се по набавној вредности или цени коштања умањеној за укупан износ исправке вредности по основу амортизације и укупан износ обезвређивања.

Инвестиционе некретнине се амортизују у току њиховог корисног века употребе применом методе пропорционалног отписивања, односно методом једнаких годишњих квота у процењеном корисном веку употребе за сваку ставку инвестиционих некретнина.

3.2.3. Дугорочни финансијски пласмани

Дугорочни финансијски пласмани обухватају улагања у дугорочна финансијска средства, као што учешћа у капиталу и остали дугорочни пласмани.

Учешћа у капиталу правних лица представљају финансијска средства која се приликом почетног признавања мере по њиховој набавној вредности која представља поштену вредност надокнаде која је дата за њих, увећаној за директно приписиве трансакционе трошкове.

Након почетног признавања, финансијска средства која немају котирану тржишну цену, Друштво мери по набавној вредности умањеној за евентуалне губитке због обезвређења, док се хартије од вредности које се котирају на берзи, мере по фер вредности без било каквог умањивања за трансакционе трошкове који се могу начинити приликом продаје или другог отуђења.

Признавање и вредновање финансијских пласмана у дугорочне кредите врши се у складу са уговореним условима пласмана.

3.2.4. Залихе

Залихе се процењују по нижој од следеће две вредности: набавној вредности, односно цени коштања или нето остваривој вредности.

Залихе обухватају: материјал, резервне делове, инвентар, недовршену производњу, готове производе и робу. Набавну вредност материјала, резервних делова, инвентара и робе чине нето фактурна вредност и зависни трошкови набавке. Под зависним трошковима набавке подразумевају се сви директни трошкови у поступку набавке до ускладиштења.

Залихе се евидентирају по стварним набавним ценама, а обрачун излаза са залиха врши се по методи пондерисане просечне цене.

Залихе недовршене производње и готових производа процењују се по цени коштања или по нето остваривој цени ако је она нижа. Цену коштања чине трошкови материјала

израде, трошкови зарада и општи трошкови производње неопходни за довођење залиха у стање и на место у коме се налазе на дан процене.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вредности залиха материјала и робе у случајевима када се оцени да је потребно свести вредност залиха на њихову нето оствариву вредност.

Ситан инвентар се отписује у целости приликом стављања у употребу.

3.2.5. Потраживања

Потраживања по основу продаје обухватају сва потраживања за продате производе и услуге у земљи и иностранству. Потраживања од купаца која се мере по вредности из фактуре, односно друге исправе у којој је обрачунато потраживање. За вредност потраживања исказану у страниј валути врши се прерачунавање по курсу важећем на дан трансакције.

Исправка вредности се врши приликом састављања финансијских извештаја за сва потраживања код којих је од рока за њихову наплату прошло најмање 90 дана.

Стручна комисија врши процену ризика наплате краткорочних потраживања и пласмана, који нису индиректно отписани, односно који нису обухваћени рачуноводственом политиком из претходног става и сачињава Извештај, који доставља Директору најкасније до 15. – ог у наредном месецу у односу на месец закључно са којим се састављају периодични/годишњи финансијски извештаји. На основу Извештаја о извршеној процени ризика наплате краткорочних потраживања и пласмана, Директор предлаже Надзорном одбору доношење одлуке о усвајању Извештаја о извршеној процени ризика наплате краткорочних потраживања и пласмана, односно о вредновању краткорочних потраживања и пласмана, на усвајање.

Одлуку о индиректном отпису, односно исправци вредности потраживања од купаца преко рачуна исправке вредности на предлог Комисије за попис потраживања доноси Надзорни одбор Друштва.

Директан отпис потраживања од купаца на терет расхода периода се врши уколико је ненаплативост извесна и документована – Друштво није успело судским путем да наплати потраживање које је претходно било укључено у приходе Друштва.

3.2.6. Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају: новац у благајни, депозите по виђењу код банака, друга краткорочна високо ликвидна улагања са првобитним роком доспећа до три месеца или краће.

3.2.7. Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална средства

Резервисања се признају када Друштво има садашњу обавезу која је настала као резултат прошлог догађаја, кад је вероватно да ће одлив ресурса који садрже економске користи бити потребан за измирење обавеза и кад износ обавезе може поуздано да се процени.

Резервисања се признају у износима који представљају најбољу процену издатака захтеваних да се измири садашња обавеза на датум биланса стања. Трошак резервисања се признаје у расходима периода.

Када је ефекат временске вредности новца значајан, износ резервисања је садашња вредност очекиваних издатака захтеваних да се обавеза измири, добијен дисконтовањем помоћу стопе пре пореза која одражава текуће тржишне процене временске вредности новца и ризике специфичне за обавезу. Када се користи дисконтовање, књиговодствена вредност резервисања се повећава у сваком периоду, тако да одражава проток времена. Ово повећање се исказује као трошак позајмљивања.

Резервисања се поново разматрају на сваки датум биланса стања и коригују ради одражавања најбоље текуће процене. Када више није вероватно да ће одлив ресурса који представљају економске користи бити захтеван, резервисање се укида у корист биланса успеха текуће године

Резервисања се не признају за будуће пословне губитке.

Потенцијалне обавезе се не признају у финансијским извештајима. Потенцијалне обавезе се обелодањују у Напоменама уз финансијске извештаје, осим ако је вероватноћа одлива ресурса који садрже економске користи веома мала.

Друштво не признаје потенцијална средства у финансијским извештајима. Потенцијална средства се обелодањују у Напоменама уз финансијске извештаје, уколико је прилив економских користи вероватан.

3.2.8. Примања запослених

Доприноси за обавезно социјално осигурање

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Друштво је у обавези да плаћа доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених и на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Друштво је такође, обавезно да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Када су доприноси једном уплаћени, Друштво нема никаквих даљих обавеза у погледу плаћања. Доприноси на терет послодавца и на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

Отпремнине и јубиларне награде

Друштво обезбеђује отпремнине приликом одласка у пензију и јубиларне награде. Друштво врши резервисања по основу ових накнада на крају сваке године.

3.2.9. Порези и доприноси

а) Порез на добит

Порез на добит се обрачунава и плаћа у складу са одредбама Закона о порезу на добит правних лица.

Порез на добит представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са одредбама Закона о порезу на добит правних лица Републике Србије. Текући порез на добитак представља износ обрачунат применом прописане пореске стопе од 15% на основицу коју представља опорезиви добитак. Опорезиви добитак се утврђује у пореском билансу као добит пре опорезивања исказана у билансу успеха, након усклађивања прихода и расхода на начин

прописан пореским законодавством Републике Србије. Износ овако утврђеног пореза и исказаног у пореској пријави се умањује по основу пореских кредита.

Порески прописи у Републици Србији, не дозвољавају да се порески губици из текућег периода искористе као основа за повраћај пореза плаћеног у одређеном претходном периоду. Губици из текућег периода могу се пренети на рачун добити утврђене у годишњем пореском билансу из будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

б) Порези и доприноси који не зависе од резултата пословања

Порези и доприноси који не зависе од резултата пословања укључују порезе на имовину и друге порезе, разне накнаде и доприносе који се плаћају у складу са републичким и локалним пореским прописима. Ови порези и доприноси су приказани у оквиру осталих пословних расхода.

3.2.10. Признавање прихода

Приходи од продаје обухватају приходе од продаје производа и услуга приказане по фактурној вредности, умањеној за дате попусте исказане у фактури, повраћај производа, као и порез на додатну вредност.

Приходи од продаје производа се признају када су суштински сви ризици и користи од власништва над производима прешли на купца, што се уобичајено дешава приликом испоруке производа.

Приходи од активирања учинака исказују се приходи по основу употребе залиха материјала за израду специјалног алата које користи Друштво у редовној производњи својих производа.

Финансијски приходи обухватају приходе од камата, курсних разлика и остале финансијске приходе.

Приходи од камата се, у складу са начелом узрочности, признају у билансу успеха периода на који се односе. Приход од камата потиче од камата на депонована средства код банака, као и на затезне камате које се обрачунавају купцима који касне у извршавању својих обавеза, у складу са уговорним одредбама.

3.2.11. Признавање расхода

Расходи се признају у билансу успеха по начелу узрочности прихода и расхода односно на обрачунској основи и утврђују се за период када су настали.

Пословни расходи обухватају трошкове условљене стварањем прихода од продаје и укључују, трошкове материјала, горива и енергије, бруто зараде, трошкове амортизације и услуге пружене од стране трећих лица. Пословни расходи обухватају и опште трошкове као што су трошкови закупа, маркетинга, осигурања, платног промета, пореза и остали трошкови настали у текућем обрачунском периоду.

Финансијски расходи обухватају расходе по основу камата и курсних разлика и остале финансијске расходе, који се евидентирају у билансу успеха периода на који се односе, а у складу са начелом узрочности.

3.2.12. Догађаји након датума биланса стања

Догађаји након датума биланса стања су пословни догађаји настали између 31.12. извештајне године и датума када су финансијски извештаји за ту годину одобрени за објављивање. За ефекте пословних догађаја који настају након датума биланса стања и који пружају доказ о околностима која су постојала на дан биланса стања врши се корекција претходно признатих износа у финансијским извештајима. За ефекте пословних догађаја који настају након датума биланса стања, а односе се на околности које нису постојале на датум биланса стања, не врши се корекција признатих износа, већ се у Напоменама уз финансијске извештаје врши обелодањивање природе пословног догађаја и процена његових финансијских ефеката или изјава да таква процена не може да се изврши.

3.2.13. Функционална валута и валута приказивања

Функционална валута и валута приказивања Друштва у складу са МРС 21 - Ефекти промена девизних курсева је динар (РСД).

3.3. Биланс стања

Друштво је за потребе спровођења УППР-а, на дан 31. децембар 2018. године извршило процену фер вредности имовине, у складу са чланом 156. тачка 13. Закона о стечају¹⁵ који подразумева процену новчаног износа намирања које би се остварило спровођењем банкротства и спровођењем реорганизације за сваку од класа поверилаца посебно. За сврху процене коришћена је дефиниција фер вредности у складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 13-Одмеравање фер вредности, која гласи:

„Фер вредност представља цену која се може добити за продају средстава или платити за измирење обавезе у редовној трансакцији између учесника на тржишту на датум мерења“.

Процену фер вредности имовине, обавеза и капитала са стањем на дан 31. децембра 2018. године је извршило друштво „Deloitte“ д.о.о. Београд. Процену вредности имовине извршило је предузеће „CBRE“ д.о.о. за потребе „Deloitte“ д.о.о. Београд. Извештај о извршеној процени вредности имовине, капитала и обавеза саставни је део судске исправе УППР-а.

На основу извршене процене, по мишљењу проценитеља, фер вредност имовине друштва „Тоза Марковић“ д.о.о, која је била предмет процене, износи 3.587.789 хиљада динара. Процењена фер вредност имовине је коригована за вредност имовине заложене у корист „Heta Real Estate“ d.o.o, у износу од 213.055 хиљада динара, тако да је укупно процењена вредност имовине у власништву Друштва, на дан 31. децембра 2018. године 3.374.734 хиљаде динара.

3.3.1. Попис имовине и обавеза

Директор Друштва је 18. новембра 2019. године донео Одлуку о попису и образовању чланова комисија за попис. Предмет пописа је целокупна имовина (било да је у власништву „Тозе Марковић“ д.о.о. или затечена имовина другог субјеката) и обавезе на дан 31. децембар 2019. године.

Уз Одлуку је председник централне пописне комисије Друштва донео и упутство за рад комисија за вршење годишњег пописа.

¹⁵ „Службени гласник РС” бр. 104/2009, 99/2011 - ДР. ЗАКОН 71/2012 – ОДЛУКА УС, 83/2014, 113/2017, 44/2018 I 95/2018)

Након спроведеног пописа Централна пописна комисија је сачинила Извештај о извршеном попису имовине и обавеза „Тоза Марковић“ д.о.о, Кикинда са стањем на дан 31. децембар 2019. године, који је усвојио Надзорни одбор Друштва 27. јануара 2020. године.

Тим за ревизију није присуствовао попису имовине и обавеза Друштва али је накнадно вршио проверу извршеног пописа имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2019. године. Извршена је провера донетих аката који претходе попису, као и увид у записнике сачињене након извршеног пописа. Такође, извршен је обилазак фабричког круга у којем су лагеровани готови производи, као и провера стања централног магацина. Извршено је поновно бројање дела готових производа, провера залиха грубе керамике у власништву Робних резерви Републике Србије и провера резервних делова узорковањем. Провером пописа залиха нису констатоване неправилности.

3.3.2. Нематеријална имовина

Нематеријална имовина у билансу стања Друштва, на дан 31. децембар 2019. године исказана је у износу од 1.939 хиљада динара и у целости се односи на набавку софтвера. Друштво је са добављачем „НИТЕС“ д.о.о. Београд, закључило уговор 3. марта 2016. године за набавку ERP софтвера, која подразумева изнајмљивање софтверских лиценци на период од три године, имплементацију и подешавање система, техничку подршку у гарантном року и обуку корисника. Укупна вредност овог Уговора износи 259.999,68 ЕУР-а од чега се на вредност софтверских лиценци односи 175.999,68 ЕУР-а, а вредност свих радова износи 84.000,00 ЕУР-а. Рок за пуштање система у рад је шест месеци од дана ступања на снагу овог Уговора, односно шест месеци од дана када корисник, односно Друштво омогући испоручиоцу да започне инсталацију система. Плаћање лиценци ће се вршити на месечном нивоу, у периоду од 36 месеци од момента ступања на снагу Уговора по месечној цени од 4.888,88 ЕУР-а са припадајућим ПДВ-ом, а на основу фактура издатих од стране испоручиоца. Плаћање услуге ће се извршити авансно у целокупном износу по потписивању Уговора.

Радови нису окончани, а Друштво је са испоручиоцем закључило два анекса на основни Уговор:

- Анекс I Уговора од 4. маја 2017. године. Предмет овог анекса је испорука модула за управљање производом, који подразумева испоруку софтверских лиценци, имплементацију и подешавање система, техничку подршку у гарантном року и обуку корисника. Укупна вредност уговора повећана је на 286.699,68 ЕУР-а. По потписивању Анекса Друштво је у обавези да плати аванс од 26.700,00 ЕУР-а.
- Анекс II Уговора од 14. новембра 2017. године. Овим анексом дефинисан је рок за пуштање потпуно прилагођеног система у рад на дан 31. март 2019. године.

До момента вршења ове ревизије радови нису завршени, а обавезе по овом уговору објашњене су код Обавеза према добављачима (Напомена 3.3.18)

3.3.3. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема исказане на дан 31. децембар 2019. године по садашњој вредности у износу од 2.462.190 хиљада динара, приказане су у следећем табеларном прегледу:

Табела број 2: Стање некретнина, постројења и опреме

-у хиљадама динара-

Опис	2019. година	2018. година
Земљиште	94.556	69.319
Грађевински објекти	1.269.883	1.479.481
Постројења и опрема	1.053.748	496.028
Инвестиционе некретнине	23.032	4.236
Некретнине, постројења и опрема у припреми	18.934	21.991
Улагање на туђим основним средствима	2.037	
Укупно:	2.462.190	2.071.055

Увидом у листове непокретности утврђено је да Друштво у евиденцијама катастра непокретности уписано као ималац права, односно корисник непокретности за које није покренут поступак конверзије права коришћења у право својине.

У оквиру помоћне књиге основних средстава (некретнина, постројења и опреме) није успостављена аналитичка евиденција грађевинског и пољопривредног земљишта, због чега Друштво не располаже књиговодственим податком о површини земљишта чија је вредност евидентирана у пословним књигама. Такође, помоћна књига основних средстава не садржи потпуну и прецизну евиденцију некретнина - објеката из које се може идентификовати свака појединачна непокретност.

Промене на некретнинама, постројењима и опреми (НПО) у 2019. години приказане су уследећем прегледу:

Табела број 3: Промене на некретнинама, постројењима и опреми

-у хиљадама динара-

Опис	Земљиште	Грађевински објекти	Постројења и опрема	Инвестиционе некретнине	НПО у припреми	Улагања на туђим НПО	Свега НПО
НАБАВНА ВРЕДНОСТ							
Стање 31. децембра 2018. године	69.319	1.678.573	1.958.004	4.236	21.991	-	3.732.123
Повећање по основу процене	25.237	87.503	-	-	-	-	112.740
Смањење по основу процене	-	(443.305)	(811.542)	(940)	-	-	(1.255.787)
Стање након процене 31.12.2018.г.	94.556	1.322.771	1.146.462	3.296	21.991		2.589.076
Повећање у току у 2019. години	-	-	608	-	54.748	-	55.356
Пренос са инвестиција у току	-	-	54.748	-	(57.805)	3.057	-
Отуђења и расходања	-	-	(13.971)	-	-	(1.020)	(14.991)
Пренос између група	-	(20.918)	-	20.918	-	-	-
Стање 31. децембра 2019. године	94.556	1.301.853	1.187.847	24.214	18.934	2.037	2.629.441
ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ							
Стање 31. децембра 2018. године	-	199.092	1.461.976	-	-		1.661.068
Ревалоризација		(199.092)	(1.461.976)				(1.661.068)
Стање након процене 31.12.2018.г	-	-	-	-	-	-	-
Амортизација за 2019. годину	-	32.561	135.028	591	-	-	168.180
Отуђења и расходања	-	-	(929)	-	-	-	(929)
Стање 31. децембра 2019. године	-	32.561	134.099	591	-	-	167.251
САДАШЊА ВРЕДНОСТ							
31. децембра 2019. године	94.556	1.269.292	1.053.748	23.623	18.934	2.037	2.462.190
Стање након процене	94.556	1.322.771	1.146.462	3.296	21.991	-	2.589.076
31. децембра 2018. године	69.319	1.479.481	496.028	4.236	21.991	-	2.071.055

Према извршеној процени, на дан 31. децембра 2018. године, коју је за потребе Друштва извршило предузеће „Deloitte“ д.о.о. Београд, Друштво је за део некретнина, постројења и опреме имало повећање вредности, а за део смањење вредности, у односу на садашњу вредност исказану у пословним књигама Друштва пре процене, како је приказано у следећем прегледу:

Табела број 4: Промене вредности на некретнима, постројењима и опреми -у хиљадама динара-

Назив	Садашња вредност пре процене	Повећање	Смањење	Садашња вредност након процене (2+3-4)
1	2	3	4	5
Земљиште	69.319	25.237		94.556
Грађевински објекти	1.483.717	261.716	420.280	1.325.153
Постројења и опрема	496.028	709.710	59.276	1.146.462
Укупно	2.049.064	996.663	479.556	2.566.171

Резултате извршене процене Друштво је у својим пословним књигама извршило у пребијеном износу што није у складу са параграфом 39 и 40 МРС 16 Некретнине, постројења и опрема (Напомена 3.3.12.2.).

3.3.3.1. Земљиште

Индустријски комплекс „Тоза Марковић“ д.о.о., Кикинда, обухвата површину од укупно 1.192 хиљада м² грађевинског и пољопривредног земљишта. Земљиште на којем се врши ископавање глине обухвата површину од 496 хиљада м². У катастрасту непокретности, на земљишту које се налази у пословним књигама, уписано је право коришћења у корист Друштва.

Друштво је у финансијским извештајима исказало вредност земљишта у износу од 94.556 хиљада динара, од чега се на пољопривредно и остало земљиште односи износ од 58.404 хиљада динара док се преостали износ од 36.152 хиљаде динара односи на грађевинско земљиште.

„Институт за економска истраживања“ д.о.о., Београд, је 2015. године, на захтев Друштва извршио процену имовине са стањем на дан 11. април 2014. године. Процена је књижена у 2016. години. Вредност пољопривредног земљишта утврђена по овој процени износи 43.500 хиљада динара. Проценом на дан 31. децембар 2018. године коригована је вредност пољопривредног земљишта на износ од 58.404 хиљаде динара. У току 2015. године, док је Друштво било у поступку стечаја, закључило је два уговора о куповини земљишта за потребе проширења глинокопа и то парцела 14968/2, 14968/3 и 14969 к.о. Кикинда. Уговором о купопродаји непокретности од 06. фебруара 2015. године, купљене су две парцеле број 14968/2 и 14968/3 укупне површине 23.015 м² по цени од 39.125 еура. Уговором о купопродаји непокретности од 16. новембра 2015. године купљена је парцела број 14969, површине 9.676 м². Купопродајна цена која је плаћена за наведену парцелу износи 160.000 еура. У моменту куповине, укупна вредност ових парцела је евидентирана у пословним књигама Друштва у износу од 24.500 хиљада динара.

Налаз: Приликом процене вредности имовине на дан 31. децембар 2018. године, која је извршена ради спровођења Унапред припремљеног програма реорганизације (УППР-а), нису обухваћене све парцеле пољопривредног земљишта, којима Друштво располаже. Површина пољопривредног земљишта обухваћена овом проценом износила је 495.735м², а процењена је на износ од 94.556 хиљада динара, који је приказан у билансу стања на дан 31. децембар 2019. године. Вредност процењеног земљишта не садржи парцеле купљене у 2015. годин, у

површини од 32.691м² у укупној вредности од 199.125 ЕУР-а чија је противвредност, у моменту набавке износила 24.500 хиљада динара. На овај начин Друштво је, на дан 31. децембар 2019. године, потценило вредност земљишта, јер иста не садржи земљиште набављено у 2015. години.

Такође, ревизијом је утврђено да Друштво није извршило издвајање вредности грађевинског земљиште од вредности објеката који се налазе на том земљишту. Евидентирање вредности земљишта заједно са вредношћу објеката, која се на том земљишту налазе, за последицу има нереално приказивање вредности земљишта. Наиме, приликом амортизације објеката који у себи садрже и вредност земљишта умањује се вредност земљишта. Наведено није у складу са параграфом 58 МРС 16 Некретнине, постројења и опрема према којем су земљиште и објекти засебна средства, која се обрачунавају засебно, чак и кад су заједно прибављени. Објекти имају ограничени корисни век због чега се амортизују, за разлику од земљишта која имају неограничени корисни век и за њих се не врши обрачун амортизације.

Ризик: Неевидентирањем целокупног земљишта којим Друштво располаже и не вршењем раздвајања грађевинских објеката од земљишта на којем су изграђена, повећава се ризик од погрешног приказивање вредности непокретности у финансијским извештајима Друштва.

Препорука број 3: Препоручује се Друштву да: утврди вредност пољопривредног земљишта, које је купљено у 2015. године, изврши раздвајање вредности земљишта од вредности објекта и на основу ових радњи, изврши потребна књижења у својим пословним књигама.

3.3.3.2. Грађевински објекти

У пословним књигама Друштва, на дан 31. децембар 2019. године евидентирани су грађевински објекти у износу од 1.269.883 хиљада динара.

На основу извршене процене Друштво је имало повећање вредности дела грађевинских објеката у износу од 261.716 хиљада динара и смањење вредности дела грађевинских објеката у износу од 420.280 хиљада динара, тако да њихова укупна вредност на дан процене износи 1.325.153 хиљаде динара. У приказаној табели промена некретнина, постројења и опреме, која је дата у напоменама уз финансијске извештаје, приказана вредност за ова средства исказана је у већем износу за 914 хиљада динара. Овај износ се односи на део некретнина која су два пута приказане. Некретнина, која је приказана у инвестиционим некретнинама у склопу укупно процењене вредности, је делом приказана и у грађевинским објектима, а односи се на вредност једне некретнине пре процене, за коју је требало умањити грађевинске објекте.

На већини грађевинских објеката је конституисано заложно право ЈП „Србијагас“, које је настало преузимањем потраживања од додаташњих заложних поверилаца.

Према одредбама УППР-а, ЈП „Србијагас“ је као пријемник уступљених потраживања од стране пословних банака према привредном друштву „Тоза Марковић“, ступио на место пословних банака у истом обиму и са истим правима.

Део ових потраживања према Друштву су конвертована у капитал, док је за део од 5 милиона еура ЈП „Србијагас“, као разлучни поверилац задржао заложно право засновано на непокретностима и опреми потребној за намирње овог потраживања. У катастру непокретности је у току поступак брисања пословних банака као ранијих разлучних повериоца и уписа ЈП „Србијагас“ на одређеним непокретностима.

На објекту изграђеном на парцели 20833– зграда број 1, објекат осталих индустријских делатности – нови погон црепа II, решењем Привредног суда у Зрењанину број Ии. 72/2019 од

02. октобра 2019. године, одређена је продаја непокретности по поднетом предлогу за извршење од стране извршног повериоца „PROJECT ONE“ д.о.о. Београд, ради намирења новчаног потраживања у износу од 370.082 хиљада динара са законском затезном каматом у износ од 225.390 хиљада динара. Вредност наведеног објекта у пословним књигама друштва на дан 31. децембар 2019. године износи 172.839 хиљада динара. Такође, на објекту изграђеном на парцели 20839/2 – зграда број 15, зграда за производњу камена, шљунка, песка и грађевинског материјала, решењем Привредног суда у Зрењанину број Ии.79/2019 од 18. октобра 2019. године, одређена је продаја непокретности по поднетом предлогу за извршење од стране „PROJECT ONE“ д.о.о. Београд, ради намирења новчаног потраживања у износу од 474.254 хиљада динара са законском затезном каматом на износ од 220.490 хиљада динара. Вредност наведеног објекта у пословним књигама друштва на дан 31. децембар 2019. године износи 50.322 хиљада динара.

Новчана потраживања због којег су установљене хипотеке и покренути поступци принудног извршења настали су по основу Уговора о дугорочном кредиту број 1342/09 и 1343/09 од 03. јула 2009. године који су закључени између „Нуро Алре-Адриа Банк“ а.д. Београд, као даваоца кредита и АД „Унифарм“, Земун, као корисника кредита. Банка је кориснику кредита одобрила износ од укупно 6.500.000 еура по оба кредита. У време одобравања кредита, а након извршене приватизације, Друштво „Тоза Марковић“ ад, се налазило у већинском власништву „ИГН групе“. У оквиру ове групе пословало је и привредно друштво „Унифарм“ ад, Земун. Због постојеће власничке повезаности, Друштво „Тоза Марковић“ је преузело обавезу заложног дужника по овом уговору о кредиту због чега је и уписана хипотека на предметној непокретности.

3.3.3.3. Постројења и опрема

Постројења и опрема исказани су на дан 31. децембар 2019. године у пословним књигама Друштва у износу од 1.053.748 хиљада динара. Повећање вредности постројења и опреме у току 2019. године износи 55.356 хиљада динара, а смањење по основу расходања износи 13.042 хиљаде динара.

Табела број 5: Структура опреме на дан 31.12.2019. године

– у хиљадама динара-

Назив	% отписа	31.децембар 2019. године	31.децембар 2018. године
Енергетске машине уређаји и постројења	2,5 - 15	22.132	14.730
Машине уређаји и постројења опште намене	7,5 – 30	69.952	98.139
Специјалне и специфичне машине и уређаји	2,5 – 30	132.504	272.674
Транспортна средства	10 – 30	52.357	60.752
Погонски инвентар и лабораторијска опрема	10 – 30	354	598
Пословни и непословни инвентар	2,5 – 30	691.341	1.162.378
Средства ПТТ саобраћаја	20	22	10.850
Опрема у анексу	10 – 15	42.555	70.270
Опрема у погону керамике	10	176.630	267.613
Укупно набавна вредност		1.187.847	1.958.004
<i>Исправка вредности опреме</i>		<i>(134.099)</i>	<i>(1.461.976)</i>
Укупно садашња вредност:		1.053.748	496.028

На основу извршене процене Друштво је имало повећање дела вредности постројења и опреме у износу од 709.710 хиљада динара и смањење вредности дела постројења и опреме у износу од 59.276 хиљада динара, тако да њихова укупна вредност на дан процене износи 1.325.153 хиљаде динара.

Ефекат процене постројења и опреме, коју је за Друштво извршило предузеће „Deloitte“ д.о.о. Београд, књижена је као смањење дела набавне вредности у износу од 811.542 хиљаде динара и смањење укупне исправке вредности постројења и опреме на дан 31. децембра 2018. године у износу од 1.461.976 хиљада динара.

Повећање вредности опреме у 2019. години извршено је у укупном износу од 55.356 хиљада динара и то: енергетске машине, уређаји и постројења 10.250 хиљада динара, машине, уређаји и постројења опште намене у износу од 646 хиљада динара, специјалне и специфичне машине и уређаји у износу од 5.747 хиљада динара, транспортна средства у износу од 3.862 хиљада динара, пословни и непословни инвентар у износу од 33.863 хиљада динара, средства ПТТ саобраћаја у износу од 9 хиљада динара, опрема у анексу у износу од 101 хиљаду динара и опрема у погону керамике у износу од 878 хиљада динара.

Одлуком о организовању привредног друштва „Тоза Марковић“ д.о.о. Кикинда, као друштва са ограниченом одговорношћу предвиђено да Надзорни одбор даје претходну сагласност директору Друштва за свако располагање имовином Друштва, па и за закључивање уговора који за предмет имају инвестициона улагања у Друштву.

У току 2019. године повећање вредности постројења и опреме су извршена по основу значајних појединачних набавки за које нема доказа да је за сваку набавку Директор Друштва добио претходну сагласност Надзорног одбора.

Друштво је од добављача „МТ Кика градња“ д.о.о, Кикинда, набавио два компресора, по фактури број 2 од 18. новембра 2019. године укупне набавне вредности од 10.250 хиљада динара. Нису нам пружени докази да је за набавку опреме Надзорни одбор дао претходну сагласност.

Информација о набавци резервних делова који су уграђени у машине и опрему РЈ Глинокоп, у погону Грубе и Фине керамике укупне вредности 11.060 хиљада динара по Одлуци надзорног одбора број: 30/2019 од 26. децембра 2019. године прихваћена је и дата сагласност да се за уграђене делове у пословним књигама Друштва изврши повећање вредности постројења и опреме.

Повећање вредности опреме у 2019. години извршено је и по основу фактуре ино добављача „Reddle holdings limited“ из Dubai у износу од 24.451 хиљаду динара. На основу презентоване документације и објашњења одговорних у Друштву, фактура се односи на извршене услуге израде процедура и упутстава у производњи грубе керамике, при развијању новог производа, дефинисању технологије производње, капацитета, квалитета и перформанси производа, а у непосредној је вези са већ набављеном производном линијом. За набавку ове услуге Директор Друштва је дана 4. новембра 2019. године, без претходне сагласности Надзорног одбора закључио уговор са „Reddle holdings limited“ из Dubai. Директор Друштва је 31. децембра 2019. године донео Одлуку о активирању основних средстава по којој је укупна вредност извршених услуга распоређена сразмерно вредности опреме која је претходно набављена и за које су по објашњењу одговорних рађене процедуре.

Налаз: На износ фактуре која је добијена од ино добављача „Reddle holdings limited“ из Dubai, Друштво је обрачунало порез по одбитку у износу од 5.242 хиљада динара, који је евидентиран у оквиру нематеријалних трошкова, што није у складу са параграфом 16 МРС16 Некретнине, постројења и опрема, који каже да набавна вредност односно цена коштања некретнина, постројења и опреме обухвата фактурну цену, укључујући, између осталог и порезе, који се не могу рефундирати. Порез по одбитку обрачунат је и плаћен сходно члану 40. и члану 71. Закона о порезу на добит правних лица¹⁶.

Због наведеног у билансу стања, некретнине, постројења и опрема су мање исказани у износу од 5.242 хиљада динара, а нематеријални трошкови, односно губитак за 2019. годину по овом основу више је исказан за исти износ.

Ризик: Не укључујући у цену коштања све припадајуће трошкове набавке повећава ризик нереалног приказивања вредности некретнина, постројења и опреме.

Препорука број 4: Препоручује се Друштву да изврши корекцију књижења обрачунатих трошкова пореза по одбитку који се не могу рефундирати, а који се укључују у набавну цену основних средстава.

Остала повећања постројења и опреме у износу од 9.595 хиљада динара извршена су на основу више појединачних фактура мање вредности.

Расходовање опреме у износу садашње вредности од 13.042 хиљаде динара извршена је на основу одлука Надзорног одбора и то:

- Одлуке о усвајању исправке Извештаја о спроведеном ванредном попису основних средстава у Погону грубе керамике и Погону fine керамике са стањем на дан 30. априла 2019. године у износу од 10.101. хиљаду динара. Одлука је донета 26. децембра 2019. године на 22. седници Надзорног одбора „Тоза Марковић“ д.о.о, Кикинда и

- Одлуке о усвајању извештаја о попису са стањем на дан 31. децембра 2019. године број: 2/2020 од 30. јануара 2020. године, у износу од 2.941 хиљаду динара.

3.3.3.4. Инвестиционе некретнине

На позицији инвестиционих некретнина у износу од 23.623 хиљаде динара евидентирани су станови који припадају Друштву, а издати су запосленима у закуп. Друштво поседује девет станова од којих је седам у закупу (Напомена 3.4.1.2.).

3.3.3.5. Некретнине, постројења и опрема у припреми

Некретнине, постројења и опрема у припреми на дан 31. децембар 2019. године износе 18.934 хиљаде динара и односе се на израду плаштева за млин у РЈ Глинокоп. Након изградње нових плаштева извршен је мониторинг због квалитета тврдоће материјала. Обзиром да је доказан квалитет основног средства у редовном процесу прераде минералне сировине, стекли су се услови за активирање основног средства. Основно средство је активирано 3. јануара 2020. године.

¹⁶ „Службени гласник РС, број 25/2001, 80/2002, 80/2002 – др. закон, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 – др. закон 142/2014, 91/2015 – аутентично тумачење, 112/2015, 113/2017, 95/2018 и 86/2019

3.3.3.6. Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми

Улагање на туђим некретнинама, постројењима и опреми у износу од 2.037 хиљада динара чине улагања у изградњу станице за снабдевање моторних возила горивом.

На предлог комисије за попис инвестиција у току Надзорни одбор је приликом усвајања Елабората о извршеном попису са стањем на дан 31. децембра 2019. године донео одлуку о расхоровању основних средстава у припреми у износу од 1.020 хиљада динара. Основна средства у припреми чине 8 вентилатора набављених у 2008. години, технолошки застарела, јер је у међувремену дошло до промене у систему сушења у производном процесу.

3.3.4. Дугорочни финансијски пласмани

Дугорочни финансијски пласмани се односе на:

Табела број 6: Дугорочни финансијски пласмани

-у хиљадама динара-

Назив	31.децембар 2019. године	31.децембар 2018. године
Потраживања од запослених за продате станове	7.832	8.535
Дугорочни стамбени кредити	3.250	5.417
Наплаћена вредност дугорочног пласмана у току године	(516)	(389)
Краткорочна доспећа дугорочних пласмана	(2.325)	(2.481)
Укупно:	8.241	11.082

Потраживања од запослених за продате станове у износу од 7.832 хиљаде динара се односе на зајмове за откуп друштвених станова, које је Друштво у ранијем периоду доделило својим запосленим. Уговори о откупу станова закључени су са 68 корисника станова са дугим периодом отплате углавном на 40 година. У складу са закљученим уговорима, на износ неотплаћеног дуга врши се шестомесечно усклађивање са кретањем цена на мало у Републици Србији, а највише до висине раста просечне месечне нето зараде у привреди Републике за обрачунски период.

Дугорочни стамбени кредити у износу од 3.250 хиљада динара се односе на кредите дате запосленим за решавања стамбених потреба приликом куповине стана, изградња куће или куповина материјала за изградњу.

3.3.5. Залихе

Залихе исказане у билансу стања се односе на:

Табела број 7 : Преглед стања залиха

-у хиљадама динара-

Назив	31.децембар 2019. године	31.децембар 2018. године
Материјал, резервни делови, алат и инвентар и роба	247.849	230.074
Исправка вредности алата и ситног инвентара	(882)	-
	246.967	230.074
Недовршена производња	15.546	15.999
Готови производи	376.716	426.103
	392.262	442.102
Плаћени аванси за залихе и услуге	18.822	22.085

Назив	31.децембар 2019. године	31.децембар 2018. године
Исправка вредности плаћених аванса	(17.762)	-
	1.060	22.085
Укупно:	640.289	694.261

Попис залиха извршен је на дан 31. децембар 2019. године, о чему су састављени појединачни извештаји и достављени централној пописној комисији, за коначан извештај о попису имовине и обавеза, који је усвојио Надзорни одбор Друштва Одлуком од 27. јануара 2020. године.

Материјал, резервни делови, алат и инвентар

На дан 31. децембар 2019. године залихе материјала, резервних делова, алата и инвентара износе 243.879 хиљада динара и то:

Табела број 8 : Преглед залиха материјала, рез. делова, алата и инвентара -у хиљадама динара-

Назив	31.децембар 2019. године
Материјал	146.148
Резервни делови	91.827
Алат и ситан инвентар	901
Резервни делови у обради, доради и манипулацији	5.885
Исправка вредности ситног алата и инвентараа	(882)
Укупно:	243.879

Залихе материјала исказане у износу од 146.148 хиљада динара односе се на материјал који се користи у процесу производње. Друштво залихе материјала исказује по нето набавној вредности, док излаз залиха материјала по просечној пондерисаној цени.

Пријем и издавање залиха материјала организовано је преко два магацина који су у седишту Друштва и то: магацин готових производа, магацин материјала резервних делова алата инвентара. Магацин има затворени и отворени део. Затворени део магацина је у зиданој згради са комплетно урађеним складишним регалима и посебним одељењем за складиштење хемикалија које се користе у процесу производње. Испред сваког бокса или регала јасно је истакнуто обавештење о саставу ускладиштеног. Отворени део се налази на платоу фабрике, где је смештен цреп. Резервни делови и остала неопходна опрема за интервенцију код евентуалних кварова производних постројења су груписани према намени и уредно сортирани.

Радно место магационера припада сектору комерцијалних послова. Апликативни софтвер магацинског пословања је интегрисан са апликативним софтвером који се налази у седишту Друштва. Контролом квалитета установљена је процедура која се односи на магацинско пословање у Друштву. Процедуром је регулисано следеће: задужење магацина, пријем, разврставање и издавање залиха материјала, чување, примопредаја и евидентирање докумената. Овом процедуром су такође, дефинисана документа која прате кретање залиха материјала у пословном процесу Друштва.

Залихе резервних делова исказане су у износу 91.827 хиљада динара, а односе се на неуграђене резервне делове за опрему. Друштво је у претходним годинама залихе резервних

делова књижило у оквиру рачуна залиха материјала. У 2019. години, Друштво је извршило рекласификацију резервних делова тако да је из залиха материјала издвојило резервне делове.

Залихе алата и ситног инвентара исказане су у износу 901 хиљаду динара, а односе се на алат, ситан инвентар и ХТЗ опрему.

Недовршена производња и готови производи

Обрачун недовршене производње и трошкова готових производа врши Друштво врши преко класе 9 - Обрачун трошкова и учинака.

Табела број 9:Промене залиха на дан 31. децембра 2019. године - у хиљадама динара-

Опис	Недовршена производња	Готови производи	Укупно
Почетно стање	15.999	426.103	442.102
Смањење у току године	(453)	(31.085)	(31.538)
Свођење на нето продајну цену	-	(18.302)	(18.302)
Крајње стање	15.546	376.716	392.262

Недовршена производња

Недовршена производња исказана у износу 15.546 хиљада динара, а односи се на глину која се користи за производњу грубе керамике – црепа.

Готови производи

Током 2019. године, обрачун залиха готових производа врши се по планским ценама, а на крају године залихе се процењују по цени коштања или нето продајној цени уколико је нижа. Обрачун цене коштања врши се по радним налозима за сваку врсту производа односно за грубу и фину керамику.

Готови производи исказани су у износу од 379.119 хиљада динара, а односе се на грубу кермику - цреп чија је цена коштања на дан биланса износила 221.369 хиљада динара и фину керамику - керамичке плочице у износу 157.750 хиљада динара. На крају обрачунског периода преузимањем стварних трошкова производње из финансијског књиговодства врши се свођење планских цена производње на стварну цену коштања.

Друштво не може да из остварене продајне цене покрије укупне трошкове производње, односно продајна цена је нижа од цене коштања производа због чега је извршено свођење цене коштања на нето продајну цену.

Аванси

У пословним књигама Друштва на дан 31. децембар 2019. године, исказани су плаћени аванси за залихе и услуге у земљи и иностранству у износу од 18.885 хиљада динара без претходно обрачунатог пореза на додату вредност и приказани су следећом табелом:

Табела број 10:Плаћени аванси на дан 31. децембра 2019. године - у хиљадама динара-

Назив	31.децембар 2019. године
Плаћени аванси за залихе и услуге у земљи	10.033
Плаћени аванси за залихе и услуге у иностранству	8.789
Исправка вредности плаћених аванса	(17.762)
Укупно:	1.060

Плаћени аванси за залихе и услуге у земљи односе се на плаћене авансе за материјал, резервне делове и инвентар у износу 10.033 хиљада динара и уплаћени су следећим добављачима:

Табела број 11: Плаћени аванси у земљи на дан 31. децембра 2019. године - у хиљадама динара-

Назив	31.децембар 2019. године
„Dlir“ д.о.о, Нови Сад	3.995
„Нитес“ д.о.о Београд	3.930
„Еугосолд“, Алексинац	1.219
Остали	889
Укупно:	10.033

Исправка вредности плаћених аванса у износу 17.762 хиљаде динара, односи се на исправку вредности плаћених аванса за залихе у земљи у износу 9.758 хиљада динара и плаћене авансе за залихе у иностранству у износу 8.004 хиљаде динара. Друштво у претходним годинама није вршило исправку вредности плаћених аванса. Руководство друштва је извршило обезвређење плаћених аванса у ревидираној години, где је од момента уплате протекао рок дужи од годину дана.

Табела број 12: Исправка вредности плаћених аванса у земљи -у хиљадама динара-

Назив	31.децембар 2019. године
„Dlir“ д.о.о, Нови Сад	3.995
„Нитес“ д.о.о Београд	3.930
„Еугосолд“, Алексинац	1.219
Остали	614
Укупно:	9.758

Друштво је на основу уговора извршило уплату аванса у износу 3.999 хиљада динара према „DLLR“ д.о.о., Нови Сад. „DLLR“ д.о.о., Нови Сад, није обавио услугу извођења радова по закљученом уговору. Друштво је поднело меницу на наплату, по којој је наплаћено само 4 хиљаде динара. У финансијском извештају за 2019. годину руководство Друштва је донело Одлуку о исправци вредности плаћеног аванса.

Друштво је на основу закљученог уговора за израду апликативног софтвера и анекса уговора са „Нитес“ д.о.о., Београд, извршило уплату аванса у износу 26.700 евра, што у динарској против вредности износи 3.930 хиљада динара. Рок за пуштање потпуно прилагођеног система у рад и спровођење квалитативног пријема у складу са закљученим уговором и анексом уговора је био 31. март 2019. године. Према објашњењу представника Друштва, сем уплаћеног аванса, нема другог документа на основу којег би се евидентирао степен завршености апликативног софтвера. До дана биланса, софтвер није у потпуности имплементиран, нити руководство Друштва има знања до када ће софтвер бити спреман за коришћење (Напомена 3.3.2.).

Плаћени авнси за залихе и услуге у иностранству исказани су у износу 8.789 хиљада динара, а односе се на следеће добављаче:

Табела број 13: Преглед плаћених аванса у иностранству -у хиљадама динара-

Назив	31.децембар 2019. године
„Нови Извор“, Босна и Херцеговина	4.177
„Dalit corp“, Хрватска	2.989

Назив	31.децембар 2019. године
Остали	1.623
Укупно:	8.789

Табела број 14: Исправка вредности плаћених аванса у иностранству -у хиљадама динара

Назив	31.децембар 2019. године
„Нови Извор“, Босна и Херцеговина	4.177
“Dalit corp”, Хрватска	2.989
Остали	838
Укупно:	8.004

Од уплате аванса за материјал и услуге иностраним добављачима прошло је више од годину дана. Друштво није вршило пријаву Народној Банци Србије, што није у складу са чланом 4. Закона о девизном пословању, у којем је наведено да авансна плаћања имају једнак третман као и све остале трансакције са иностранством.¹⁷

Према наведеном члану Закона о девизном пословању све трансакције (извоз, увоз, наплата и плаћање, као плаћање и наплата унапред робе или услуга) који нису реализовани у периоду крајем од годину дана сматрају се комерцијалним кредитима и зајмовима. Уколико након плаћања аванса добављачу у иностранству не дође до испоруке робе или извршења услуге (делимично или у целини) ове трансакције се сматрају кредитним послом. О својим кредитним пословима са иностранством, па и авансно плаћеном увозу који није реализован у прописаном периоду, Друштво извештава Народну банку Србије. Према наведеном закону и Одлуци о извештавању о кредитним пословима са иностранством, Друштво је у обавези да потраживања и обавезе пријави Народној Банци Србије.

3.3.6. Потраживања од продаје

Потраживања по основу продаје на дан биланса 31. децембра 2019. године исказана су у износу од 376.048 хиљада динара, а односе се на:

Табела број 15: Потраживања по основу продаје -у хиљадама динара-

Назив	31. децембар 2019. године	31. децембар 2018. године
Потраживања по основу продаје:		
- Купци у земљи - остала повезана правна лица	13.737	13.455
- Купци у земљи	221.984	120.413
- Купци у иностранству	160.458	111.715
Исправка вредности потраживања	(20.131)	-
Укупно:	376.048	245.583

Потраживања од купаца у земљи – остала повезана правна лица у износу 13.737 хиљада динара односе се на следећа правна лица:

¹⁷ „Службени гласник РС, број 62/2006, 31/2011, 119/2012, 39/2014 и 30/2019

Табела број 16: Потраживања од купаца у земљи – остала повезана лица хиљадама динара-

Назив	31. децембар 2019. године
- „Медведник“ д.о.о, Ваљево	7.291
- „Валмин“ д.о.о, Кикинда	3.026
- Копаоник а.д, Београд	1.784
- Остали	1.636
Укупно:	13.737

Табела број 17: Потраживања од купаца у земљи у бруто износу -у хиљадама динара-

Назив	31. децембар 2019. године
Потраживања од купаца у земљи	
- „Listelo and decor – tiles“ д.о.о, Горња Бресница	29.700
- „Scomediasco“ д.о.о, Нови Сад	29.472
- „Керамика Јовановић“ д.о.о, Зрењанин	28.695
- „YU-Промет“ д.о.о, Бачка Паланка	9.882
- „Доминго“ д.о.о, Чачак	8.139
- „Савић“ д.о.о, Смедревска Паланка	6.884
- „Летић“ д.о.о, Темерин	5.336
- „Lika соор“ д.о.о, Нови Сад	5.210
- „Лемит“ д.о.о, Нови Сад	5.184
- „Гигант“ т.п.т, Врњци	4.241
- „Алфа –транс“ д.о.о, Пријепоље	4.061
- Остали	85.180
Укупно:	221.984

У већем делу потраживања од купаца исказана су од „Listelo and decor – tiles“ д.о.о, Горња Бресница, а настала су по купопродајном уговору број 360/2019 од 22. јануара 2019. године

Потраживања од купца „Scomediasco“ д.о.о. Нови Сад, односе се на потраживања за производе грубе кермике – црепа и фине керамике – керамичких плочица, које су предмет компензације за маркетиншке услуге. (Напомена 3.4.2.6.).

Потраживања од купаца у иностранству у износу од 160.458 хиљада динара се односе на потраживања од више купаца у иностранству за продају грубе и фине керамике.

Табела број 18: Потраживања од купаца у иностранству -у хиљадама динара-

Назив	31. децембар 2019. године
- „Tectrius“, Hrvatska	45.811
- „Autoaleh S.C.“, Rumunija	24.023
- „Pro-ker“, Bosna i Hercegovina	14.639
- „Toplivo 2“, Bugarska	10.507
- „Alfa import“, Severna Makedonija	8.748
- „Verenstan“, Bosna i Hercegovina	7.877
- „Rodspectar S.R.L.“, Rumunija	5.950
- „Dulović“, Crna Gora	3.275
- Остали	39.628
Укупно:	160.458

Друштво је извршило попис потраживања у оквиру редовног годишњег пописа са стањем на дан 31. децембар 2019. године. Такође, Друштво је стањем на дан 31. децембар 2019. године извршило усаглашавање потраживања са купцима.

Исправка вредности потраживања

Према презентованој документацији Друштво је извршило индиректан отпис, односно исправку вредности ненаплаћених потраживања у укупном износу од 20.131 хиљаду динара. Исправка вредности ненаплаћених потраживања односи се на потраживања од купаца у земљи у износу од 17.242 хиљада динара и потраживања од купаца у иностранству у износу од 2.888 хиљада динара. У складу са рачуноводственим политикама Друштво врши индиректан отпис потраживања од купаца на терет расхода периода за сва потраживања код којих је од рока за њихову наплату прошло најмање 90 дана од доспелости. У претходним годинама није вршена исправка потраживања од купаца.

3.3.7. Друга потраживања

Друга потраживања се односе на:

Табела број 19 : Друга потраживања

-у хиљадама динара-

Назив	31.децембар 2019. године	31.децембар 2018. године
Друга потраживања		
- Потраживања од запослених	1.914	1.039
- Потраживања за накнаде зараде које се рефундирају	1.448	1.410
- Потраживања за више плаћен порез на добитак	284	284
- Потраживања по основу преплаћених осталих пореза	816	816
- Друга потраживања	796	598
Укупно:	5.258	4.147

Потраживања од запослених у износу од 1.914 хиљаду динара се односе на потраживања о запослених за фину керамику – керамичких плочица у износу 1.894 хиљада динара и потраживања по основу аконтацију за службени пут у износу 20 хиљада динара.

Потраживања за накнаде зараде које се рефундирају у износу од 1.448 хиљада динара се односе на потраживања од фондова за здравствено осигурање по основу боловања преко 30 дана и боловања услед одржавања трудноће и породилског одсуства.

3.3.8. Краткорочни финансијски пласмани

Краткорочни финансијски пласмани се односе на:

Табела број 20: Краткорочни финансијски пласмани

-у хиљадама динара-

Назив	31.децембар 2019. године	31.децембар 2018. године
Потраживања од запослених за продате станове	2.928	3.176
Текуће доспеће дугорочног потраживања за продате станове	285	300
Кредити дати запосленима за решавање стамбених потреба	12.462	13.281
Текуће доспеће дугорочних стамбених кредита	2.040	1.867
Краткорочни депозити	2.552	2.960
Укупно:	20.267	21.584

Потраживања од запослених за продате станове у износу од 3.213 хиљада динара се односе на зајмове за откуп друштвених станова, које је Друштво у ранијем периоду доделило својим запосленим. Уговори о откупу станова закључени су са 68 корисника станова са дугим периодом отплате, углавном на 40 година.

Стамбени кредити у износу од 14.502 хиљаде динара се односе на кредите дате запосленим за решавања стамбених потреба приликом куповине стана, изградња куће или куповина материјала за изградњу.

Краткорочни депозит у износу од 2.552 хиљаде динара су дати приликом закључивања лизинг уговора са предузећем „Aks fleet solution“ д.о.о, Шабац, за коришћење путничких возила.

3.3.9. Готовински еквиваленти и готовина

Готовину и готовинске еквиваленте чине:

Табела број 21: Готовина и готовински еквиваленти

-у хиљадама динара-

Назив	31. децембар 2019. године	31. децембар 2018. године
Текући и пословни рачуни - динарски	-	651
Динарска благајна	33	60
Издвојена новчана средства - боловање	2.142	7
Текући пословни рачуни - девизни	986	3.609
Укупно:	3.161	4.327

Друштво је извршило попис готовине и готовинских еквивалената са стањем на дан 31. децембар 2019. године и ускладило књиговодствено стање са стварним стањем.

Друштво је са пословним банкама усагласило стања новчаних средстава на дан 31. децембар 2019. године.

Девизна новчана средства исказана су у износу 986 хиљада динара, односно 8.456,30 евра обрачунатих по средњем курсу Народне банке Србије.

Текући рачуни Друштва су у непрекидној блокади од 2. децембра 2019. године до момента обављања ове ревизије. Укупна блокада на дан 5. август 2020. године износи 86.489 хиљада динара, а најзначајнији повериоци који су пријавили своја потраживања за наплату су ЈП „Србијасгас“ Нови Сад, Локална пореска управа Града Кикинде и ЈП „ЕПС“, Београд.

3.3.10. Порез на додату вредност

Порез на додату вредност исказан у износу од 34.870 хиљада динара (у 2018. години 22.436 хиљада динара), се односи на потраживања по основу претходно обрачунатог пореза на додату вредност исказаног у примљеним децембарским рачунима.

3.3.11. Активна временска разграничења

Активна временска разграничења исказана су у износу 4.714 хиљаде динара, (а у 2018. години у износу од 23.111 хиљада динара), а односе се на унапред обрачунате премије осигурања од осигуравајућег друштва „Delta Generali“ адо, Београд, у износу од 3.171 хиљада динара и разграничени порез на додату вредност на плаћене авансе у земљи у износу 1.543 хиљаде динара.

3.3.12. Капитал

Укупан капитал у пословним књигама Друштва, на дан извештајног периода има следећу структуру:

Табела број 22: Структура капитала -у хиљадама динара-

Назив	31. децембар 2019. године	31. децембар 2018. године
Основни капитал	3.374.734	2.869.608
Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина постројења и опреме	1.544.864	-
Нереализовани добици по основу хартија од вредности и других компоненти осталог свеобухватног резултата	3.161	619
Нераспоређени добитак	-	200.943
Губитак	(3.454.292)	(2.972.990)
Укупно:	1.468.467	98.180

Промене на капиталу у току 2019. године дате су у наредној табели.

Табела број 23: Промене на капиталу -у хиљадама динара-

Опис	Удели д.о.о.	Ревалор. резерве	Актуарски добици	Добитак ранијих година	Губитак	Укупно
Стање 31. децембра 2018.	2.869.608	-	619	200.943	(2.972.990)	98.180
Процена вредности	(1.100.001)	1.544.864	-	-	-	444.863
Покриће губитка	-	-	-	(200.943)	200.943	-
Остало	-	-	-	-	(838)	(838)
Конверзија дуга у капитал	1.605.127	-	-	-	-	1.605.127
Повећања у току године	-	-	2.542	-	-	2.542
Губитак текуће године	-	-	-	-	(681.407)	(681.407)
Укупно:	3.374.734	1.544.864	3.161	-	(3.454.292)	1.468.467

3.3.12.1. Основни капитал

Основни капитал исказан у пословним књигама Друштва на дан 31. децембар 2019. године износи 3.374.734 хиљада динара, а чине га удели друштва са ограниченом одговорношћу.

Дана 30. јула 2019. године је Унапред припремљени план реорганизације (УППР) постао правоснажан и на основу ове исправе извршено је усклађивање капитала са мерама из УППР-а

У току 2019. године извршена је конверзија дуга према повериоцима у капитал Друштва. Ова конверзија, односно повећање основног капитала је уписано код Агенције за привредне регистре Решењем БД 122466/2019 од 17. октобра 2019. године.

Након уписа, структуру основног капитала чине удели поверилаца чији је приказ дат у наредном прегледу:

Табела број 24: Структура власништва основног капитала

-у хиљадама динара-

Назив уделичара	Процент учешћа %	Удели друштва са ограниченом одговорношћу
ЈП „Србијагас“, Нови Сад	80,43	2.714.249
„Тоза Марковић“ д.о.о, Кикинда	3,89	131.358
„Привредна банка Београд“ а.д. у стечају	3,69	124.484
„Унифарм – медиком“ д.о.о, Београд	3,01	101.439
„Агенција за осигурање и финансирање извоза РС“ а.д. Ужице	1,63	54.893
„Акционарски фонд“ а.д, Београ	1,45	49.034
Република Србија	1,07	36.261
Остали (183 уделичара са учешћем испод 1%)	4,83	163.016
Укупно:	100%	3.374.734

Прихватањем Унапред припремљеног плана реорганизације у 2019. години Друштво је извршило усклађивање вредности удела са УППР-ом, због чега је смањена вредност удела у износу од 1.100.001 хиљаду динара.

Налаз: Смањење вредности удела у износу од 1.100.001 хиљаду динара приказано је као смањење вредности основног капитала уз истовремено повећање ревалоризационих резерви по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме, што није у складу са Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике¹⁸ (у даљем тексту Правилник). Чланом 26. став 4 Правилника је наведено да се на рачуну ревалоризационих резерви по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме, исказују промене ревалоризационих резерви насталих по основу промена фер вредности предметних добара у складу са МРС 16 Некретнине, постројења и опрема и МРС 38 Нематеријална имовина.

Смањење основног капитала, Друштво може, у смислу члана 147. став 1. тачка 1) Закона о привредним друштвима искористити за покриће губитка ранијих година, а не као повећање ревалоризационих резерви по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме, што није у складу са Правилником.

Због напред наведеног, у билансу стања на дан 31. децембра 2019. године више су исказане ревалоризационе резерве по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме у износу од 1.100.001 хиљаду динара и губитак ранијих година у истом износу.

Ризик: Неправилним књижењем смањења вредности удела повећава се ризик од погрешног закључка корисника финансијских извештаја о процењеној вредности нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме, јер се на рачунима ревалоризационих резерви по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме исказују промене фер вредности ових средстава.

Препорука број 5: Препоручује се Друштву да у својим пословним књигама изврши исправку књижења смањења вредности удела друштва са ограниченом одговорношћу (капитала), на начин и у складу са Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике, да смањење капитала искористи за покриће губитка, што би било у складу са Законом о привредним друштвима.

¹⁸ „Службени гласник РС“, број 95/2014

3.3.12.2. Ревалоризационе резерве

Ревалоризационе резерве у износу од 1.544.864 хиљада динара исказане на дан 31. децембра 2019. године настале су по основу два налога за књижење у 2019. години. Налогом за књижење број 210166 од 30. јула 2019. године у износу од 1.100.001 хиљаду динара и налогом за књижење број 210168 од 31. децембра 2019. године у износу од 444.863 хиљада динара.

Налогом за књижење број 210166 од 30. јула 2019. године у износу од 1.100.001 хиљаду динара неправилно је евидентирано смањења основног капитала за који је у претходном налазу дато објашњење (Напомена 3.3.12.1.). Налогом за књижење број 210168 од 31. децембра 2019. године у износу од 444.863 хиљаде динара су евидентирани ефекти процене фер вредности некретнина, постројења и опреме, извршене са стањем на дан 31. децембра 2108. године.

Друштво је за потребе спровођења УППР-а, на дан 31. децембар 2018. године извршило процену фер вредности имовине.

Процену фер вредности имовине, обавеза и капитала са стањем на дан 31. децембра 2018. године, за потребе Друштва је извршило предузеће „Deloitte“ д.о.о. Београд.

Ефекти процене некретнина, постројења и опреме у односу на књиговодствену вредност дати су у следећем прегледу:

Табела број 25: Структура предмета процене

-у хиљадама динара-

Назив	Повећање	Смањење
Земљиште	25.237	-
Грађевински објекти	261.716	420.280
Постројења и опрема	709.710	59.631
Укупно	996.663	479.911

У складу са МРС 16 Некретнине, постројења и опрема предвиђено је различито поступање у случају процене фер вредности више од књиговодствене (позитивна ревалоризација) и када је фер вредност мања од књиговодствене (негативна ревалоризација). У складу са поменутиМ МРС-ом, када се врши усклађивање књиговодствене и фер вредности више појединачних средстава, није дозвољено пребијање позитивних и негативних ефеката усклађивања, јер се на основу позитивне ревалоризације формирају ревалоризационе резерве по појединачним ставкама, а на основу негативне ревалоризације врши се признавање расхода периода или укидање раније формираних ревалоризационих резерви за конкретно средство.

Сагласно наведеном, потребно је да се у оквиру рачуна ревалоризационих резерви обезбеди аналитика ревалоризационих резерви по конкретним средствима за које се формира ревалоризациона резерва. То практично значи да је неопходно отворити онолико аналитичких рачуна ревалоризационих резерви колико појединачних ставки средстава се своди на фер вредност из разлога што фер вредност одређеног средства може да се мења, тако да се у текућем периоду формира ревалоризациона резерва на основу позитивне ревалоризације, а у неком од наредних периода долази до умањења његове фер вредности. Том приликом се не признаје расход периода, већ се претходно формирана ревалоризациона резерва умањује у износу до ког то умањење не превазилази износ ревалоризационе резерве за то исто средство.

Друштво је проценом обухватило више појединачних ставки некретнина, постројења и опреме по којим је имало и позитивних, односно негативних ревалоризација чији је ефекат приказан у претходној табели.

На основу извршене ревалоризације некретнина, постројења и опреме, у складу са МРС 12 Порез на добитак врши се умањење ревалоризационих резерви, на начин да се укупна обрачуната позитивна ревалоризација множи са прописаном стопом пореза на добит.

Ревизијом је утврђено да ефекат процене фер вредности имовине у пословним књигама Друштва није у потпуности исправо евидентиран што је имало последице на финансијске извештаје за 2019. годину.

У следећој табели дат је упоредни преглед књижења ефеката процене вредности некретнина, постројења и опреме, које је спровело Друштво и књижење које је требало спровести, према налазу ревизије.

Табела број 26 : Ефекти процене вредности имовине -у хиљадама динара-

Број и назив рачуна	Књижено	Требало књижити, према налазу ревизије	Мање књижено
330-Ревалоризационе резерве	444.864	847.164	402.300
498-Одложене пореске обавезе	73.157	149.499	76.342
582-Обезвређење некретнина, постројења и опреме	-	479.911	479.911
Укупно:	518.021	1.476.574	958.553

Налаз: Ефекте процене фер вредности имовине са стањем на дан 31. децембра 2018. године, која је књижена у нето износу, односно по којој је извршено пребијање позитивних и негативних ефеката усклађивања књиговодствене и фер вредности некретнина, постројења и опреме није у складу са параграфом 39 и 40 МРС 16 Некретнине постројења и опрема.

На овај начин Друштво је по основу неправилног књижења ефеката процене фер вредности имовине, у билансу стања на дан 31. децембра 2019. године мање исказало ревалоризационе резерве по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме у износу од 402.300 хиљада динара, одложене пореске обавезе у износу од 76.342 хиљаде динара, а у билансу успеха за 2019. годину мање су исказани расходи по основу обезвређења некретнина, постројења и опреме у износу од 479.911 хиљада динара.

Такође, Друштво у својим пословним књигама није обезбедио аналитику ревалоризационих резерви по конкретним средствима за које је извршена процена.

Ризик: Неправилним књижењем Друштво повећава ризик од погрешног закључка корисника финансијских извештаја о процењеној вредности нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме и финансијском положају, односно резултатима пословања Друштва.

Препорука број 6: Препоручује се Друштву да у складу са Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике, а имајући у виду резултате процене, изврши корекцију књижења, као и да у свом књиговодству обезбеди аналитику ревалоризационих резерви по конкретним средствима за које је извршена процена.

3.3.12.3. Актуарски добици

Актуарски добици у износу од 3.161 хиљада динара (у 2018. години 619 хиљада динара) се односи на процене дела нереализованих добитака по основу планова дефинисаних примања.

3.3.12.4. Губитак

Губитак у износу 3.454.292 хиљада динара (у 2018. години 2.972.990 хиљада динара) се односи на губитак ранијих година у износу од 2.772.885 хиљада динара и губитак текуће године у износу од 681.407 хиљада динара. Смањење губитка у 2019. години извршено је из добити из

ранијих година у износу од 200.943 хиљада динара. Повећање губитка у износу од 838 хиљада динара извршено је по основу исправке грешака из ранијег периода.

3.3.13. Дугорочна резервисања

Дугорочна резервисања на дан биланса чине:

Табела број 27: Дугорочна резервисања

-у хиљадама динара-

Назив	31. децембар 2019. године	31. децембар 2018. године
Резервисања за трошкове у гарантном року	16.702	-
Резервисања за трошкове по основу камата	7.369	-
Резервисања за трошкове обнављања природних богатства	3.213	-
Резервисања за накнаде и друге бенифиције запосленим	33.563	20.257
Остала дугорочна резервисања	2.816	-
Укупно:	63.663	20.257

Промене на дугорочним резервисањима у току 2019. године биле су следеће:

Табела број 28: Промене на дугорочним резервисањима

-у хиљадама динара-

Опис	Гарантн и рок	За трошкове камата	Обнављање природних богатства	Накнаде за запослене	Остало	Укупно
Стање на почетку године	-	-	-	20.257	-	20.257
Нова резервисања у току године (Напомена 3.4.2.8)	16.702	7.369	3.213	16.852	2.816	46.952
Смањење у току године	-	-	-	-3.546	-	3.546
Стање на крају године	16.702	7.369	3.213	33.563	2.816	63.663

Резервисања у гарантном року вршена су на основу броја рекламација и учешћа одобрених рекламација у очекиваним укупним приходима у наредној години.

Резервисањем по основу камата исказано је резервисање за обавезе по основу камата према ЈП „Србијагас“ Нови Сад, а које су обрачунате по обавезама приликом усвајања плана реорганизације.

Обрачун резервисања за трошкове обнављања природних богатстава су утврђена на основу извештаја о обнављању земљишта, односно глинкапа, који је за потребе Друштва урадио предузеће „Geostim“ д.о.о, Београд.

Резервисања за накнаде и друге бенифиције запосленим су обрачунате у складу са захтевима МРС 19 Примања запослених. Резервисања су утврђена на основу садашње вредности очекиваних будућих исплата запосленима по основу отпремнина приликом одласка у пензију. Садашња вредност очекиваних будућих исплата за отпремнине утврђена је коришћењем дисконтне стопе од 4,39% и предвиђене стопе раста зарада од 2,5% годишње, стопа флукуације запослених (број запослених који су раскинули радни однос/просечан број запослених)*100. Друштво је у 2019. години, извршило исплату отпремнина за четири запослена радника.

Остала дугорочна резервисања исказана у износу 2.816 хиљада динара и односе се на резервисања за судске спорове која Друштво води са запосленима.

Друштво није вршило резервисања по основу других судских спорова, која се воде против Друштва. Против Друштва се воде више судских спорова по разним основама, а веома значајан судски спор Друштво води са повериоцем „Project One“ д.о.о, Београд. Вредност овог спора је 844.337 хиљада динара. По сазнањима до којих смо дошли у току ревизије за овај спор је донето правоснажно решење о извршењу. Руководство тврди да неће настати одлив средстава за накнаду трошкова по основу овог спора, наводећи то као разлог због којег није извршено резервисање.

3.3.14. Дугорочне обавезе

Дугорочне обавезе на дан 31. децембар 2019. године исказане су у износу од 522.498 хиљада динара и односе се на:

Табела број 29: Структура дугорочних финансијских обавеза - у хиљадама динара-

Назив	31. децембар 2019. године	31. децембар 2018. године
Дугорочни кредити	587.964	2.424.386
Део дугорочних кредита који доспевају до године дана (Напомена: 3.3.16)	(97.994)	(244.282)
<i>Дугорочни кредити - нето</i>	<i>489.970</i>	<i>2.180.103</i>
Остале дугорочне обавезе	48.332	63.650
Враћено са краткорочног доспећа	1.033	-
Део осталих дугорочних обавеза које доспевају до године дана (Напомена: 3.3.16)	(16.837)	(15.318)
<i>Остале дугорочне обавезе - нето</i>	<i>32.528</i>	<i>48.332</i>
Укупно:	522.498	2.228.436

У току 2019. године извршена је конверзија дуга према повериоцима у капитал Друштва. Део дуга који је конвертован у капитал Друштва на дан 31. децембар 2018. године евидентиран је на дугорочним обавезама према ЈП „Србијагас“, Нови Сад. Друштво је у својству стечајног дужника, припремило Унапред припремљен план реорганизације (УППР) који је потврђен Решењем Привредног суда у Зрењанину Рео 2/2019 од 29. маја 2019. године. На основу потврђивања УППР-а дугорочне обавезе су конвертоване у капитал Друштва. Ова конверзија, односно повећање основног капитала је уписано код Агенције за привредне регистре Решењем БД 122466/2019 од 17. октобра 2019. године (Напомена 3.3.12.1.).

У наредној табели су приказане промене на дугорочним обавезама које су настале прихватањем УППР-а.

Табела број 30: Промене на дугорочним обавезама након УППР-а - у хиљадама динара-

Опис	Дугорочни кредити према ЈП „Србијагас обавеза
Дугорочна обавезе према ЈП „Србијагас“	
Стање на дан 31. децембра 2018. пре УППР-а	2.180.104
Усаглашавање дугорочне обавезе са УППР-ом	12.987
Конвертовање обавеза у капитал по УППР-у (Напомена 3.3.12.)	(1.605.127)
Стање на дан 31 децембра 2018. године након прихватања УППР-а	587.964

Дугорочни кредити у земљи исказани су у износу од 489.970 хиљада динара односе се на потраживања ЈП „Србијагас“, Нови Сад, према Друштву, а које је настало као резултат спровођења Унапред припремљеног плана реорганизације. ЈП „Србијагас“, Нови Сад, је

извршило откуп обавеза по кредитима које је Друштво имало према пословним банкама у претходном периоду у висини од 5 милиона еура. УППР-ом је предвиђено да се наведени износ врати у периоду од 7 година, са грејс периодом од 12 месеци уз каматну стопу од 1,5%. Као средство обезбеђења за наведени износ извршен је упис хипотека на непокретностима Друштва. На дан биланса извршено је усаглашавање обавеза по овом основу са ЈП „Србијагаас“ Нови Сад.

Остале дугорочне обавезе у износу од 32.528 хиљада динара се односе на обавезе по основу Уговора о зајму закљученог са „ДМ Инвест“ д.о.о., Смедеревска Паланка, од 31. октобра 2017. године. Предмет зајма је износ од 600.000 еура у динарској противвредности. Уговорена је номинална каматна стопа од 3%. Рок враћања зајма је 60 месеци. Као средство обезбеђења уговорено је 60 меница и једна бланко меница на пун износ зајма. На дан биланса извршено је усаглашавање обавеза са „ДМ Инвест“ д.о.о. Смедеревска Паланка.

3.3.15. Одложене пореске обавезе

Одложена пореска обавеза исказана у износу од 223.331 хиљада динара утврђена је по основу привремених разлика између књиговодствене вредности основних средстава и њихове пореске основице на дан 31. децембар 2019. године.

Промене на одложеним пореским обавезама у 2019. години биле су следеће:

Табела број 31: Промене на одложеним пореским обавезама - у хиљадама динара-

Опис	Износ
Почетно стање	164.830
Повећање по основу ревалоризационих резерви након извршене процене	73.156
Смањење по основу привремених разлика на дан биланса – одложени порески приходи периода (Напомена 3.4.9.2.)	(14.655)
Стање на крају периода	223.331

Резултат промене на одложеним пореским средствима и одложеним пореским обавезама су одложени порески приходи, односно расходи периода.

Ревизијом је утврђено да ефекат процене фер вредности имовине, у пословним књигама Друштва није исправно евидентиран што је имало утицај на тачност приказивања одложених пореских обавеза у билансу стања на дан 31. децембра 2019. године као и на нето губитак у билансу успеха за 2019. годину (Напомена 3.4.9.2.).

Друштво није исправно утврдило стања неотписане вредност некретнина и опреме на дан 31. децембра 2019. године по пореским и рачуноводственим прописима, која имају утицај на износ одложених пореских обавеза на дан биланса.

У наредној табели се даје преглед промена на некретнинама и опреми у току 2019. године како је приказано у обрасцу Одложени порез по основу средстава која подлежу амортизацији на дан 31. децембра 2019. године и преглед промена по налазу ревизије.

Табела број 32: Промене вредности основних средстава у току године - у хиљадама динара-

Опис	Промене које је утврдило Друштво	Промене утврђене ревизијом
Вредност средстава засноване на пореским прописима		
- Неотписана вредност за пореску групу I на дан 31. 12. 2018. г.	412.712	412.712

- Неотписана вредност за пореске групе II - V на дан 31. 12. 2018. г	468.166	468.166
- Нове набавке у току 2019. године за групе II - V	192.710	55.356
- Амортизација и отуђења у току 2019. године за групу I	(13.966)	(10.318)
- Амортизација и отуђења у току 2019. године за групе II – V	(202.728)	(91.696)
Пореска вредност средстава на крају периода 31. 12. 2019. године	856.894	834.220
Књиговодствена вредност основних средстава	2.345.773	2.346.663
Разлика између рачуноводствене и пореске вредности средстава	1.488.879	1.512.443
15% на разлику вредности основних средстава	223.332	226.866

Одложене пореске обавезе на дан 31. децембра 2019. године, утврђене ревизијом, приказане су у следећој табели:

Табела број 33: Промене на одложеним порезима утврђени ревизијом - у хиљадама динара-

Опис	Износ
Почетно стање	164.830
Повећање по основу ревалоризационих резерви након извршене процене (Напомена 3.3.12.2)	149.499
Смањење по основу привремених разлика на дан биланса – одложени порески приходи периода (Напомена 3.4.9.2.)	(87.463)
Стање на крају периода	226.866

Налаз и препорука за неправилно утврђене одложене пореске обавезе дате су код тачке 3.4.9.2. Напомена – Одложени порези.

3.3.16. Краткорочне финансијске обавезе

Краткорочне финансијске обавезе, исказане су у укупном износу од 114.832 хиљада динара и односе се на краткорочно доспеће обавеза по кредитима у износу од 97.994 хиљада динара и краткорочно доспеће осталих дугорочних обавеза у износу од 16.837 хиљада динара и остале обавезе у износу од 1 хиљаде динара. (Напомена 3.3.14.).

3.3.17. Примљени аванси, депозити и кауције

Примљени аванси, депозити и кауције, на дан 31. децембар 2019. године исказани су у износу од 4.994 хиљада динара (у 2018. години, 144.226 хиљада динара), а односе се на примљена средства по закљученим уговорима за испоруку производа од купаца из иностранства у износу од 1.305 хиљада динара, купаца у земљи у износу од 640 хиљада динара и купаца са Косова и Метохије у износу од 3.049 хиљада динара.

3.3.18. Обавезе из пословања

Обавезе из пословања, на дан биланса чине:

Табела број 34: Обавезе из пословања -у хиљадама динара-

Назив	31. децембар 2019. године	31. децембар 2018. године
Обавезе према добављачима – матична и зависна правна лица у земљи	664.916	67.047
Обавезе према добављачима – остала повезана правна лица у земљи	105.940	59.324

Обавезе према добављачима – остала повезана правна лица у иностранству	5.523	2.421
Обавезе према добављачима у земљи	220.569	138.403
Обавезе према добављачима у иностранству	28.575	24.388
Остале обавезе из пословања	2.929	-
Укупно:	1.028.452	291.583

Обавезе према добављачима – матична и зависна правна лица у земљи исказане су у износу од 664.916 хиљада динара и у целости се односе на обавезу према ЈП “Србијагас“ Нови Сад, за набављени гас. ЈП “Србијагас“ Нови Сад, је матично правно лице са учешћем у капиталу Друштва од 80,43% (Напомена 3.3.12.1.). Од наведеног износа обавеза, износ од 568.731 хиљаду динара чине обавезе које су старије од 90 дана. ЈП “Србијагас“ Нови Сад, је извршило блокаду текућих рачуна Друштва по обавезама из децембра 2018. и јануара 2019. године у укупном износу од 109.368 хиљада динара (Напомена 3.3.9.).

Обавезе према добављачима – остала повезана правна лица у земљи исказане су у износу од 105.940 хиљада динара. На овом рачуну су евидентиране обавезе које су према усвојеном УППР класификована као необезбеђена потраживања стечајних поверилаца трећег исплатног реда. Најзначајније обавезе по овом основу исказане су према ЈП „ЕПС“ Београд, у износу од 70.671 хиљада динара за набављену електричну енергију, према ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад, у износу од 13.458 хиљада динара по основу примљених решења о накнадама за коришћење водних објеката и система за одвођење отпадних вода.

Обавезе према добављачима – остала повезана правна лица у иностранству исказане су у износу од 5.523 хиљада динара и односе се на обавезе према добављачима за набавку сировина за производњу грубе и fine керамике и то према: „Ograđen“, Струмица, Република Северна Македонија у износу од 3.168 хиљада динара и „Неметали“ ад, Приједор, Босна и Херцеговина у износу од 2.355 хиљада динара.

Обавезе према добављачима у земљи у износу од 220.569 хиљада динара, у највећем делу се односе на обавезе према следећим добављачима:

Табела број 35: Обавезе према добављачима у земљи

-у хиљадама динара-

Назив	31.децембар 2018. године
„Керамика Јовановић“ д.о.о. ,Зрењанин	60.497
„Scomediasco“ д.о.о, Нови Сад	38.400
„Toskana, з.т.р.“ Српска Црња	9.003
„Tehnikon impo агенција“, Кикинда	8.721
„Delta generali-osiguranje“ а.д.о, Београд	6.991
„YU-promet“ д.о.о, Бачка Паланка	6.870
„Integral“ д.о.о, Топола	6.555
Покрајински секретаријат за пољопривредну, водопривреду и шумарство	6.222
„Aleкто“ д.о.о, Ваљево	6.177
„Nites“ д.о.о, Београд	6.142
Остали	64.991
Укупно:	220.569

Најзначајније обавезе према добављачима, исказане су према предузећу „Керамика Јовановић“ д.о.о., Зрењанин, а настале су по основу закљученог Уговора број 477/2019 од 4. јануара 2019. године и анекса на основни уговор закључених 04. јануара 2019. године, 27. маја 2019. године и 22. августа 2019. године. Предметним уговорима дефинисани су услови

купопродаје керамичких плочица, декора и листела за припадајуће серије керамике које ће Продавац производити, као ексклузивне серије, односно робне марке Купца.

Обавезе према добављачу „Scomediasco“ д.о.о. Нови Сад, су настале по основу закљученог Уговора о маркетиншком заступању број 1134/19 од 20. новембра 2019. године, а односи се на период 2020. године. На име ових услуга Друштво је примило фактуру коју је евидентирло у 2019. години у износу од 38.400 хиљада динара, иако иста припада обрачунском периоду 2020. године (Напомена 3.4.2.6.) .

Обавезе према добављачима у иностранству – повезана лица исказане су у износу од 5.523 хиљада динара, а односи се на следеће добављаче:

Табела број 36: Обавезе према добављачима у иностранству - повезана лица - у хиљадама динара-

Назив	31. децембар 2019. године
„Огражден“ а.д, Република Северна Македонија	3.168
„Неметали“ а.д, Босна и Херцеговина	2.355
Укупно:	5.523

Обавезе према добављачима у иностранству исказане су у износу од 28.575 хиљада динара, а односи се на следеће добављаче:

Табела број 37: Обавезе према добављачима у иностранству - у хиљадама динара-

Назив	31. децембар 2019. године
“Reddle holding” ltd, Уједињени арапски емирати	12.229
“Tectorius” д.о.о, Хрватска	7.086
“Dig kop” d.d, Босна и Херцеговина	2.085
“Essepienne”, Италија	2.037
“Siti B&T group” s.p.a , Италија	1.864
“Janjoš-trans” д.о.о, Босна и Херцеговина	1.181
“Seedex” SRL, Италија	1.144
Остали	949
Укупно:	28.575

Обавезе према добављачима са стањем на дан 31. децембар 2019. године су углавном усаглашене путем ИОС образаца или путем независних потврда.

Остале обавезе из пословања представљају обавезе по основу чланства у Привредној комори Србије и исказане су у износу од 2.929 хиљада динара.

3.3.19. Остале краткорочне обавезе

Остале краткорочне обавезе исказане су у износу од 46.528 хиљада динара (у 2018. години, износи 46.859 хиљаде динара), а односе се на следеће: обавезе по основу зарада, накнада зарада са доприносима на терет послодавца за месец децембар 2019. години, у износу од 41.166 хиљада динара, обавеза по основу камата и трошкова финансирања у износу 3.822 хиљада динара, обавезе по основу превоза за долазак и одлазак на посао и са посла у износу од 986 хиљада динара, обавезе према Председнику и члановима Надзорног одбора Друштва са порезом и доприносима у износу од 249 хиљада динара, обавезе по основу накнада по уговору о делу у износу од 153 хиљаде динара и обавезе за отпремнине за запослене у износу 152 хиљаде динара. Остале краткорочне обавезе измирене су у месецу јануару 2019. године.

3.3.20. Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине

Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине исказане су у износу од 18.423 хиљада динара и чине их:

Табела број 38: Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине - у хиљадама динара-

Назив	31. децембар 2019. године	31. децембар 2018. године
Обавезе за рудну ренту	6.685	15.650
Обавезе за порез на имовину	10.036	4.687
Обавезе за геолошка истраживања	2	-
Обавезе за накнаду за загађење животне средине – локална накнада	-	1.241
Обавезе за накнаду за загађење животне средине – републичка накнада	1.242	-
Обавезе за порезе и доприносе по уговору о делу	346	231
Обавезе за накнаду за заштиту, коришћење и унапређење шума	-	1.456
Обавезе за остале порезе	59	-
Обавезе за порезе на доходак грађана за превоз на посао и са посла	52	66
Обавезе за комуналну таксу на истицање фирме	-	1
Укупно:	18.423	23.332

Обавезе за рудну ренту исказане су у износу од 6.685 хиљада динара, а обрачунате су по Закону о накнадама за коришћење јавних добара¹⁹ за ископану глину у 2019. години. Задужење за 2019. годину износи 3.061 хиљаду динара које је измирено у износу од 2.240 хиљада динара. По репрограму за претходне године, Друштво је измирило обавезу у износу од 9.805 хиљада динара.

Обавезе за порез на имовину износе 10.036 хиљада динара и представљају потраживање Градске управе Града Кикинде по основу пореза на имовину. На дан 31. децембар 2018. године, обавеза у износу од 4.687 хиљада динара, репрограмирана је решењем од 16. јануара 2019. године у складу са којим је утврђен износ који у себи садржи 50% камате и исплаћује се у 6 једнаких месечних рата.

3.3.21 Пасивна временска разграничења

Пасивна временска разграничења у за 2019. годину износе 66.293 хиљаде динара, а односе се на следеће:

Табела број 39: Структура пасивних временских разграничења - у хиљадама динара-

Назив	31. децембар 2019. године	31. децембар 2018. године
Унапред обрачунати трошкови за гас и електричну енергију	63.434	64.344
Обрачунати приходи садржани у залхама малопродaje	2.859	2.865
Укупно:	66.293	67.209

¹⁹“Службени гласник РС“, број 95/2018

Унапред обрачунати трошкови односе се на трошкове гаса у износу 46.866 хиљада динара и трошкове електричне енергије у износу 16.568 хиљада динара за децембар месец 2019. године за које су рачуни примљени у јануару 2020. године.

3.3.22. Ванбилансна евиденција

Ванбиланса актива и пасива на дан 31. децембра 2019. године, у износу од 495.022 хиљада динара (на дан 31. децембра 2018. године, у износу од 180.116 хиљада динара) се односи на вредност туђе робе на складишту Друштва и то:

Табела број 40: Вредност туђе робе на складишту Друштва - у хиљадама динара-

Назив	31. децембар 2019. године
„Керамика Јовановић д.о.о, Зрењанин	388.329
Републичка дирекција за робне резерве	37.765
„Listello and decor tiles“ д.о.о, Горња Бресница	7.129
„МТ Кика градња“ д.о.о, Кикинда	12.658
„YU Promet“ д.о.о, Бачка Паланка	6.114
„Scomediasco“ д.о.о, Нови Сад	36.136
ЗТР „Тоскана“ Српска Црња	6.821
Роба с грешком	70
Укупно:	495.022

Извршен је попис туђе робе на складишту Друштва са стањем на дан 31. децембра 2019. године, оверене пописне листе су послате власницима.

3.4. Биланс успеха

Према билансу успеха за 2019. годину „Тоза Марковић“ д.о.о, Кикинда, је у извештајном периоду приказао нето губитак у износу од 681.407 хиљада динара, како је приказано у следећем прегледу:

Табела број 41: Преглед оствареног добитка -у хиљадама динара-

Позиција у билансу успеха	2019. година	2018. година
Пословни добитак (губитак)	(574.972)	(122.871)
Добитак/ (губитак) из финансирања	(57.399)	(86.654)
Приходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха	502	-
Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха	(38.410)	-
Остали приходи	10.100	565.789
Остали расходи	(31.924)	(136.541)
Нето добитак/(губитак) пословања који се обуставља	(3.959)	(713)
Добитак/(губитак) пре опорезивања	(696.062)	219.010
Порез на добитак	-	-
Одложени порески расходи периода	-	(18.067)
Одложени порески приходи периода	14.655	-
Нето добитак/ (губитак)	(681.407)	200.943

3.4.1. Пословни приходи

Друштво углавном остварује приходе из основне, односно претежне делатности која се односи на производњу и продају грубе и fine керамике на домаћем и иностраном тржишту.

Структура пословних прихода приказана је у следећој табели:

Табела број 42: Структура пословних прихода

-у хиљадама динара-

Назив	2019. година	2018. година
Приходи од продаје робе	14.025	6.998
Приходи од продаје производа и услуга	1.908.694	1.708.235
Други пословни приходи	3.461	2.167
Укупно:	1.926.180	1.717.400

Пословни приходи у 2019. години остварени су у износу од 1.926.180 хиљада динара, што је за 16,19% мање у односу на планиране приходе, и 12,10% више у односу на реализоване приходе у 2018. годину.

3.4.1.1. Приходи од продаје робе

Приходе од продаје робе чине приходи од продаје робе у транзиту у износу од 4.531 хиљаду динара, приходи од продаје робе у малопродаји у износу од 105 хиљада динара и приходи од продаје сопствених производа приказаних у реализацији робе 9.390 хиљада динара.

3.4.1.2. Приходи од продаје производа и услуга

Приходи од продаје производа и услуга у износу од 1.922.719 хиљада динара углавном чине приходи остварени од продаје производа грубе керамике (црепа) и fine керамике (керамичке плочице, бордуре и листеле).

Табела број 43: Структура прихода од продаје производа и услуга

-у хиљадама динара-

Назив	2019. година	2018. година
Приходи од продаје на домаћем тржишту	1.291.786	1.017.417
Приход од продаје на иностраном тржишту	627.950	624.882
Укупно:	1.922.719	1.642.219

Директор Друштва је донео Правилник о општим условима продаје број 1099/17 којим се утврђена начела, принципи и критеријуми којима се усмерава одлучивање у појединачним питањима у поступку продаје. Фактурисање производа и услуга врши се по ценовнику који се утврђује за сваку годину и којега одобрава колегијум (менаџмент) Друштва. По правилу на почетку сваке пословне године закључују се купопродајни уговори са купцима. Продаја производа грубе и fine керамике се углавном обавља на домаћем тржишту и у најближем окружењу.

Правилником о општим условима продаје утврђена су начела, принципи и критеријуми којима се усмерава одлучивање у појединачним питањима у поступку продаје. Комерцијални сектор, на основу процене тржишта (понуде и тражње) планира продајне цене својих производа, које предлаже руководству Друштва ради доношења одлука о ценама. Такође, на предлог комерцијалног сектора руководство Друштва одобрава попусте (рабате), на одређене испоруке појединим купцима у зависности одабраног критеријума, као што су: начин плаћања

(авансне уплате), количина купљених производа (количински рабат), период акцијске продаје и сл.

На заједничким састанцима, на којим учествују и представници комерцијалног сектора анализирају се подаци о произведеним и реализованим производима грубе и fine керамике. За стручну помоћ при анализи података о произведеним и реализованим производима Друштво је ангажовано предузеће „Glenfield“ д.о.о., Београд, које на основу података преузетих од Друштва сачињава кварталне извештаје. У овим извештајима посебно се анализира цена коштања и нето продајна цена као основа за пословну политику Друштва приликом одлучивања о попустима на продајну цену.

Упоређујући физички обим производње остварен у 2019. години у односу на 2018. годину видљив је раст физичког обима производње како је приказано у наредној табели:

Табела број 44: Упоредна анализа физичког обима производње

Врста производа	Јединица мере	Година производње		Повећање
		2019	2018	
Груба керамика	ком	34.193.978	30.505.278	1,12 %
Фина керамика	m ²	2.092.998	1.761.498	1,19 %

Други пословни приходи у износу од 3.461 хиљада динара су приходи који се остварује по основу: издавања у закуп складишног простора у износу 1.682 хиљада динара, накнаде штете од осигуравајућег друштва у износу 1.388 хиљада динара и од издавања у закуп станова запосленима у износу 391 хиљада динара.

3.4.2. Пословни расходи

Пословни расходи за 2019. годину износе 2.501.152 хиљаде динара, а чине их:

Табела број 45: Преглед пословних расхода у 2019. години

- у хиљадама динара-

Назив	2019. година	2018. година
Набавна вредност продате робе	4.419	2
Смањење/(повећање) вредности залиха недовршених и готових производа и недовршених услуга	31.538	(102.921)
Трошкови материјала	543.808	445.903
Трошкови горива и енергије	836.823	663.502
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	506.151	454.648
Трошкови производних услуга	244.721	167.611
Трошкови амортизације	168.180	104.589
Трошкови дугорочних резервисања	39.582	3.970
Нематеријални трошкови	125.930	102.967
Укупно:	2.501.152	1.840.271

3.4.2.1. Набавна вредност продате робе

Набавна вредност продате робе исказана је у износу од 4.419 хиљада динара (у 2018. години, износи 2 хиљаде динара), а односи се на набавну вредност продате робе у транзиту у

износу од 4.314 хиљада динара и набвну вредност продате робе у малопродаји у износу 105 хиљада динара.

3.4.2.2. Смањење вредности залиха недовршених и готових производа и недовршених услуга

Смањење вредности залиха недовршених и готових производа и недовршених услуга исказано је у износу од 31.538 хиљада динара и односи се на смањење залиха недовршене производње у износу од 453 хиљаде динара и залиха готових производа грубе и fine керамике у укупном износу од 31.085 хиљада динара (Напомена 3.3.5).

3.4.2.3. Трошкови материјала

Трошкове материјала чине:

Табела број 46: Преглед трошкова материјала

-у хиљадама динара-

Назив	2019. година	2018. година
Трошкови материјала за израду	447.920	442.209
Трошкови осталог материјала (режијског)	4.059	3.694
Трошкови резервних делова	91.829	-
Укупно:	543.808	445.903

Трошкови материјала за израду исказани су у износу од 447.920 хиљада динара, а односе се на основни материјал који се користи у процесу производње грубе керамике (црепа) и fine керамике (керамичких плочица).

Трошкови осталог материјала (режијског) исказани су у износу 4.059 хиљада динара, а односе се на трошкове режијског (канцеларијског) материјала.

Трошкови резервних делова исказани су у износу 91.829 хиљада динара, а односе се на трошкове уграђених резервних делова за опрему и слично. Друштво је у претходним годинама трошкове резервних делова исказало у оквиру трошкова материјала за израду. У 2019. години извршена је рекласификација односно, прекњижавање трошкова резервних делова са трошкова материјала за израду у складу са Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва задруге и предузетнике.

3.4.2.4. Трошкови горива и енергије

Трошкове горива и енергије чине:

Табела број 47: Преглед трошкова горива и енергије

-у хиљадама динара-

Назив	2019. година	2018. година
Трошкови горива за возила	4.686	-
Трошкови електричне енергије	194.733	149.040
Трошкови гаса	628.400	514.462
Остали трошкови горива у производњи	9.004	-
Укупно:	836.823	663.502

За снабдевање електричне енергије, Друштво је закључило уговор са „ЕПС снабдевање“ д.о.о., Београд.

Трошкови горива за возила исказани су у износу 4.686 хиљада динара, а односе се на трошкове горива за службена возила.

За набавку горива за службена возила закључен је уговор са добављачем „НИС“ ад, Нови Сад, дана 12. децембра 2016. године.

Трошкови гаса исказани су у износу 628.400 хиљада динара, а односе се на утрошени гас који се користи у процесу производње.

Остали трошкови горива у износу од 9.004 хиљаде динара чине трошкови горива радних машина које се користе у процесу производње.

3.4.2.5. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи

Трошкови зараде, накнаде зарада и остали лични расходи исказани су у укупном износу од 506.151 хиљаду динара, а њихова структура приказана је у табели која следи:

Табела број 48: Структура зарада и накнада зарада -у хиљадама динара-

Назив	2019. година	2018. година
Трошкови зарада и накнада зарада (брutto)	409.701	342.472
Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	69.817	64.750
Трошкови накнада по уговору о делу	2.568	3.725
Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора	183	1.278
Трошкови накнада члановима надзорног одбора	4.296	4.540
Остали лични расходи и накнаде	19.586	-
Укупно:	506.151	454.648

Број запослених у Друштву на дан 31. децембар 2019. године био је 562, од чега је 495 запослених на неодређено време, док је 67 запослених на одређено време.

Законом о раду је прописано да запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду. Сагласно члану 105. став 1. Закона о раду, зарада се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду (основна зарада), зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца (награде, бонуси и слично) и других примања по основу радног односа у складу са општим актом и уговором о раду.

Члановима 14. до 26. Правилника о раду, од 12. августа 2016. године, утврђено је да се зарада за обављени рад и време проведено на раду састоји од основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде. Основна зарада се утврђује на основу цене рада, оствареног радног учинка и увећане зараде. Друштво је током 2019. године, примењивало различиту вредност радног часа по месецима за најједноставније послове (коэффицијент 1,00), као основицу за обрачун и исплату зарада у износу 207,90 динар (нето), а у децембру 232,93 динара. Број бодова се користи за обрачун зарада и налази се на обрачунској листи за конкретног запосленог и исти је за сваки месец, све до закључења новог анекса уговора о раду са послодавцем.

Обрачун накнаде Надзорном одбору Друштва (брutto)

На име накнаде за рад члановима Надзорног одбора друштва у 2019. години, обрачуната је и исплаћена накнада у износу од 4.296 хиљада динара што је у складу са Одлуком о критеријумима и мерилима за утврђивање висине накнаде за рад у надзорним одборима јавних предузећа, од месеца маја 2019. године.

Обрачун и исплата зарада запосленима

Друштво је за 2019. годину, на име зарада запосленима обрачунало и исплатило износ од 409.701 хиљада динара, што је приказано следећом табелом:

Табела број 49: Структура зарада обрачунат и исплаћен запосленим -у хиљадама динара-

Врста рада	Износ
Основна зарада за време проведено на раду	217.595
Радни учинак	14.048
Прековремени рад	4.272
Ноћни рад	52.145
Рад на државни празник	6.064
Увећана зарада за минули рад	21.135
Накнада зараде за време годишњег одмора	29.066
Накнада зараде на дан празника који је нерадни дан	11.146
Накнаде зараде за плаћено одсуство	807
Накнада зараде за време одсуствовања са рада због привремене спречености за рад	8.724
Накнада трошкова за исхрану у току рада	17.541
Накнада трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора	17.584
Накнада зараде за неискоришћени годишњи одмор	1.784
Привремени и повремени послови	191
Рад по плану реорганизације	7.401
Стипендије	191
Остало	7
Укупно:	409.701

Евиденција радног времена

Друштво је у 2019. години водило евиденције о присуству на раду, при чему су сачињаване радне листе по месецима о присутности на раду за запослене по службама које су оверене од стране руководиоца службе. Радне листе садрже неопходне елементе за обрачун зарада. На основу радних листа финансијско-рачуноводствена служба врши обрачун зарада.

Накнада трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора

Обрачуната је и исплаћена накнада трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора у износу од 17.584 хиљада динара. Обрачун и исплата регреса за коришћење годишњег одмора вршена је на основу Правилника о раду, којим је прописано да запослени има право на регрес за коришћење годишњег одмора у висини једне минималне месечне зараде. Обрачун и исплата се врши у дванаест месечних рата почев од исплате зараде за месец јануар, под условом да запослени има право на годишњи одмор у трајању од најмање 20 радних дана. Сразмерни део примања по основу регреса за коришћење годишњег одмора, има запослени којем је годишњи одмор краћи од 20 радних дана.

Увећање зарада за минули рад

Увећање зарада по основу минулог рада обрачунато је и исплаћено у износу од 21.135 хиљада динара.

Правилником о раду код послодавца утврђено је да се увећана зарада по основу времена проведеног на раду обрачунава у висини од 0,4% од основице за сваку пуну годину рада остварену у радном односу /минули рад/.

Ноћни рад

Ноћни рад за 2019. годину, обрачунат је и исказан у износу од 52.145 хиљада динара. Друштво је запосленима зараду по основу ноћног рада обрачунало у складу са Правилником о раду и Законом о раду.

Радни учинак

Радни учинак је обрачунат и исказан у износу од 11.428 хиљада динара. Чланом 17. став 1. Правилника о раду утврђено је да се радни учинак остварује на основу квалитета и оцене обављеног посла и односа запосленог према радним обавезама. Утврђено је да се запосленом може исплатити додатак на основну зараду увећан или умањен до 30%. Према члану 18 Правилника о раду Директор друштва је овлашћен да награди одређени број запослених, број запослених које директор награђује не може бити већи од 15% од укупног броја запослених.

Накнада зараде

Накнаде зараде исказане су у износу од 49.743 хиљаде динара, а односе се на обрачун: накнаде зараде за време годишњег одмора у износу 29.066 хиљада динара, накнаде зараде на дан празника који је нерадни дан у износу 11.146 хиљада динара, накнада зараде за време одсуствовања са рада због привремене спречености за рад 8.724 хиљаде динара и накнаде зараде за плаћено одсуство у износу 807 хиљада динара. Накнада зараде за плаћено одсуство исплаћена је у складу са чланом 46. Колективног уговора. Запосленима у случају склапања брака, добровољног давања крви, рођења детета, смрти члана породице, теже болести ужег члана породице и селидбе сопственог домаћинства. Обрачун и исплата накнада зараде запосленима извршена је у висини просечне зараде у претходних 12 месеци, што је у складу са чланом 114. Закона о раду и Правилника о раду.

Накнада зараде за време одсуствовања са рада због привремене спречености за рад

Накнада зараде за време одсуствовања са рада због привремене спречености за рад до 30 дана исказана је у износу од 8.724 хиљада динара. Накнада зараде за време одсуствовања са рада због привремене спречености за рад до 30 дана обрачуната је у висини 65% од просечне зараде у претходних 12 месеци и износи 6.476 хиљада динара и одсуствовање са рада због привремене спречености за рад, односно повреде на раду у висини 100% од просечне зараде у претходних 12 месеци и износи 2.248 хиљада динара, што је у складу са чланом 115. Закона о раду и чланом 22. Правилника о раду код послодавца.

Накнада трошкова за исхрану у току рада

Обрачуната и исплаћена накнада за исхрану у току 2019. године износи 17.541 хиљаду динара. Месечна накнада трошкова за исхрану у току рада запосленом припада за дане проведене на раду, а обрачуната је и исплаћена у висини 125 динара у бруто износу по радном дану, што је у складу са Правилником о раду.

Прековремени рад

Прековремени рад обрачунат је и исплаћен у износу 4.272 хиљада динара. Обрачун и исплата прековременог рада вршена је на основу евиденције о присуству на раду, образложења непосредног руководиоца и Одлуке директора Друштва. Друштво води евиденцију о прековременом раду, што је у складу са Законом о раду и Правилником о раду код друштва.

Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде на терет послодавца

Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца исказани су у износу 69.817 хиљада динара. У току вршења ревизије утврђено да је Друштво исправно вршило обрачун и уплату доприноса у складу са Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора

Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора исказани су у износу 183 хиљаде динара, а односе се на трошкове вештачења у износу 102 хиљаде динара и трошкове по основу закупа у износу 81 хиљаду динара.

Трошкови накнада по уговору о делу

Трошкови накнада по уговору о делу исказани су у износу 2.568 хиљада динара, а односе се на уговоре о делу са физичким лицима за обављање послова: услуге из области финансија и спровођења правоснажности Плана реорганизације, рачуноводствено-консултантске услуге, услуге из области финансије и надзор над спровођењем унапред припремљеног плана реорганизације, обрачунате и исплаћени су у складу са Законом о раду.

Остали лични расходи и накнаде

Остали лични расходи и накнаде у износу од 19.586 хиљада динара.

Табела број 50: Структура осталих личних расхода

- у хиљадама динара-

Назив	2019. година
Накнаде трошкова превоза на посао и са посла	15.407
Отпремнина приликом одласка у пензију	1.792
Накнаде трошкова дневница, смештаја и превоза на службеном путу у земљи	868
Накнаде трошкова дневница, смештаја и превоза на службеном путу у иностранству	1.519
Укупно:	19.586

Накнаде трошкова превоза на посао и са посла исказане су у износу од 15.407 хиљада динара, обрачунате су и исплаћене у висини превозне карте јавног превоза за дане проведене на раду у складу са Правилником о раду. Запосленима који станују у Кикинди није исплаћивана накнада трошкова за долазак на посао и са посла.

Накнаде трошкова дневница, смештаја и превоза на службеном путу у земљи исказане су у износу 868 хиљада динара, а обрачунате су у складу са Правилником о раду Друштва и Правилником о службеним путовањима број: 333/17.

Накнаде трошкова дневница, смештаја и превоза на службеном путу у иностранству исказане су у износу од 1.519 хиљада динара.

У току вршења ревизије утврдили смо да су остали лични расходи и накнаде обрачунати у складу са Законом о раду и Правилником о раду код Друштва.

Усклађеност општег акта и уговора о раду са одговарајућим одредбама Закона о раду

Радно правни односи у Друштву уређени су Законом о раду, Правилником о раду број 02/16-1144 од 12. август 2016. године и Правилником о организацији и систематизацији послова (радних места) друштва од 12. августа 2016. године.

Друштво је извршило усклађивање интерних аката који се односе на зараде, накнаде зарада и остале личне расходе. Правилник о раду и уговори о раду са запосленима су усклађени са Законом о раду.

3.4.2.6. Трошкови производних услуга

Трошкови производних услуга у 2019. години су исказани у износу од 244.721 хиљаду динара, а чине их:

Табела број 51: Трошкови производних услуга

- у хиљадама динара-

Назив	2019. година	2018. година
Трошкови транспортних услуга	71.145	58.380
Трошкови услуга редовног одржавања	79.605	70.814
Трошкови закупа - лизинг	8.643	7.085
Трошкови рекламе и пропаганде	80.666	26.139
Трошкови осталих услуга	4.662	5.193
Укупно:	244.721	167.611

Трошкови транспортних услуга исказани су у износу од 71.145 хиљада динара. У највећем делу се односе на трошкове превоза робе и материјала према добављачу ЗТР „Тоскана“ Српска Црња.

Трошкови услуга редовног одржавања исказани су у износу од 79.605 хиљада динара и у највећем делу се односе на радове на одржавању објеката од стране добављача „Техникон“ Кикинда и ЗТР „Тоскана“ Српска Црња, за послове индустријског одржавања, текућег и инвестиционог одржавања на објектима у оквиру друштва.

Налаз: У оквиру трошкова услуга редовног одржавања, на рачунима трошкова производних услуга за 2019. годину, евидентирани су две фактуре добављача „Техникон“ д.о.о. Кикинда, о радовима на редовном одржавању објеката Друштва који су извршени у 2018. години. Фактура број 08/0319 од 30. новембра 2018. године, за радове који су извршени у новембру 2018. године у износу од 1.646 хиљада динара и фактура број 09/0319 од 31. децембра 2018. године, за радове на редовном одржавању објеката Друштва који су извршени у децембру 2018. године у износу од 1.564 хиљаде динара. Према приказаним евиденцијама фактуре су примљене у марту месецу 2019. године. Трошкови услуга одржавања по овим фактурама припадају обрачунском периоду 2018. године, а не 2019. године. Евидентирањем примљене фактуре на рачуну трошкова извршених услуга редовног одржавања за обрачунски период 2019. године, није у складу са општим рачуноводственим начелима из члана 19. став 1. тачка 4) Закона о рачуноводству²⁰ који, између осталог каже да се у финансијским извештајима узимају сви приходи и расходи који се односе на пословну годину. Ове трошкове Друштво је, у смислу МРС 1 Презентација финансијских извештаја, параграф 81 до 88, требало приказати у билансу успеха за 2018. годину. Због наведеног, по овом основу су у билансу успеха за 2019. годину више исказани пословни расходи у износу од 3.210 хиљада динара, односно више је исказан пословни губитак у наведеном износу.

Ризик: Непримењујући Општа рачуноводствена начела и рачуноводствене стандарде Друштво ствара ризик од нетачног приказивања финансијског положаја и резултата пословања Друштва што доводи до погрешних закључака корисника финансијских извештаја.

²⁰ „Службени гласник РС”, број 62/13

Препорука број 7: Препоручује се Друштву да у складу МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке изврши исправке погрешно књижених фактура „Техникон“ д.о.о. Кикинда, о радовима на редовном одржавању објеката Друштва, који су теретили трошкове производних услуга за 2019. годину.

На рачуну трошкова одржавања евидентирани су и трошкови коришћења лиценце и техничке подршке за рачуноводствени програм од стране „Нитес“ д.о.о. Београд, у укупном износу од 2.406 хиљада динара по уговору број 325/3 од 03. октобра 2016. године и анексу од 14. новембра 2018. године.

Трошкови закупа – лизинга исказани су у износу од 8.643 хиљаде динара и у потпуности се односе на трошкове месечних рата за 14 возила узетих у закуп на 48 месеци од друштва „Акс fleet solution“ д.о.о., Шабац.

Трошкови рекламе и пропаганде исказани су у износу од 80.666 хиљада динара. У највећем делу се односе на трошкове маркетиншког заступања према друштву „Scomediasco“ д.о.о., Нови Сад, у износу од 74.952 хиљаде динара. Уговором закљученим са „Scomediasco“ д.о.о., Нови Сад, од 08. јануара 2019. године, уговорени су послови маркетиншког заступања за календарску 2019. годину у укупном износу од 31.747 хиљада динара. Дана 20. новембра 2019. године закључен је нови уговор о маркетиншком заступању за календарску 2020. годину у вредности од 278.198 еура без пдв у динарској противвредности на дан фактурисања по средњем курсу НБС. У наставку дат је преглед таксативно наведених услуга у динарима по ова два уговора (осим за тачку 1. уговора за 2020. годину која је исказана у еурима) са појединачним ценама за сваку услугу по уговору:

Табела број 52: Трошкови маркетиншког заступања

р.б	Врста услуге	цена по уговору за 2019	цена по уговору за 2020
1.	Емитовање реклама Друштва на: Sport klub TV, N1 TV, RTV и РТРС Република Српска као и 50 локалних тв станица које нису таксативно наведене ни у уговору ни у понуди	23.995.928 РСД	149.738 (еура)
2.	Вођење Facebook странице Друштва и промоција на другим страницама од „ауторитета и важности“	2.000.000 РСД	4.634.591 РСД
3.	Вођење online google „ad words“ кампање	800.000 РСД	1.800.000 РСД
4.	Медијска покривања активности Друштва, сајамске активности	1.500.000 РСД	1.500.000 РСД
5.	“Outdoor” рекламирање	2.000.000 РСД	2.000.000 РСД
6.	Остале маркетиншке активности	1.000.000 РСД	1.000.000 РСД
7.	Израда сајта Друштва	-	1.346.400 РСД
8.	Комплетно реновирање шест кухиња или купатила са ТВ продукцијом	-	4.602.000 РСД

Друштво је Бизнис планом за 2019. годину који је одобрио надзорни одбор Друштва, планирало трошкове маркетинга у износу од 20.000 хиљада динара, што је 5.600 хиљада динара мање у односу на средства која су за ове трошкове опредељена у 2018. години. Међутим,

средства за потребе маркетинга искоришћена у 2019. години уместо планираног смањења од 5.600 хиљада динара, повећана су за 60.000 хиљада динара. У Годишњем извештају о пословању Друштва за 2019. годину, није дато образложење пораста ових трошкова.

Налаз: Увидом у испостављене фактуре друштва „Scomediasco“ д.о.о., Нови Сад, које су евидентирани на трошковима рекламе и пропаганде у финансијским извештајима за 2019. годину, утврђено је да су предмет фактурисања биле услуге које се нису односиле на период 2019. године. Фактуром број 19-361-000007 од 09. јануара 2019. године, фактурисане су услуге маркетиншке презентације за период септембар – децембар 2018. године у износу од 4.805 хиљада динара. Такође, фактуром број 19-361-000298 од 30. новембра 2019. године, фактурисане су услуге маркетинга које нису извршене, већ треба да се изврше по уговору број 1134/19 од 20. новембра 2019. године и то у периоду од 01. јануара до 31. децембра 2020. године у износу од 38.400 хиљада динара.

Евидентирање примљених фактура на рачуну трошкова рекламе и пропаганде за обрачунски период 2019. године, који не припадају овом обрачунском периоду, није у складу са општим рачуноводственим начелима из члана 19. став 1. тачка 4) Закона о рачуноводству који каже да се у финансијским извештајима узимају сви приходи и расходи који се односе на пословну годину, без обзира на датум њихове наплате односно исплате. Према захтеву МРС 1 Презентација финансијских извештаја, параграф 88, у биланс успеха, односно рачуне добитка или губитка за претпостављени обрачунски период (у овом случају пословну 2019. годину), се укључују све ставке које према важећим стандардима задовољавају услове да буду признате као приход или расход, што у овом случају то није, јер се део услуга маркетиншког заступања односи на 2018. а део на 2020. годину. Због наведеног, по овом основу су у билансу успеха за 2019. годину више исказани пословни расходи у износу од 43.205 хиљада динара, односно више је исказан пословни губитак за исти износ.

Ризик: Уколико се не примењују Општа рачуноводствена начела, као и важећи рачуноводствени стандарди повећава се ризик од нетачног приказивања финансијског положаја и резултата пословања Друштва што доводи до погрешних закључака корисника финансијских извештаја.

Препорука број 8: Препоручује се Друштву да билансирање трошкова рекламе и пропаганде класификује у складу са општим рачуноводственим начелима, односно МРС 1 Презентација финансијских извештаја и у складу МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке изврши исправке књижења у својим пословним књигама.

Трошкови осталих услуга у износу од 4.663 хиљаде динара у највећем делу чине трошкови одводњавања, коришћења водних објеката и система за пречишћавање отпадних вода насталих на основу фактура ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад.

3.4.2.7. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације за 2019. годину исказани су у износу од 168.180 хиљада динара (у 2018. години износили су 104.589 хиљада динара), а чине их трошкови амортизације грађевинских објеката у износу од 32.561 хиљада динара, трошкови амортизације постројења и опреме у износу 135.028 хиљада динара, трошкове амортизације инвестиционих некретнина у износу од 591 хиљаду динара. Амортизација некретнина, постројења и опреме врши се применом пропорционалног метода у процењеном корисном веку употребе, а по истеку месеца у коме је почело коришћење истих.

3.4.2.8. Трошкови дугорочних резервисања

Трошкови дугорочних резервисања у износу од 39.582 хиљада динара (у 2018. години износили су 3.970 хиљада динара) чине трошкови резервисања за гарантни рок у износу од

16.702 хиљада динара, резервисање за трошкове обнављања природних богатстава у износу од 3.213 хиљада динара, резервисање за накнаде и друге бенифиције запослених у износу од 16.852 хиљада динара и трошкови осталих дугорочних резервисања у износу од 2.815 хиљада динара. (Напомена 3.3.13.).

3.4.2.9. Нематеријални трошкови

Структуру нематеријалних трошкова који су у пословним књигама Предузећа за 2019. годину исказани у износу од 125.931 хиљаду динара чине:

Табела број 53: Структура нематеријалних трошкова - у хиљадама динара-

Назив	2019. година	2018. година
Трошкови непроизводних услуга	63.593	54.743
Трошкови репрезентације	7.578	5.354
Трошкови премија осигурања	19.594	13.954
Трошкови платног промета	1.927	1.829
Трошкови чланарина	1.357	
Трошкови пореза	29.635	24.098
Остали нематеријални трошкови	2.247	2.989
Укупно:	125.931	102.967

Структура трошкова непроизводних услуга у 2019. години у укупном износу од 63.592 хиљада динара састоји се из:

Табела број 54: Структура непроизводних услуга - у хиљадама динара-

Назив	2019. година
Трошкови здравствених услуга	1.022
Трошкови адвокатских услуга	5.990
Трошкови комуналних услуга	7.363
Трошкови услуга обезбеђења	9.574
Трошкови регистрације возила	35
Трошкови осталих нематеријалних услуга	27.334
Трошкови консалтинг услуга	12.274
Укупно:	63.592

Трошкови здравствених услуга у износу од 1.022 хиљада динара, обухватају трошкове систематског прегледа запослених од добављача „Egzakta medika“, Земун, у висини од 577 хиљада динара и добављача „Stadion medika“ Београд, у износу 445 хиљада динара.

Трошкови адвокатских услуга у износу од 5.990 хиљада динара односи се на трошкове према:

- Адвокату из Београда у укупном износу од 3.207 хиљада динара. Трошкови настали по Уговору о правном заступању број 144/1 од 07. септембра 2016. године и Анексу I уговора од 01. новембра 2016. године и Анексу II уговора од 10. априла 2018. године односе се на услуге израде УППР и остале адвокатске услуге обрачунате по трошковнику. Уговором о заступању и пружању правних услуга број 937/2019 од 01. октобра 2019. године, уговорена је исплата паушалне накнаде од 240 хиљада динара месечно за све предузете правне радње;

- Адвокату из Кикинде у укупном износу од 1.440 хиљада динара по уговору број 168/3 од 15. августа 2016. године којим је уговорена исплата паушалне накнаде у износу од 120 хиљада динара месечно за све предузете правне радње;
- Адвокату из Зрењанина у укупном износу од 1.080 хиљада динара по уговору број 169/3 од 01. септембра 2016. године којим је уговорена исплата паушалне накнаде у износу од 90 хиљада динара месечно за све предузете правне радње и
- остали ангажовани адвокати у укупном износу од 263 хиљаде динара.

Трошкови комуналних услуга исказани су у износу од 7.363 хиљада динара, а односе се на трошкове сакупљања отпада, водовода и канализације.

Трошкови услуга обезбеђења исказани су у износу од 9.574 хиљаде динара, а односе се на услуге физичког обезбеђења објеката Друштва и лица по уговору број 859/19 од 27. августа 2019. године. Месечна обавеза за услугу обезбеђења утврђена је у износу од 2.939 хиљада динара месечно почев од 01. септембра 2019. године.

Трошкови осталих нематеријалних услуга исказани су у износу од 27.334 хиљаде динара и у највећем делу односе се на:

- фактурисане услуге по уговору са пореском канцеларијом „Пипер“ Кикинда, број 169/1 од 07. септембра 2016. године и Анексу уговора број 1315/2018 од 01. октобра 2018. године. Основним уговором су обухваћени послови на припреми израде завршног рачуна у вредности од 120 хиљада динара месечно и израда завршног рачуна за текућу годину у износу од 750 хиљада динара. Анексом је уговорено додатно ангажовање које се односи на припрему документације за потребе ванредне ревизије, УППР-а и обуке кадрова у вредности од 30 еура по средњем курсу НБС, за сваки радни сат ангажовања. Укупно исплаћен износ по овим уговорима износи 2.240 хиљада динара,
- трошкове рада стечајног управника у износу од 6.849 хиљада динара,
- услуге процене имовнине са „Deloitte“ д.о.о., Београд, и услуге процене непокретности са „CBRE“ д.о.о., Нови Београд, у укупном износу од 3.113 хиљада динара,
- услуге испитивања црепа од стране „Institut IMS“ ад, Београд, у укупном износу од 3.241 хиљаду динара
- услуге израде биланса стања резерви од стране „Geostim“ д.о.о., Београд, у износу од 1.560 хиљада динара,
- услуге дератизације и дезинсекције од стране „Сijancontrol MB“, Нови Сад, у износу од 840 хиљада динара,
- услуге управљања отпадом са „Екопак системи“ д.о.о., Нови Сад, у износу од 2.733 хиљада динара.

Трошкови консалтинг услуга исказани су у укупном износу од 12.274 хиљада динара, а чине их:

- трошкови трговинског заступања по уговорима са физичким лицима на територији Босне и Херцеговине, Румуније и Србије у укупном износу од 6.490 хиљада динара
- консултантске услуге израде алата и процедура ЦК са „GTC Invest“, Београд, у укупном износу од 2.259 хиљада динара,
- консултантске услуге по уговору са „Glenfield Audit Advisory Accounting“ д.о.о., Београд, број 4/2016 од 08. септембра 2016. године у износу од 2.828 хиљада динара

Трошкови репрезентације исказани су у износу од 7.578 хиљада динара. Наведени трошкови у највећем делу се односе на трошкове ресторанских услуга према „Belavila“ стур, Кикинда, у износу од 3.240 хиљада динара, трошкове према дисконту пића „Valor“, Зрењанин,

у износу од 711 хиљада динара, трошкове угоститељских услуга и преноћишта према кафе бару „Caffe caffe“, Кикинда, у износу од 365 хиљада динара и другима. Трошкови репрезентације у иностранству исказани су у износу од 118 хиљада и односе се на плаћене ресторанске услуге у „Етно башта“, Живинце, Босна и Херцеговина.

Трошкови премије осигурања исказани су у износу од 19.594 хиљаде динара према друштву за осигурање „Delta generalni osiguranje“ а.д.о. Београд и компанији „Дунав осигурање“ а.д.о. Нови Сад.

Трошкови платног промета према пословним банкама износе 1.927 хиљада динара.

Трошкови чланарине коморама износе 1.357 хиљада динара и односе се на трошкове чланарине према Привредној комори Србије.

Трошкови пореза исказани су у износу од 29.635 хиљада динара. У највећем делу их чине трошкови пореза на имовину у износу од 20.102 хиљаде динара, трошкови накнаде за експлоатацију глине у износу од 3.061 хиљаду динара. На овом рачуну, евидентирани су и трошкови пореза по одбитку у износу од 5.242 хиљада динара. Порез по одбитку обрачунат и плаћен је сходно члану 40. и члану 71. Закона о порезу на добит правних лица²¹ на износ накнаде по основу уговора са „Reddle holdings limited“ ltd, Дубаи, УАЕ од 04. новембра 2019. године, за пружене услуге израде процедура у области развоја новог производа, управљања производном технологијом и управљања квалитетом производа.

Остали нематеријални трошкови исказани су у износу од 2.247 хиљада динара и чине их судске и остале таксе као и трошкови претплате на стручну литературу.

3.4.3. Финансијски приходи

Финансијске приходе чине:

Табела број 55: Структура финансијских прихода

- у хиљадама динара-

Назив	2019. година	2018. година
Приходи од камата (од трећих лица)	22	41
Позитивне курсне разлике (према трећим лицима)	4.234	28.897
Остали финансијски приходи	23	-
Укупно:	4.279	28.938

Приходи од камата (од трећих лица) у износу 22 хиљаде динара односе се на камате по виђењу за средства на текућим рачунима код пословних банака.

Позитивне курсне разлике (према трећим лицима) у износу 4.234 хиљада динара односе се позитивне курсне разлике обрачунате по основу дугорочних обавеза са валутном клаузулом према ЈП „Србијагас“, Нови Сад, у износу 3.332 хиљаде динара и позитивне курсне разлике обрачунате на дан наплате фактура за продате производе купцима у иностранству и позитивне курсне разлике по фактурама добављача из иностранства обрачунате на дан плаћања.

²¹ („Службени гласник РС, број 25/2001, 80/2002, 80/2002 – др. закон, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 – др. закон 142/2014, 91/2015 – аутентично тумачење, 112/2015, 113/2017, 95/2018 и 86/2019)

3.4.4. Финансијски расходи

Финансијске расходе чине:

Табела број 56: Структура финансијских расхода

- у хиљадама динара-

Назив	2019. година	2018. година
Расходи по основу камата (према трећим лицима)	58.779	93.514
Негативне курсне разлике	2.899	22.078
Укупно:	61.678	115.592

Расходи по основу камата (према трећим лицима) исказани су у износу 58.779 хиљада динара, а односе се на расходе по основу: камата из дужничко поверилачких односа у износу 27.318 хиљада динара, камате према усвојеном плану реорганизације у износу 21.577 хиљада динара, камате за плаћене јавне приходе у износу 7.626 хиљада динара, камата по основу позајмице од „DM Invest“ д.о.о., Смедеревска Паланка, у износу 2.052 хиљада динара и остали финансијски расходи 206 хиљада динара.

Негативне курсне разлике исказане су у износу 2.899 хиљада динара, а односе се на негативне курсне разлике по основу измирења обавеза према добављачима у износу 1.475 хиљада динара и негативне курсне разлике по основу наплате потрживања од купаца у износу 1.424 хиљаде динара.

3.4.5 Приходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха

Приходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 502 хиљада динара се односе на приходе од усклађивања вредности потраживања и краткорочних финансијских пласмана.

3.4.6. Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха

Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 38.410 хиљада динара се односи на усклађивање вредности потраживања од купаца у износу од 20.131 хиљаду динара, усклађивање вредности датих аванса у износу од 17.762 хиљада динара и остала усклађивања вредности остале имовине у износу од 519 хиљада динара.

3.4.7. Остали приходи

Остали приходи, који су у пословним књигама Друштва за 2019. годину исказани у износу од 10.100 хиљада динара, односе се на:

Табела број 57: Структура осталих прихода

- у хиљадама динара-

Назив	2019. година	2018. година
Добици по основу продаје основних средстава	-	40
Приходи од смањења обавеза	3.323	557.554
Остали приходи	6.777	8.195
Укупно:	10.100	565.789

Приходи од смањења обавеза у износу 3.323 хиљада динара се у највећем делу односе на укидање обавеза од добављача приликом сравњења путем извода отворених ставки.

Остали приходи у износу од 6.777 хиљада динара се у највећем делу односе на приходе остварене по основу уплаћеног бонуса по основу набавке материјала од „Glazura“, Чешка Република у износу 5.247 хиљада динара, и осталих прихода у износу 1.530 хиљада динара.

3.4.8. Остали расходи

Остали расходи исказани су у износу од 31.924 хиљада динара, а чине их:

Табела број 58: Структура осталих расхода

- у хиљадама динара-

Назив	2019. година	2018. година
Расходи основних средстава	16.059	805
Мањкови	-	540
Остали непоменути расходи	15.865	135.196
- накнаде штете - рекламације	5.475	4.674
- остали непоменути трошкови	783	-
- трошкови донације плочица	9.222	2.188
- остали непоменути расходи – савјештања	324	10.743
- остали непоменути расходи	61	379
- остали трошкови – књижно одобрење	-	48.261
- остали трошкови – књижно одобрење – ино купци	-	68.951
Укупно:	31.924	136.541

Расходи основних средстава у износу од 16.059 хиљада динара се односе на расходовану опрему по ванредном попису на дан 30. април 2019. године и редовном попису на дан 31. децембар 2019. године. Према попису на дан 30. април 2019. расходовано је опреме у вредности од 10.101 хиљада динара са припадајућим ПДВ-ом у износу од 2.020 хиљада динара. Најзначајнија вредност расходованих средстава односи се на расход декор машине за суву апликацију у износу од 3.429 хиљада динара, виљушкар у вредности од 954 хиљаде динара и револвер пресе у вредности од 2.840 хиљада динара. Према редовном попису на дан 31. децембар 2019. године расходовано је опреме у вредности од 2.918 хиљада динара од чега најзначајнији износ од 2.447 хиљада динара чине четири виљушкар. Такође, расходовано је основно средство у припреми – вертикални вентилатор, због технолошке застарелости у вредности од 1.020 хиљада динара.

Остали непоменути расходи исказани су у износу од 15.865 хиљада динара. У оквиру ових расхода, највећи део чине трошкови рекламација у износу од 5.475 хиљада динара који су настали по уваженим рекламацијама купаца за испоручену робу.

Остали непоменути трошкови исказани су у износу од 783 хиљаде динара.

Налаз: У оквиру рачуна осталих непоменутих расхода евидентирани су трошкови из ранијег периода. Трошкови су настали по рачунима фирме „Siti – B&T group“ s.p.a, Италија, и то: рачун од 7. децембра 2016. године, 12. априла 2017. године, 17. маја 2017. године и 30. јуна 2018. године у укупном износу од 2.469 хиљада динара. Обзиром да ови расходи не припадају обрачунском периоду 2019. године фактуре је, у складу са МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке као исправке грешака из ранијих година. Евидентирањем примљених фактура на рачуну осталих расхода за обрачунски период 2019. године, није у складу са општим рачуноводственим начелима из члана 19. став 1. тачка 4) Закона о рачуноводству. Ове расходе Друштво је, у смислу МРС 1 Презентација финансијских извештаја, параграф 81. до 88, требало приказати у билансу успеха за годину у којој су се

десили. Због наведеног, по овом основу су у билансу успеха за 2019. годину више исказани остали расходи у износу од 2.469 хиљада динара.

Ризик: Непримењујући Општа рачуноводствена начела и рачуноводствене стандарде Друштво ствара ризик од нетачног приказивања финансијског положаја и резултата пословања Друштва што доводи до погрешних закључака корисника финансијских извештаја.

Препорука број 9: Препоручује се Друштву да у складу МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке изврши исправке погршно књижених фактура „Siti – В&Т group“ s.p.a, Италија, који су теретили остале расходе за 2019. годину.

У току 2019. године, *трошкови донације плочица* исказани су у износу од 9.222 хиљаде динара. Друштво је обезбеђивало донације у виду плочица и црепа. За извршене донације, Друштво је закључивало уговоре са примаоцима донације. Примаоци донације су биле хуманитарне организације, установе културе итд. У односу на 2018. годину, ови трошкови су повећани четири пута.

3.4.9. Нето добитак/(губитак)

Остварени финансијски резултат према билансу успеха за 2019. и 2018 годину био је следећи:

Табела број 59: Остварени нето добитак

- у хиљадама динара-

Назив	2019. година	2018. година
Добитак/(губитак) из редовног пословања пре опорезивања	(692.103)	219.723
Нето добитак (губитак) пословања који се обуставља, ефекти промене рачуноводствене политике и исправка грешке из ранијих периода	(3.959)	(713)
<i>Компоненте пореза на добитак</i>		
Порески расход периода	-	-
Одложени порески расходи периода	-	(18.067)
Одложени порески приходи периода	14.655	-
Нето добитак/(губитак)	(681.407)	200.943

Нето губитак пословања који се обуставља, ефекти промене рачуноводствене политике и исправка грешке из ранијих периода у износу од 3.959 хиљада динара чини ефекат исправке грешака из ранијих година које, према рачуноводственим политикама Друштва нису од материјалног значаја.

3.4.9.1. Порески расход периода

Према Пореској пријави, коју је Друштво доставило Пореској управи, није исказан порески расход за период од 1. јануара до 31. децембра 2019. године, а према билансу успеха Друштво је за овај период остварило нето губитак у износу од 681.407 хиљада динара.

3.4.9.2. Одложени порески приходи

Друштво, у билансу стања на дан 31. децембар 2019. године има исказане одложене пореске обавезе у износу од 223.332 хиљаде динара, које су утврђене на основу привремених разлика између неотписане вредности средстава у финансијским извештајима, засноване на рачуноводственим прописима и неотписане вредности средстава у пореском билансу, засноване на пореским прописима.

Ревизијом је констатовано да Друштво, на дан биланса 31. децембра 2019. године није правилно утврдило одложене пореске обавезе, због чега је ефекат промене стања одложених пореских обавеза на дан 31. децембра 2019. године погрешно утврђен (Напомена 3.3.15.).

Даје се преглед промена Одложених пореских обавеза, које је утврдило Друштво и ревизијом утврђене промене одложених пореских обавеза:

Табела број 60: Промене на одложеним порезима

- у хиљадама динара-

Опис	Промене које је утврдило Друштво	Промене утврђене ревизијом
Почетно стање 2019. године	164.830	164.830
Повећање по основу ревалоризационих резерви након извршене процене (Напомена 3.3.12.2)	73.156	149.499
Одложени порески приходи периода (Напомена 3.3.15.)	(14.655)	(87.463)
Стање на крају периода	223.331	226.866

Ефекат промена на одложеним пореским обавезама има утицаја на нето финансијски резултат Друштва за 2019. годину.

Налаз: На основу привремених разлика између неотписане вредности средстава у финансијским извештајима, засноване на рачуноводственим прописима и неотписане вредности средстава у пореском билансу, засноване на пореским прописима Друштво је утврдило одложне пореске приходе у износу од 14.655 хиљада динара. Ревизијом је констатовано да су одложени порески приходи, по основу привремених разлика између неотписане вредности средстава у финансијским извештајима у односу на неотписану вредност средстава према пореским прописима, на дан 31. децембра 2019. године, утврђени у износу од 87.463 хиљада динара, како је приказано у претходној табели.

Због наведеног Друштво је у билансу успеха за 2019. годину мање исказало одложене пореске приходе у износу од 72.808 хиљада динара (87.463 минус 14.655) и већи нето губитак у истом износу.

Ризик: Финансијски извештаји су поуздани када су ослобођени од материјалних грешака. Чињеница да је Друштво у билансу успеха за 2019. годину, погрешно утврдило одложене пореске приходе, повећава ризик да финансијски извештај не приказују објективно финансијски положај и резултате пословања Друштва, што утиче на погрешне закључке корисника финансијских извештаја.

Препорука број 10: Препоручује се Друштву да у складу са МРС 12 Порез на добитак изврши процену одложених пореза и у складу са извршеном проценом спроведе одговарајућа књижења.

3.5. Извештај о осталом резултату

У Извештају о осталом резултату исказују се компоненте осталог свеобухватног добитка или губитка у складу са МСФИ. Извештају о осталом резултату обухвата приходе и расходе који нису признати у Билансу успеха, већ се признају у Билансу стања у оквиру позиције капитала.

Друштво је у 2019. години исказало укупни нето свеобухватни губитак у износу од 681.407 хиљада динара (у 2018. години укупни нето свеобухватни добитак у износу од 201.474 хиљаде динара). Свеобухватни губитак чини нето губитак из биланса успеха за 2019. годину.

3.6. Извештај о променама на капиталу

Садржина извештаја о променама на капиталу је дефинисана смерницама МРС 1 Презентација финансијских извештаја (параграфи 6.1-6.4) и одредбама Правилника о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике.

Елементи који се директно односе на одмеравање финансијске позиције Друштва су имовина, обавезе и капитал.

Капитал као преостало учешће власника у имовини Друштва после одбијања свих његових обавеза, реално је исказан и вреднован уколико су имовина и обавезе реално и фер одмерени.

Спровођењем поступка ревизије и анализом исказаних позиција у Извештају о променама на капиталу за 2019. годину, утврђено је да, осим за ефекте питања описаних у Основу за мишљење са резервом о финансијским извештајима, предметни извештај реално одражава финансијски положај Друштва и састављен је у складу са смерницама МРС 1 Презентација финансијских извештаја (параграфи 6.1-6.4) и обезбеђује неопходне информације о финансијској позицији Друштва које су корисне за доношење економских одлука корисницима финансијских извештаја.

3.7. Извештај о токовима готовине

Извештај о токовима готовине садржи информације о примањима и издавањима готовине и готовинских еквивалената током 2019. године, које корисницима финансијских извештаја служе за процену способности Друштва да ствара готовину и еквиваленте готовине и да користи те токове готовине.

Спровођењем поступка ревизије, односно увидом у пословне књиге Друштва као и на основу анализе исказаних позиција у Извештају о токовима готовине за 2019. годину, утврђено је да је предметни извештај састављен у складу са Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике, чиме су обезбеђене релевантне информације о променама у готовини и готовинским еквивалентима Друштва у оквиру пословних активности, активности инвестирања и активности финансирања.

3.8. Напомене уз финансијске извештаје

У складу са МРС 1 Презентација финансијских извештаја, Напомене уз финансијске извештаје треба да, пруже информације о основама за састављање финансијских извештаја и примењеним рачуноводственим политикама, обелодане информације које захтева овај Стандард, а које нису презентоване на другом месту у финансијским извештајима и пруже додатне информације о финансијским извештајима, релевантне за разумевање укупних финансијских извештаја.

Спровођењем поступка ревизије и анализом исказаних позиција у Напоменама уз финансијске извештаје за 2019. годину, утврђено је да предметни извештај, садржи информације које је Друштво било дужно да обелодани у складу са МРС 1 Презентација финансијских извештаја.

4. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ

Потенцијалне обавезе представљају могуће обавезе које настају по основу прошлих догађаја, чије постојање ће бити потврђено само настанком или ненастанком једног или више

неизвесних будућих догађаја, који нису у потпуности под контролом Друштва. Или су то садашње обавезе које настају по основу прошлих догађаја али се не могу признати јер није вероватно да ће бити захтеван одлив средстава за измирење обавеза, или се износ обавеза не може поуздано проценити.

На дан 31. децембар 2019. године против Друштва, пред Привредном судом у Зрењанину се воде четири судска спора у којима је Друштво тужена страна, а укупна вредност спора је 976.461 хиљада динара.

У два судска спора Друштво је истовремено тужилац и противтужени. Један спор се води пред окружним привредним судом у Приједору, а вредност спора је 10.840 КМ. Други спор се води пред Опћинским судом у Тузли, а вредност спора је 16.648 КМ.

5. ДРУГА ПИТАЊА У ПОСТУПКУ РЕВИЗИЈЕ

Иако циљ ове ревизије није био давање мишења о усклађености пословања, вршењем ревизије финансијских извештаја утврдили смо следеће неправилности:

1) Друштво је приликом обрачуна и исплате зарада, запосленима који су остваривали право на увећање зараде по основу прековременог рада, увећања дела зараде по основу ноћног рада и увећања за рад на државни празник, обрачун минулог рада вршило на основицу која садржи и ова увећања. Овакав начин обрачуна није у складу са чланом 108. став 1. тачка 4) и став 5. Закона о раду и чланом 66. став 1. тачке од 1. до 5. Колективног уговора у којим је наведено да, основицу за обрачун увећане зараде чини **основна зарада** утврђена у складу са законом, општим актом и уговором о раду.

2) Друштво је закључило уговор о раду са запосленим чији је опис радног места синдикално ангажовање „Председник организације независног синдиката“, што није у складу са чланом 211 став. 3 Закона о раду. Уколико колективни уговор или споразум из става 1. овог члана није закључен, председник синдиката и члан органа синдиката има право на 50% плаћених часова из става 2. наведеног члана, а не да једино занимање, односно радно место запосленом буде „Председник организације независног синдиката“.

ПРИЛОГ III

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ ДРУШТВА СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ „ТОЗА МАРКОВИЋ“, КИКИНДА ЗА 2019. ГОДИНУ

С А Д Р Ж А Ј:

1. Биланс стања	82
2. Биланс успеха	84
3. Извештај о осталом резултату	86
4. Извештај о променама на капиталу	87
5. Извештај о токовима готовине	88

1. Биланс стања
на дан 31. децембар 2019. године

- у хиљадама динара-

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Напомен а број	Износ	
			Текућа година	Претходна година
	АКТИВА			
	А. СТАЛНА ИМОВИНА		2.472.370	2.084.632
01	I НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА	3.3.2	1.939	2.495
011,012 и део 019	1. Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке, софтвери и остала права		-	2.495
015 и део 019	2. Нематеријална имовина у припреми		1.939	
02	II НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА		2.462.190	2.071.055
020, 021 и део 029	1. Земљиште	3.3.3.1	94.556	69.319
022 и део 029	2. Грађевински објекти	3.3.3.2.	1.269.292	1.479.481
023 и део 029	3. Постројења и опрема	3.3.3.3.	1.053.748	496.028
024 и део 029	4. Инвестиционе некретнине	3.3.3.4.	23.623	4.236
026 и део 029	5. Некретнине, постројења и опрема у припреми	3.3.3.5.	18.934	21.991
026 и део 029	6. Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	3.3.3.6.	2.037	-
04 осим 047	III ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ	3.3.4	8.241	11.082
045, и део 049	1. Дугорочни пласмани у земљи		8.241	11.082
	Б. ОБРТНА ИМОВИНА		1.085.111	1.015.449
Класа 1	I ЗАЛИХЕ	3.3.5	640.289	694.261
10	1. Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар		243.881	226.868
11	2. Недовршена производња и недовршене услуге		15.546	15.999
12	3. Готови производи		376.716	426.103
13	4. Роба		3.086	3.206
15	5. Плаћени аванси за залихе и услуге		1.060	22.085
20	II ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ	3.3.6	376.048	245.583
200 и део 209	1. Купци у земљи – остала повезана правна лица		13.673	13.455
204 и део 209	2. Купци у земљи		204.806	120.413
205 и део 209	3. Купци у иностранству		157.569	111.715
22	III ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА	3.3.7	5.258	4.147
21 осим 236 и 237	IV-КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ	3.3.8.	20.267	21.584
234, 235, 238 и део 239	1. Остали краткорочни финансијски пласмани		20.267	21.584
24	V ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА	3.3.9	3.161	4.327
27	VI ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ	3.3.10	34.870	22.436
28 осим 288	VII АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	3.3.11	5.218	23.111
	В. УКУПНА АКТИВА		3.557.481	3.100.081
88	Г. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА		495.022	180.116

1. Биланс стања
на дан 31. децембар 2019. године (наставак)

- у хиљадама динара-

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ	
			Текућа година	Претходна година
	ПАСИВА			
	А. КАПИТАЛ		1.468.467	98.180
30	I ОСНОВНИ КАПИТАЛ		3.374.734	2.869.608
301	1. Удели друштва са ограниченом одговорношћу	3.3.12.1.	3.374.734	2.869.608
330	II РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ	3.3.12.2.	1.544.864	-
33 осим 330	III НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА (потражна салда рачуна 33 осим 330)	3.3.12.3.	3.161	619
34	IV НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК		-	200.943
341	1. Нераспоређени добитак текуће године		-	200.943
35	V ГУБИТАК	3.3.12.4.	(3.454.292)	(2.972.990)
350	1. Губитак ранијих година		(2.772.885)	(2.972.990)
351	2. Губитак текуће године		(681.407)	-
	Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ		586.161	2.248.693
40	I ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	3.3.13	63.663	20.257
400	1. Резервисања за трошкове у гарантном року		24.071	-
401	2. Резервисање за трошкове обнављања природних богатстава		3.213	-
404	3. Резервисања за накнаде и друге бенифиције запослених		33.563	20.257-
402 и 409	4. Остала дугорочна резервисања		2.816	-
	II ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	3.3.14.	522.498	2.228.436
414	1. Дугорочни кредити и зајмови у земљи		489.970	2.180.104
419	2. Остале дугорочне обавезе		32.528	48.332
498	В. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	3.3.15.	223.331	164.830
42 до 49 (осим 498)	Г. КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ		1.279.522	588.378
42	I КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	3.3.16.	114.832	15.169
424, 425, 426 и 429	1. Остале краткорочне финансијске обавезе		114.832	15.169
430	II ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ	3.3.17.	4.994	144.226
43 осим 430	III ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА	3.3.18.	1.028.452	291.583
431	1. Добављачи матична и зависна правна лица у земљи		664.916	67.047
433	2. Добављачи остала повезана правна лица у земљи		105.940	59.324
434	3. Добављачи остала повезана правна лица у иностранству		5.523	2.421
435	4. Добављачи у земљи		220.569	138.403
436	5. Добављачи у иностранству		28.575	24.388
439	6. Остале обавезе из пословања		2.929	-
44, 45 и 46	IV ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	3.3.19	46.528	46.859

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ	
			Текућа година	Претходна година
48	V ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ	3.3.20	18.423	23.332
49 осим 498	VI ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА ОГРАНИЧЕЊА	3.3.21	66.293	67.209
	Д. УКУПНА ПАСИВА		3.557.481	3.100.081
89	Ђ. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	3.3.22.	495.022	180.116

2. Биланс успеха
за период од 1. јануара до 31. децембра 2019. године

- у хиљадама динара-

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ	
			Текућа година	Претходна година
	ПРИХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
	А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ		1.926.180	1.717.400
60	I ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ	3.4.1.	14.025	6.998
604	1. Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	3.4.1.1.	14.025	6.998
61	II ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА	3.4.1.2.	1.908.694	1.708.235
612	1. Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту		48.318	65.936
614	2. Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту		1.232.413	1.017.417
615	3. Приходи од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту		627.963	624.882
65	III. ДРУГИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ		3.461	2.167
	РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
	Б. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ	3.4.2.	2.501.152	1.840.271
50	I НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ	3.4.2.1	4.419	2
630	II ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА		-	(102.921)
631	III СМАЊЕЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА	3.4.2.2	31.538	-
51 осим 513	IV ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА	3.4.2.3	543.808	445.903
513	V ТРОШКОВИ ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ	3.4.2.4	836.823	663.502
52	VI ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ	3.4.2.5	506.151	454.648
53	VII ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	3.4.2.6	244.721	167.611
540	VIII ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	3.4.2.7	168.180	104.589
541 до 549	IX ТРОШКОВИ ДУГОРОЧНИХ РЕЗЕРВИСАЊА	3.4.2.8	39.582	3.970
55	X НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	3.4.2.9	125.930	102.967
	В. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК		574.972	122.871
	Г. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	3.4.3	4.279	28.938
66, осим 662, 663 и 664	I ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ОД ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА И ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ		23	-

660	1. Остали финансијски приходи		23	-
662	II ПРИХОДИ ОД КАМАТА (ОД ТРЕЋИХ ЛИЦА)		22	41
663 и 664	II ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)		4.234	28.897
	Д. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	3.4.4	61.678	115.592
562	II РАСХОДИ КАМАТА (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)		58.779	93.514
563 и 564	II НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)		2.899	22.078
	Ђ. ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА		57.399	86.654

2. Биланс успеха

за период од 1. јануара до 31. децембра 2019. године (наставка)

- у хиљадама динара-

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ	
			Текућа година	Претходна година
683 и 685	Е. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	3.4.5.	502	-
583 и 585	Ж. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	3.4.6.	38.410	-
67 и 68, осим 683 и 685	3. ОСТАЛИ ПРИХОДИ	3.4.7	10.100	565.789
57 и 58, осим 583 и 585	И. ОСТАЛИ РАСХОДИ	3.4.8	31.924	136.541
	Ј. ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	3.4.7	-	219.723
	К. ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		692.103	-
69 - 59	Л. НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКАТ ПРОМЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА			
59 - 69	Љ. НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКАТ ПРОМЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА		3.959	713
	М. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		-	219.010
	Н. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		696.062	-
	Њ. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК			
721	I ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	3.4.9.1.	-	-
део 722	II ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА		-	18.067
део 722	II ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОД ПЕРИОДА	3.4.9.2.	14.655	-
	О. НЕТО ДОБИТАК			200.943
	П. НЕТО ГУБИТАК		681.407	

**3. Извештај о осталом резултату
за период од 01. јануара до 31. децембра 2019. године**

- у хиљадама динара

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ	
			Текућа година	Претходна година
	А НЕТО РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВАЊА			
	I НЕТО ДОБИТАК		-	200.943
	II НЕТО ГУБИТАК	3.4.9.	681.407	-
	Б ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК			
331	1. Актуарски добици или губици по основу планова дефинисаних примања			
	а) добици		-	-
	б) губици		-	531
	В УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА			
	I УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (А-Б)		-	201.474
	II УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (Б-А)		681.407	-

4. Извештај о променама на капиталу
за период од 1. јануара до 31. децембра 2019. године

-у хиљадама динара-

Редни број	Опис	Компоненте капитала			Компоненте осталог резултата		Укупан капитал	Губитак изнад капитала
		30	35	34	330	336		
		Основни капитал	Губитак	Нераспоређе ни добитак	Ревалоризационе резерве	Нереализовани добици по основу ХОВ-а и других компоненти осталог свеобухватног резултата		
1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	Почетно стање у претходној години На дан 01. 01. 2018. године	1.819.022	(3.108.167)	134.264	-	88		(1.154.793)
2.	Промене у претходној години -повећања у претходној години -смањења у претходној години	1.050.586 -	135.177	200.943 (134.264)	- -	531 -	1.252.973 -	- -
3.	Стање на дан 31. 12. 2018. години	2.869.608	(2.972.990)	200.943	-	619	98.180	
4.	Промене у текућој години -повећања у претходној години -смањења у текућој години	505.126 -	(681.407) 200.105	- (200.943)	1.544.864 -	2.542	1.371.125 (838)	- -
5.	Стање на дан 31.12.2019. години	3.374.734	(3.454.292)	-	1.544.864	3.161	1.468.467	-

5. Извештај о токовима готовине
за период од 1. јануара до 31. децембра 2019. године

-у хиљадама динара-

Позиција	Износ	
	Текућа година	Претходна година
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
I Приливи готовине из пословних активности	2.123.268	1.913.261
1. Продаја и примљени аванси	2.100.346	1.898.568
2. Примљене камате из пословних активности	22	41
3. Остали приливи из редовног пословања	22.900	14.652
II. Одливи готовине из пословних активности	2.035.789	2.082.818
1. Исплате добављачима и дати аванси	1.566.157	1.616.592
2. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	228.973	445.787
3. Плаћене камате	-	4.571
4. Одливи по основу осталих јавних прихода	240.659	15.868
III. Нето прилив готовине из пословних активности	87479	-
IV. Нето одлив готовине из пословних активности	-	169.557
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
I. Приливи готовине из активности инвестирања	516	601.041
1. Остали финансијски пласмани (нето приливи)	516	601.041
II. Одливи готовине из активности инвестирања	76.357	488.640
1. Куповина нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	74.134	488.640
2. Остали финансијски пласмани (нето одлив)	2.223	-
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања	-	112.401
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања	75.841	-
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
I. Одливи готовине из активности финансирања	14.141	2.257
1. Дугорочни кредити (одливи)	14.141	-
2. Остале обавезе (одливи)	-	2.257
II. Нето одлив готовине из активности финансирања	14.141	2.257
Г. СВЕГА ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ	2.123.784	2.514.302
Д. СВЕГА ОДЛИВ ГОТОВИНЕ	2.126.287	2.573.715
Ђ. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ	2.503	59.413
Е. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	4.327	56.921
Ж. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	4.235	28.897
З. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	2.898	22.078
И. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	3.161	4.327